

Sprawozdanie finansowe [Asseco Poland S.A.](#)
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

Sprawozdanie finansowe Asseco Poland S.A.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ORAZ SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH ASSECO POLAND S.A.	5
BILANS ASSECO POLAND S.A.	6
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ASSECO POLAND S.A.	8
RACHUNEK PRZEPIŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ASSECO POLAND S.A.	9
DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.	11
I. Podstawowe informacje	11
II. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego oraz zasady (polityka) rachunkowości	12
2.1. Podstawa sporządzenia	12
2.2. Oświadczenie o zgodności	12
2.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	12
2.4. Profesjonalny osąd i szacunki	13
2.5. Stosowane zasady rachunkowości	13
2.6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	19
2.7. Korekta błędów	22
III. Informacje dotyczące segmentów działalności	23
IV. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków i strat i innych całkowitych dochodów	25
4.1. Struktura przychodów operacyjnych	25
4.2. Struktura kosztów operacyjnych	30
4.3. Przychody i koszty finansowe	32
4.4. Podatek dochodowy	33
4.5. Zysk przypadający na jedną akcję	37
4.6. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy	37
V. Noty objaśniające do bilansu	38
5.1. Rzeczowe aktywa trwałe	38
5.2. Wartości niematerialne	41
5.3. Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	47
5.4. Testy na utratę wartości aktywów	50
5.5. Pozostałe aktywa finansowe	56
5.6. Rozliczenia międzyokresowe	58
5.7. Aktywa z tytułu umów z klientami, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	59
5.8. Zapasy	62
5.9. Środki pieniężne	63
5.10. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	63
5.11. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	64
5.12. Kapitał zakładowy i pozostałe elementy kapitału własnego	64
5.13. Kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych	65
5.14. Inne zobowiązania finansowe	67
5.15. Zobowiązania z tytułu umów z klientami, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	69
5.16. Rezerwy	71
5.17. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów	73
5.18. Transakcje z podmiotami powiązanymi	75
VI. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływu pieniędzy	79
6.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	79
6.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	79
6.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	80
VII. Noty objaśniające cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	81
VIII. Pozostałe noty objaśniające	88
8.1. Zobowiązania pozabilansowe	88
8.2. Zatrudnienie	89
8.3. Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	89
8.4. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej	90
8.5. Zarządzenie kapitałem	91
8.6. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym	91
8.7. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych	91

Sprawozdanie finansowe Asseco Poland S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Asseco Poland w dniu 25 marca 2019 roku.

Zarząd:

Prezes Zarządu

Adam Góral

Wiceprezes Zarządu

Andrzej Dopierała

Wiceprezes Zarządu

Tadeusz Dyrga

Wiceprezes Zarządu

Krzysztof Groyecki

Wiceprezes Zarządu

Rafał Marek Kozłowski

Wiceprezes Zarządu

Marek Panek

Wiceprezes Zarządu

Paweł Piwowar

Wiceprezes Zarządu

Zbigniew Pomianek

Wiceprezes Zarządu

Artur Wiza

Wiceprezes Zarządu

Gabriela Żukowicz

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Główna Księgowa

Renata Bojdo

Rachunek zysków i strat oraz Sprawozdanie z dochodów całkowitych **Asseco Poland S.A.**

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	Noty	12 miesięcy do 31	12 miesięcy do 31
		grudnia 2018	grudnia 2017
		<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Przychody operacyjne	<u>4.1</u>	893,3	861,2
Koszt własny sprzedaży	<u>4.2</u>	(588,6)	(600,9)
Odpis /odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług	<u>4.2</u>	3,4	(2,7)
Zysk brutto ze sprzedaży		308,1	257,6
Koszty sprzedaży	<u>4.2</u>	(46,4)	(50,8)
Koszty ogólnego zarządu	<u>4.2</u>	(82,0)	(87,2)
Zysk netto ze sprzedaży		179,7	119,6
Pozostałe przychody operacyjne		3,4	5,5
Pozostałe koszty operacyjne		(1,4)	(4,5)
Zysk z działalności operacyjnej		181,7	120,6
Przychody finansowe	<u>4.3</u>	32,2	370,9
Koszty finansowe	<u>4.3</u>	(11,2)	(262,8)
Odpis /odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek i pozostałych instrumentów finansowych	<u>4.3</u>	8,0	(23,9)
Zysk brutto		210,7	204,8
Podatek dochodowy	<u>4.4</u>	(44,2)	(29,2)
Zysk netto		166,5	175,6
Zysk netto przypadający na jedną akcję (w złotych):			
podstawowy z zysku netto	<u>4.5</u>	2,01	2,12
rozwodniony z zysku netto	<u>4.5</u>	2,01	2,12

DOCHODY CAŁKOWITE:	Noty	12 miesięcy do 31	12 miesięcy do 31
		grudnia 2018	grudnia 2017
		<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Zysk netto		166,5	175,6
<i>Elementy, które mogą podlegać przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>			
Zysk/strata netto z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży po uwzględnieniu podatku odroczonego		-	0,6
<i>Elementy, które nie podlegają przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>			
Amortyzacja wartości niematerialnych rozpoznana bezpośrednio w kapitale własnym po uwzględnieniu podatku odroczonego		(0,7)	(0,8)
Razem pozostałe dochody całkowite:		(0,7)	(0,2)
SUMA DOCHODÓW CAŁKOWITYCH ZA OKRES		165,8	175,4

Bilans Asseco Poland S.A.

AKTYWA	Noty	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
		<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	<u>5.1</u>	310,2	322,1
Wartości niematerialne	<u>5.2</u>	2 213,2	2 217,1
<i>w tym wartość firmy z połączenia</i>	<u>5.2</u>	1 932,5	1 932,5
Nieruchomości inwestycyjne		0,4	0,4
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	<u>5.3</u>	2 052,1	2 046,2
Pozostałe należności i należności z tytułu dostaw i usług	<u>5.7</u>	82,7	87,9
Pozostałe aktywa finansowe	<u>5.5</u>	46,4	37,2
Rozliczenia międzyokresowe	<u>5.6</u>	6,0	1,8
		4 711,0	4 712,7
Aktywa obrotowe			
Zapasy	<u>5.8</u>	2,6	2,7
Należności z tytułu dostaw i usług	<u>5.7</u>	173,7	393,8
Aktywa z tytułu umów z klientami	<u>5.7</u>	122,4	-
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych		-	29,1
Pozostałe należności	<u>5.7</u>	17,4	27,1
Rozliczenia międzyokresowe	<u>5.6</u>	16,1	8,1
Pozostałe aktywa	<u>5.5</u>	3,0	12,6
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	<u>5.9</u>	264,7	308,0
		599,9	781,4
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	<u>5.10</u>	6,0	3,9
		605,9	785,3
SUMA AKTYWÓW		5 316,9	5 498,0

Bilans Asseco Poland S.A.

PASYWA	Noty	31 grudnia 2018 <i>mln PLN</i>	31 grudnia 2017 <i>mln PLN</i>
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM			
Kapitał podstawowy	<u>5.12</u>	83,0	83,0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		4 180,1	4 180,1
Zyski zatrzymane		686,7	772,6
		4 949,8	5 035,7
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	<u>5.13</u>	38,8	63,6
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	<u>5.14</u>	21,8	44,0
Inne zobowiązania finansowe	<u>5.14</u>	2,2	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	<u>4.4</u>	26,3	18,7
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	<u>5.15</u>	8,7	-
Pozostałe zobowiązania	<u>5.15</u>	0,5	0,3
Rezerwy	<u>5.16</u>	9,7	22,3
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	<u>5.17</u>	32,4	34,9
		140,4	183,8
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	<u>5.13</u>	15,2	25,3
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	<u>5.14</u>	23,6	21,5
Inne zobowiązania finansowe	<u>5.14</u>	1,0	16,8
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	<u>5.15</u>	75,8	122,4
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	<u>5.15</u>	26,5	-
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	<u>5.15</u>	15,1	-
Pozostałe zobowiązania	<u>5.15</u>	22,6	29,6
Rezerwy	<u>5.16</u>	11,8	16,2
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	<u>5.17</u>	33,8	31,0
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	<u>5.17</u>	1,3	15,7
		226,7	278,5
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		367,1	462,3
SUMA PASYWÓW		5 316,9	5 498,0

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Asseco Poland S.A.

	Noty	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski zatrzymane	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku		83,0	4 180,1	772,6	5 035,7
Przekształcenie danych na bilansie otwarcia wynikające z wdrożenia MSSF 15 oraz MSSF 9	<u>2.5.i</u>			(1,9)	(1,9)
Na dzień 1 stycznia 2018 roku (po ujęciu wpływu z wdrożenia MSSF 15 i MSSF 9)		83,0	4 180,1	770,7	5 033,8
Zysk netto		-	-	166,5	166,5
Suma pozostałych dochodów całkowitych		-	-	(0,7)	(0,7)
Dywidenda za 2017 rok	<u>4.6</u>	-	-	(249,8)	(249,8)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku		83,0	4 180,1	686,7	4 949,8
Na dzień 1 stycznia 2017 roku		83,0	4 180,1	847,0	5 110,1
Zysk netto		-	-	175,6	175,6
Suma pozostałych dochodów całkowitych		-	-	(0,2)	(0,2)
Dywidenda za 2016 rok	<u>4.6</u>	-	-	(249,8)	(249,8)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku		83,0	4 180,1	772,6	5 035,7

Rachunek przepływów pieniężnych Asseco Poland S.A.

	Noty	12 miesięcy do	12 miesięcy do
		31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
		<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		210,7	204,8
Korekty o pozycje:		82,5	(93,4)
Amortyzacja	<u>4.2</u>	56,6	54,1
Zmiany stanu kapitału pracującego	<u>6.1</u>	53,7	(29,0)
Przychody/koszty z tytułu odsetek		(1,0)	2,6
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych		-	0,7
Przychody z tytułu dywidend	<u>4.3</u>	(20,5)	(145,3)
Zysk/Strata ze sprzedaży akcji/udziałów w jednostkach powiązanych		-	(127,4)
Pozostałe (przychody)/koszty finansowe		(4,9)	72,5
Odpis aktualizujący wartości niematerialne		-	81,2
Zyski/straty z działalności inwestycyjnej		(1,4)	(2,8)
Środki pieniężne wygenerowane z działalności operacyjnej		293,2	111,4
(Zapłacony podatek dochodowy) /Otrzymane zwroty podatku dochodowego	<u>6.1</u>	5,9	(44,3)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		299,1	67,1
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy:			
Wpływy ze sprzedaży aktywów trwałych i wartości niematerialnych	<u>6.2</u>	2,5	10,9
Wpływy ze sprzedaży/likwidacji inwestycji w jednostkach powiązanych	<u>6.2</u>	12,1	340,3
Pożyczki spłacone	<u>6.2</u>	15,8	9,3
Dywidendy otrzymane		16,3	156,2
Otrzymane odsetki		5,5	4,6
Pozostałe wpływy		1,4	3,0
Wydatki:			
Nabycie aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	<u>6.2</u>	(27,1)	(15,2)
Wydatki z tytułu prowadzonych projektów rozwojowych	<u>6.2</u>	(12,6)	(10,0)
Nabycie akcji/udziałów w jednostkach powiązanych	<u>6.2</u>	(16,1)	(10,4)
Nabycie aktywów finansowych		(15,3)	-
Pożyczki udzielone	<u>6.2</u>	(4,4)	(3,8)
Pozostałe wydatki		(0,2)	-
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej		(22,1)	484,9
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy:			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek	<u>6.3</u>	-	19,5
Dotacje otrzymane	<u>6.3</u>	1,0	9,9
Wydatki:			
Wyplacona dywidenda	<u>6.3</u>	(249,8)	(249,8)
Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek	<u>6.3</u>	(34,6)	(15,0)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	<u>6.3</u>	(21,9)	(21,6)

Dotacje zwrócone	<u>6.3</u>	(9,5)	-
Zapłacone odsetki	<u>6.3</u>	(5,6)	(6,6)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(320,4)	(263,6)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(43,4)	288,4
Różnice kursowe netto		0,1	(0,3)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień 1 stycznia		308,0	19,9
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień 31 grudnia	<u>5.9</u>	264,7	308,0

Dodatkowe objaśnienia do sprawozdania finansowego

I. Podstawowe informacje

Podstawowe informacje o Spółce	
Nazwa	Asseco Poland
Siedziba	Rzeszów, ul. Olchowa 14
KRS	0000033391
Regon	010334578
NIP	522-000-37-82
Podstawowy przedmiot działalności	Produkcja oprogramowania

Spółka Asseco Poland S.A. („Spółka”, „Emitent”, „Asseco”) z siedzibą w Rzeszowie przy ul. Olchowej 14 została utworzona w dniu 18 stycznia 1989 roku, jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a następnie aktem notarialnym z dnia 31 sierpnia 1993 roku została przekształcona i od dnia 31 sierpnia 1993 roku prowadziła działalność w formie spółki akcyjnej z siedzibą w Warszawie przy ul. 17 Stycznia 72a wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000033391 (poprzednio do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy, pod numerem RHB 17220).

W dniu 4 stycznia 2007 roku Emitent dokonał zmiany nazwy (firmy) z Softbank Spółka Akcyjna na Asseco Poland Spółka Akcyjna oraz siedziby z Warszawy przy ul. 17 Stycznia 72a na Rzeszów, Al. Armii Krajowej 80.

W dniu 8 marca 2010 roku Emitent dokonał zmiany adresu siedziby Spółki z Rzeszów, Al. Armii Krajowej 80 na Rzeszów, ul. Olchowa 14.

Od 1998 roku akcje Spółki notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Spółce nadano numer statystyczny REGON 010334578.

Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

Asseco Poland S.A. koncentruje się na produkcji i rozwoju oprogramowania własnego, dedykowanego dla każdego sektora gospodarki. Jako jedna z nielicznych firm w Polsce Asseco Poland buduje i wdraża scentralizowane, kompleksowe systemy informatyczne dla sektora bankowego, z których korzysta ponad połowa banków działających w naszym kraju. Asseco oferuje także rozwiązania dla sektora ubezpieczeniowego, wdraża dedykowane systemy dla administracji publicznej, m.in. dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, czy Ministerstwa Finansów. Oferta Asseco obejmuje również branżę energetyczną, telekomunikacyjną, służbę zdrowia, samorządy lokalne, rolnictwo i służby mundurowe oraz organizacje i instytucje międzynarodowe, a także rozwiązania z zakresu Business Intelligence.

Asseco Poland S.A., jako lider Grupy kapitałowej Asseco, prowadzi działalność na polskim i zagranicznym rynku przejęć i akwizycji, dążąc do wzmocnienia swojej pozycji w Europie i na rynku światowym. Spółka poszerza spektrum inwestycyjne o spółki informatyczne, mające wzbogacić Asseco Poland S.A. i Grupę Asseco o znajomość lokalnych rynków i klientów jak również o dostęp do nowych, unikalnych rozwiązań informatycznych.

II. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego oraz zasady (polityka) rachunkowości

2.1. Podstawa sporządzenia

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy lub przez pozostałe dochody całkowite, zobowiązań finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy oraz nieruchomości inwestycyjnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2018 roku. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

Zakres jednostkowego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r. poz.757) („Rozporządzenie”) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2018 roku i okres porównawczy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 roku.

2.2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Prezentowane jednostkowe sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

2.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w milionach złotych. Walutą funkcjonalną Spółki Asseco Poland S.A. również jest polski złoty.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na moment początkowego ujęcia na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne przeliczane są przy zastosowaniu kursu zamknięcia tj. kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień,
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji,
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Dla potrzeb wyceny bilansowej przyjęto następujące kursy dla euro i dolara amerykańskiego (oraz analogiczne kursy dla innych walut kwotowane przez Narodowy Bank Polski):

- ✓ kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2018 roku 1 EUR = 4,3000 PLN
- ✓ kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2017 roku 1 EUR = 4,1709 PLN
- ✓ kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2018 roku 1 USD = 3,7597 PLN
- ✓ kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2017 roku 1 USD = 3,4813 PLN

2.4. Profesjonalny osąd i szacunki

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania szacunków i założeń, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym. Mimo, że przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy kierownictwa Spółki na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły istotne zmiany w sposobie dokonywania szacunków w porównaniu do danych zaprezentowanych w sprawozdaniu za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

W odpowiednich pozycjach not objaśniających przedstawiono główne obszary, w których w procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości oprócz szacunków księgowych, duże znaczenie miał także profesjonalny osąd kierownictwa, i co do których zmiana szacunków może mieć istotny wpływ na wyniki Spółki w przyszłości.

Dodatkowo Spółka ujawnia zmiany wartości szacunkowych prezentowane w poprzednich okresach sprawozdawczych, które wywierają znaczący wpływ na bieżący okres.

2.5. Stosowane zasady rachunkowości

Poniższa tabela stanowi spis stosowanych w Spółce zasad rachunkowości wraz ze wskazaniem noty, w której opis stosowanych zasad został zamieszczony.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota	Numer strony
Przychody operacyjne	<u>4.1</u>	25
Koszty operacyjne	<u>4.2</u>	30
Przychody i koszty finansowe	<u>4.3</u>	32
Podatek dochodowy	<u>4.4</u>	33
Rzeczowe aktywa trwałe	<u>5.1</u>	38
Wartości niematerialne	<u>5.2</u>	41
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	<u>5.3</u>	47
Testy na utratę wartości	<u>5.4</u>	50
Pozostałe aktywa finansowe	<u>5.5</u>	56
Rozliczenia międzyokresowe	<u>5.6</u>	58
Aktywa z tytułu umów z klientami, należności z tytułu dostaw i usług oraz należności pozostałe	<u>5.7</u>	59
Zapasy	<u>5.8</u>	62
Środki pieniężne	<u>5.9</u>	63
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	<u>5.10</u>	63
Kapitał zakładowy	<u>5.12</u>	64
Kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych	<u>5.13</u>	65

Inne zobowiązania finansowe	<u>5.14</u>	67
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	<u>5.15</u>	69
Rezerwy	<u>5.16</u>	71
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów	<u>5.17</u>	73

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku za wyjątkiem przyjętych nowych standardów rachunkowości tj. MSSF 15 Przychody z umów z klientami oraz MSSF 9 Instrumenty finansowe, których wpływ na niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe został opisany poniżej.

i. MSSF 15 – zastosowanie po raz pierwszy

Spółka wdrożyła MSSF 15 z dniem 1 stycznia 2018 roku i zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanej metody retrospektywnej tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania.

Wybierając metodę wdrożenia Spółka zdecydowała się na rezygnację z przekształcenia danych porównywalnych. Oznacza to więc, że dane na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostały sporządzone w oparciu o obowiązujące dotychczas standardy: MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz interpretacje związane z ujmowaniem przychodów przed wejściem w życie MSSF 15.

Wyjątki praktyczne dopuszczone przez MSSF 15 zastosowane na dzień przejścia

Zgodnie z wybraną metodą wdrożenia MSSF 15, Spółka zdecydowała się na skorzystanie z praktycznego rozwiązania w stosunku do wszystkich zmian umów, które miały miejsce przed rozpoczęciem najwcześniejszego prezentowanego okresu oraz przed 1 stycznia 2018, czyli datą wdrożenia standardu w Spółce, polegającego na nieprzekształcaniu tych umów w związku z ich modyfikacjami przed datą wdrożenia.

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na aktywa netto ujęte w bilansie otwarcia 2018 roku prezentuje tabela poniżej:

1 stycznia 2018	Korekty w mln PLN
Aktywa	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	(0,8)
Aktywa z tytułu umów z klientami	-
Zobowiązania	
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(0,5)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	-
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami	6,5
Rezerwy	(5,0)
Wpływ netto na kapitał własny, w tym:	
Zyski zatrzymane	(1,9)
Inne pozycje kapitału – Udziały niekontrolujące	-

Dodatkowo na dzień 1 stycznia 2018 roku zastosowano również zmianę w zakresie klasyfikacji należności. Pozycje ujmowane na dzień 31 grudnia 2017 jako należności z tytułu wyceny długoterminowych kontraktów IT uznano za pozycje niespełniające definicji należności w rozumieniu MSSF 15, ponieważ mimo spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia prawo do wynagrodzenia zależy w ich przypadku od spełnienia warunków innych niż tylko upływ czasu. W związku z powyższym należności z wyceny kontraktów IT zostały

z dniem 1 stycznia 2018 przeklasyfikowane do pozycji Aktywa z tytułu umów z klientami. Analogiczne podejście zastosowano do pozycji zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych przychodów prezentowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku, które zgodnie z MSSF 15 w uzasadnionych przypadkach przeklasyfikowano z dniem 1 stycznia 2018 roku do pozycji zobowiązań z tytułu umów.

	(MSR 18 i MSR 11) Stan na 31 grudnia 2017 mln PLN	Zmiana z tytułu zastosowania MSSF 15 mln PLN	(MSSF 15) Stan na 1 stycznia 2018 mln PLN
Aktywa			
Należności z tytułu dostaw i usług	395,5*	(127,5)	268,0
Aktywa tytułu z umów z klientami	-	127,5	127,5
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	-	22,8	22,8
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	122,4	(5,3)	117,1
Rozliczenie międzyokresowe przychodów	50,6	(17,5)	33,1

*Kwota 395,5 mln na dzień 31 grudnia 2017 roku uwzględnia zarówno należności z tytułu dostaw i usług zaprezentowane w aktywach obrotowych w kwocie 393,8 mln PLN jak i kwoty ujęte w aktywach trwałych w kwocie 1,7 mln PLN.

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2018 roku :

Ze względu na fakt, iż Spółka zastosowała zmodyfikowane podejście retrospektywne z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 15 ujętym w dniu 1 stycznia 2018 roku w tabeli poniżej zaprezentowano porównanie wybranych pozycji z niniejszego bilansu na dzień 31 grudnia 2018 roku z odpowiednimi pozycjami z bilansu na ten sam dzień sporządzonym zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wdrożeniem w Spółce MSSF 15 tj. zgodnie z MSR 18, MSR 11 i obowiązującymi do nich interpretacjami. Analogicznie ujawniono również, w tabeli poniżej wpływ zmiany standardów na wartość przychodów i poszczególne poziomy wyniku za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

	Stan na 31 grudnia 2018 (zgodnie z MSSF 15)	Odwrocenie korekty ujętej w bilansie otwarcia z tytułu MSSF 15	Korekta z tytułu zastosowania MSSF 15 w bieżącym okresie	Stan na 31 grudnia 2018 (bez zastosowania MSSF 15 – kwoty wyliczone zgodnie z MSR 11 i MSR 18)
Aktywa	297,9	0,8	(7,7)	291,0
Należności z tytułu dostaw i usług	175,5	17,4	98,1	291,0
Aktywa z tytułu umów z klientami	122,4	(16,6)	(105,8)	-
Zobowiązania	192,5	(1,0)	(10,6)	180,9
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26,3	0,5	0,6	27,4
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	75,8	-	(0,2)	75,6
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami	35,2	(6,5)	(28,7)	-
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	33,7	-	16,6	50,3
Rezerwy	21,5	5,0	1,1	27,6
Wpływ netto na kapitał własny, w tym:				
Zyski zatrzymane	686,7	1,9	2,9	691,5

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018	Korekta z tytułu zastosowania MSSF 15 w bieżącym okresie	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 (bez zastosowania MSSF 15 – kwoty wyliczone zgodnie z MSR 11 i MSR 18)
Przychody operacyjne	893,3	10,6	903,9
Koszt własny sprzedaży	(588,6)	(7,1)	(595,7)
Odpis (odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług	3,4	-	3,4
Zysk brutto ze sprzedaży	308,1	3,5	311,6
Koszty sprzedaży	(46,4)	-	(46,4)
Koszty ogólnego zarządu	(82,0)	-	(82,0)
Zysk netto ze sprzedaży	179,7	3,5	183,2
Zysk z działalności operacyjnej	181,7	3,5	185,2
Przychody finansowe	32,2	-	32,2
Koszty finansowe	(11,2)	-	(11,2)
Odpis (odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	8,0	-	8,0
Zysk brutto	210,7	3,5	214,2
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	(44,2)	(0,6)	(44,8)
Zysk netto za okres sprawozdawczy	166,5	2,9	169,4

Wpływ zastosowania MSSF 15 po raz pierwszy w roku 2018 na odpowiednie salda bilansowe na dzień 31 grudnia 2018 roku w porównaniu do wartości tych pozycji według stosowanych dotychczas standardów wynika przede wszystkim z ujęcia gwarancji ponadstandardowych w kwocie zobowiązań z tytułu umów oraz odpowiednim ujęciu przychodów z takich gwarancji w przychodach zamiast, jak to było do 1 stycznia 2018, odpowiednio w rezerwach i kosztach.

ii. MSSF 9 – zastosowanie po raz pierwszy i zmiany w obrębie polityki rachunkowości

Spółka wdrożyła MSSF 9 z dniem 1 stycznia 2018 roku bez korygowania danych porównawczych, co oznacza, że dane za rok 2017 oraz 2018 nie są ze sobą porównywalne, ponieważ zostały sporządzone przy zastosowaniu różnych zasad rachunkowości, które zostały opisane w notach. Korekty związane z dostosowaniem do MSSF 9 zostały przeprowadzone na dzień 1 stycznia 2018 roku i polegały wyłącznie na reklasyfikacjach aktywów i zobowiązań finansowych zgodnie z podziałem narzuconym przez MSSF 9. Spółka nie stwierdziła konieczności uwzględniania jakiegokolwiek wpływu na zyski zatrzymane w związku z zastosowaniem nowego standardu. Dane zaprezentowane na dzień 31 grudnia 2017 zostały sporządzone w oparciu o MSR 39.

▪ Aktywa finansowe

Od 1 stycznia 2018 Spółka kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z trzech kategorii określonych w MSSF 9:

- ✓ wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite
- ✓ wyceniane w zamortyzowanym koszcie
- ✓ wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Poniższa tabela prezentuje wpływ zastosowania MSSF 9 na zmianę klasyfikacji aktywów finansowych na dzień 1 stycznia 2018 roku.

	31 grudnia 2017 roku MSR 39			1 stycznia 2018 roku MSSF 9		
	Aktywa finansowe			Wartość godziwa rozliczana przez:		
	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Dostępne do sprzedaży	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wynik finansowy	Pozostałe całkowite dochody
Aktywa finansowe i pozostałe aktywa, w tym:						
Pożyczki, w tym:	26,9	-	-	26,9	-	-
udzielone podmiotom powiązanym	25,2	-	-	25,2	-	-
udzielone pracownikom	1,7	-	-	1,7	-	-
Aktywa finansowe, w tym:	-	12,1	9,9	-	13,2	8,8
kontrakty forward na waluty EUR i USD	-	12,1	-	-	12,1	-
akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	-	-	1,1	-	1,1	-
akcje i udziały w spółkach nienotowanych	-	-	8,8	-	-	8,8
Razem	26,9	12,1	9,9	26,9	13,2	8,8

MSSF 9 poza opisaną zmianą w klasyfikacji wprowadza także nową koncepcję szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych. Model strat poniesionych wynikający z MSR 39 zostaje zastąpiony modelem bazującym na stratach oczekiwanych.

W konsekwencji od dnia 1 stycznia 2018 roku Spółka do szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych stosuje następujące podejścia:

- podejście ogólne,
- podejście uproszczone.

Spółka stosuje podejście ogólne do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite oraz do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka stosuje uproszczone podejście – polegające na zastosowaniu macierzy rezerw opracowanej na podstawie danych historycznych dotyczących spłat należności przez kontrahentów. W związku z charakterem należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywów z tytułu umów z klientami, odpis z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług i aktywów z tytułu umów z klientami mimo wprowadzenia przewidzianych standardem zmian pozostał na poziomie zbliżonym do wartości odpisu wyliczonego według zasad obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2018 roku i w konsekwencji nie ujęto korekty na zyskach zatrzymanych Spółki w związku z wdrożeniem MSSF 9.

iii. Pozostałe zmiany w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej obowiązujące od dnia 1 stycznia 2018 roku

- Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry
Interpretacja wyjaśnia, że dniem zawarcia transakcji do celów ustalenia kursu wymiany, który ma zostać zastosowany w momencie początkowego ujęcia powiązanego składnika aktywów, wydatku lub dochodu (lub

ich części), jest dzień, w którym jednostka początkowo ujmuje niepieniężny składnik aktywów lub niepieniężne zobowiązanie wynikające z wypłacenia lub otrzymania wynagrodzenia z góry. Jeżeli istnieje wiele przypadków wypłacenia lub otrzymania płatności z góry, wówczas jednostka określa dzień zawarcia transakcji w odniesieniu do każdego przypadku wypłacenia lub otrzymania płatności z góry. Interpretacja nie ma istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe Spółki.

- **Zmiany do MSR 40 Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych**
Zmiany precyzują, kiedy jednostka dokonuje przeniesienia nieruchomości, w tym nieruchomości w budowie, do lub z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany wyjaśniają, że zmiana sposobu użytkowania następuje, w przypadku, gdy dana nieruchomość spełnia lub przestaje spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnej oraz istnieją dowody świadczące o zmianie sposobu użytkowania. Sama tylko zmiana intencji kierownictwa w odniesieniu do sposobu użytkowania nie stanowi dowodu świadczącego o zmianie sposobu użytkowania. Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.
- **Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności w formie akcji**
Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) opublikowała zmiany do MSSF 2 Płatności w formie akcji celem wyjaśnienia następujących obszarów: uwzględnienie warunków nabycia uprawnień i warunków innych niż warunki nabycia uprawnień w wycenie transakcji płatności w formie akcji rozliczanej w środkach pieniężnych, ujmowanie transakcji płatności w formie akcji charakteryzującej się rozliczeniem netto zobowiązań z tytułu podatku u źródła, ujmowanie modyfikacji transakcji płatności w formie akcji, która zmienia jej klasyfikację z rozliczanej w środkach pieniężnych na rozliczaną w instrumentach kapitałowych. Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.
- **Zmiany do MSSF 4 Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe**
Zmiany umożliwiają jednostkom, które prowadzą działalność ubezpieczeniową, odroczenie daty wejścia w życie MSSF 9 do dnia 1 stycznia 2021 roku. Skutkiem takiego odroczenia jest, że zainteresowane jednostki mogą dalej sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującym standardem, tj. MSR 39. Te zmiany nie dotyczą Spółki.
- **Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016**
Zmiany precyzują, że jednostka, która jest organizacją zarządzającą kapitałem wysokiego ryzyka, funduszem wzajemnym, funduszem powierniczym lub inną podobną jednostką, w tym związanym z inwestycjami funduszem ubezpieczeniowym może zdecydować się na wycenę inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9. Jednostka dokonuje wyboru odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, w momencie początkowego ujęcia jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli jednostka, która sama nie jest jednostką inwestycyjną, posiada udział w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, które są jednostkami inwestycyjnymi, jednostka ta może, stosując metodę praw własności, zdecydować się na utrzymanie wyceny według wartości godziwej stosowaną przez tę jednostkę stowarzyszoną lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, w odniesieniu do udziałów jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi, w jednostkach zależnych. Wyboru tego dokonuje się odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego w dniu a) początkowego ujęcia tej jednostki stowarzyszonej lub tego wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi; b) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie stają się jednostką inwestycyjną; c) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, stają się jednostką dominującą. Zmiany nie mają istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe Spółki.
- **Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016**
Krótkoterminowe zwolnienia ze stosowania innych MSSF zawarte w paragrafach E3-E7 MSSF 1 zostały usunięte. Zmiany nie mają istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe Spółki.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

2.6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony;
- MSSF 16 *Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- MSSF 17 *Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później;
- KIMSF 23 *Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego* (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 9 *Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSR 28 *Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017* (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSR 19 *Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu* (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- *Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej* (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiana do MSSF 3 *Połączenia jednostek* (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiany do MSR 1 i MSR 8: *Definicja istotności* (opublikowano dnia 31 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

MSSF 16 Leasing

MSSF 16 Leasing obowiązuje dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku. Standard wprowadza jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy - w ogólności MSSF 16 zakłada ujęcie wszystkich umów leasingu w modelu podobnym do modelu ujęcia leasingu finansowego zgodnie z MSR 17. Nowy standard zastępuje dotychczas obowiązujący standard MSR 17 oraz interpretacje KIMSF 4, SKI 15 oraz SKI 27. Spółka zastosuje nowy standard zgodnie z wymaganą datą wejścia w życie.

Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli przekazuje prawo do kontroli zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres czasu w zamian za wynagrodzenie.

Spółka planuje zastosować MSSF 16 retrospektywnie z odniesieniem skumulowanego efektu pierwszego zastosowania niniejszego standardu jako korektę bilansu otwarcia zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2019 roku. Zgodnie z paragrafem C8(b) MSSF 16 Spółka w odniesieniu do poszczególnych umów leasingowych wyceniać będzie składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania albo w wartości bilansowej, tak jakby MSSF 16 był stosowany od daty rozpoczęcia umowy lub w kwocie równej odpowiednio wyliczonemu zobowiązaniu z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku.

Na dzień przejścia na MSSF 16 Spółka ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu.

Na dzień zastosowania MSSF 16 w Spółce występują zarówno umowy, które zgodnie z MSR 17 klasyfikowane są jako leasing operacyjny (zobowiązania z tych umów ujawnione zostały w nocie 8.1 dotyczącej zobowiązań pozabilansowych) jak i umowy klasyfikowane jako leasing finansowy (odpowiednie ujawnienie znajduje się w nocie 5.14) a także umowy prawa wieczystego użytkowania gruntów. Największy wpływ na prezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym dane będzie miało przeliczenie umów, które do dnia 31 grudnia 2018 uznawane były za leasing operacyjny – będą to przede wszystkim umowy najmu nieruchomości biurowych oraz odpowiednie przeliczenie umów prawa wieczystego użytkowania gruntów, które uznane zostały za spełniające definicję leasingu w rozumieniu MSSF 16. Spółka nie przeliczy umów najmu sprzętu IT, ponieważ jednostkową wartość wynajmowanego sprzętu uznano za niskocenną. Na dzień 31 grudnia 2018 Spółka nie posiadała w ramach umów leasingu operacyjnego umów, których przedmiotem byłyby samochody, a których okres obowiązywania byłby dłuższy niż 12 miesięcy od daty bilansowej. Do przeliczenia umów Spółka wykorzystywać będzie krańcową stopę pożyczkową obliczoną jako suma możliwej do uzyskania przez Spółkę na dzień 31 grudnia 2018 marży kredytu inwestycyjnego odpowiednio zabezpieczonego na wynajmowanej nieruchomości oraz stopy kwotowanej dla instrumentów IRS dla waluty, w której zawarta jest umowa leasingu. Zarówno marża jak i stopa IRS dobrane zostały tak, aby odpowiadały okresom leasingu.

Wyjątki praktyczne zastosowane w Spółce na moment wdrożenia MSSF 16

Stosując niniejszy standard retrospektywnie Spółka skorzysta z poniższych zwolnień:

- Spółka nie stosuje niniejszego standardu do umów, które wcześniej nie zostały zidentyfikowane jako umowy zawierające leasing zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4,
- Spółka stosuje jednolitą stopę dyskontową do portfela leasingów o podobnym charakterze (tj. umów na podobny okres, zawartych w tej samej walucie i dla tego samego typu przedmiotu leasingu),
- Umowy leasingu operacyjnego, z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 roku potraktowane zostaną jako leasing krótkoterminowy i tym samym ujęcie tych umów nie ulegnie zmianie,
- Umowy leasingu operacyjnego, w przypadku których bazowy składnik aktywów ma niską wartość (np. wyposażenie biurowe) nie zostaną przeliczone i ich ujęcie nie ulegnie zmianie,
- Spółka wykorzysta wiedzę zdobyta po fakcie w określaniu okresu leasingu na przykład, jeżeli umowa przewiduje opcję przedłużenia umowy lub jej wypowiedzenia,
- Spółka wykluczy początkowe koszty bezpośrednie z wyceny składnika aktywa z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania,
- Spółka nie wydzieli elementów leasingowych i nieleasingowych.

W poniższej tabeli zaprezentowano oczekiwany wpływ na kapitał własny Spółki z wdrożenia MSSF 16 na dzień 1 stycznia 2019 roku:

1 stycznia 2019	Korekty w mln PLN
Aktywa	
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	61,8
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13,4
Zobowiązania	
Zobowiązania z tytułu leasingu	70,4
- długoterminowe	62,5
- krótkoterminowe	7,9
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11,7
Wpływ netto na kapitał własny, w tym:	
Zyski zatrzymane	(6,9)

Jak wspomniano wyżej, powyższy wpływ związany jest z faktem, iż Spółka wynajmuje powierzchnie biurowe, które dotychczas ujmowane były jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17. W związku z faktem, iż prawie wszystkie umowy najmu zawarte są na okresy dłuższe niż 12 miesięcy Spółka dokonała odpowiedniego przeliczenia i przeklasyfikowała zobowiązań dotychczas ujawnianych jako zobowiązania pozabilansowe oraz zobowiązań wynikających z umów wieczystego użytkowania gruntów na zobowiązania z tytułu leasingu przy użyciu krańcowej stopy pożyczkowej. Wpływ na zyski zatrzymane wynika z faktu przeliczenia części umów tak jakby MSSF 16 obowiązywał od momentu ich zawarcia, co jest równoznaczne z ujęciem naliczonych w latach poprzednich kosztów odsetkowych oraz wartości amortyzacji do dnia 1 stycznia 2019 roku na saldzie zysków zatrzymanych.

Wyjaśnienie różnicy między kwotami przyszłych opłat ujawnionych w nocie 8.1 a zobowiązaniami z tytułu leasingu ujętymi na 1 stycznia 2019:

	Zobowiązania z tytułu leasingu mln PLN
Zobowiązania ujęte na bilansie na dzień 31 grudnia 2018 roku -zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (MSR 17)	45,4
Zobowiązania (i ich zmiany) nieujęte na bilansie na dzień 31 grudnia 2018 roku, w tym:	70,4
Zobowiązanie z tytułu leasingu operacyjnego (MSR 17)	26,2
Wartość dyskonta przy zastosowaniu krańcowej stopy pożyczkowej i zmiana osądu Spółki w stosunku do opcji przedłużenia lub wypowiedzenia umów najmu klasyfikowanych uprzednio jako leasing operacyjny	11,5
Zobowiązanie z tytułu umów prawa wieczystego użytkowania gruntów ujęte po raz pierwszy na bilansie na dzień 1 stycznia 2019 roku	34,7
Leasing krótkoterminowy (wyjątek praktyczny skutkującym brakiem ujęcia zobowiązania na 1 stycznia 2019 roku)	(2,0)
Wartość zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku	115,8

Średnia ważona krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy zastosowana do zobowiązań z tytułu leasingu ujętych w sprawozdaniu została wyliczona wg podanej wyżej formuły i na dzień 1 stycznia 2019 roku wynosi odpowiednio:

- dla umów najmu nieruchomości (gł. powierzchni biurowych) klasyfikowanych jako leasing operacyjny zawartych w polskich złotych 3,41 %,
- dla umów najmu nieruchomości (gł. powierzchni biurowych) klasyfikowanych jako leasing operacyjny

zawartych w euro z 2,73 %,

- dla prawa wieczystego użytkowania gruntów w polskich złotych 4,31%.

2.7. Korekta błędu

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zdarzenia skutkujące koniecznością dokonania korekty błędu.

III. Informacje dotyczące segmentów działalności

Zgodnie z MSSF 8, segmentem operacyjnym jest dająca się wyodrębnić część działalności Spółki, dla której są dostępne odrębne informacje finansowe podlegające regularnej ocenie przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych związanych ze sposobem alokowania zasobów oraz z oceną wyników działalności. W Spółce wyodrębnia się następujące segmenty sprawozdawcze:

Finanse i Bankowość – segment ten oferuje kompleksowe systemy bankowe, systemy dla rynku kapitałowego (biur maklerskich, banków oraz firm i instytucji prowadzących działalność inwestycyjną) oraz wyspecjalizowane rozwiązania i usługi informatyczne dla sektora ubezpieczeń komercyjnych. Do głównych klientów segmentu w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku należały następujące podmioty: Bank PKO BP S.A., Deutsche Bank PBC S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A., SGB-Bank S.A. oraz Volkswagen Bank GmbH. Przychody od żadnego z klientów segmentu nie przekroczyły 10% przychodów ze sprzedaży wypracowanych przez Spółkę w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku.

Administracja Publiczna – w ramach tego segmentu Asseco Poland S.A. realizuje projekty obejmujące projektowanie, wytworzenie, wdrożenie oraz eksploatację dedykowanych systemów informatycznych. Do głównych klientów segmentu w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku należały następujące podmioty: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Główny Urząd Geodezji i Kartografii (GUGIK) oraz Frontex – Europejska Agencja Operacyjna na zewnętrznych granicach państw członkowskich UE. Jedynie przychody od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przekroczyły 10% przychodów ze sprzedaży wypracowanych przez Spółkę w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku.

Przedsiębiorstwa – segment ten zajmuje się dostarczaniem dedykowanych rozwiązań informatycznych dla dużych i średnich przedsiębiorstw z sektora przemysłowego. Główne obszary działalności segmentu przedsiębiorstw to sprzedaż licencji własnych (w tym zwłaszcza na oprogramowanie billingowe) oraz świadczenie usług informatycznych w zakresie doradztwa (konsulting IT), integracji, wdrożeń i usług okołowdrożeniowych. Do głównych klientów segmentu w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku należały następujące podmioty: Orange Polska S.A., Cyfrowy Polsat S.A., Grupa Kapitałowa Tauron, Grupa Kapitałowa Enea, Polkomtel S.A. Przychody od żadnego z klientów segmentu nie przekroczyły 10% przychodów ze sprzedaży wypracowanych przez Spółkę w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku.

Żaden z segmentów operacyjnych Spółki nie został połączony z innym segmentem operacyjnym w celu stworzenia powyższych sprawozdawczych segmentów operacyjnych. Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej.

Finansowanie Spółki (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Spółki, stąd pozycje te nie są przedmiotem alokacji do segmentów. Zarząd nie analizuje również przepływów pieniężnych w rozbiciu na segmenty.

Ceny transferowe stosowane przy transakcjach pomiędzy segmentami operacyjnymi są ustalane na zasadach rynkowych, podobnie jak przy transakcjach ze stronami niepowiązanymi.

Poniższa tabela prezentuje kluczowe wielkości przeglądane przez główny organ decyzyjny w Spółce. Poza wartością firmy oraz wartością aktywów niematerialnych rozpoznanych w ramach rozliczenia połączenia z innymi spółkami, aktywa Spółki Asseco Poland S.A. co do zasady nie są przypisywane do poszczególnych segmentów i nie podlegają przeglądowi przez Zarząd Spółki w takim ujęciu. Aktywa operacyjne netto są natomiast alokowane do wskazanych segmentów na potrzeby przeprowadzenia testu na utratę wartości, alokacja taka dokonywana jest jednak przy użyciu klucza alokacji.

Okres 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2018 roku	Segment Bankowość i Finanse	Segment Administracja Publiczna	Segment Przedsiębiorstwa	Pozostałe	Razem	Eliminacje	Razem
	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	343,4	407,8	136,6	5,5	893,3	-	893,3
Rozliczenia między segmentami	22,2	9,3	7,1	2,2	40,8	(40,8)	-
Zysk netto ze sprzedaży segmentu sprawozdawczego	108,7	71,6	25,6	(26,2)	179,7	-	179,7
Amortyzacja	(18,1)	(25,6)	(6,3)	(1,5)	(51,5)	-	(51,5)
Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty pobierające wynagrodzenie	929	872	414	36	2 251	-	2 251
Wartości niematerialne rozpoznane z połączeń przypisane do segmentu	15,9	51,1	-	-	67,0	n/d	67,0
Wartość firmy z połączeń przypisana do segmentu	896,8	854,7	181,0	n/d	1 932,5	n/d	1 932,5

Okres 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2017 roku	Segment Bankowość i Finanse	Segment Administracja Publiczna	Segment Przedsiębiorstwa	Pozostałe	Razem	Eliminacje	Razem
	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	310,2	386,6	159,5	4,9	861,2	-	861,2
Rozliczenia między segmentami	23,1	2,5	3,6	0,4	29,6	(29,6)	-
Zysk netto ze sprzedaży segmentu sprawozdawczego	73,8	63,0	20,2	(37,4)	119,6	-	119,6
Amortyzacja	(17,5)	(22,6)	(7,9)	(1,4)	(49,4)	-	(49,4)
Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty pobierające wynagrodzenie	933	943	541	39	2 456	-	2 456
Wartości niematerialne rozpoznane z połączeń przypisane do segmentu	20,4	57,4	-	-	77,8		77,8
Wartość firmy z połączeń przypisana do segmentu	896,8	854,7	181,0	n/d	1 932,5	n/d	1 932,5

IV. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków i strat i innych całkowitych dochodów

4.1. Struktura przychodów operacyjnych

Wybrane zasady rachunkowości

Dane zaprezentowane za rok 2017 zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi wówczas Standardami dotyczącymi rozpoznawania przychodów, w tym głównie MSR 18 i MSR 11. Zasady rachunkowości oparte na tych standardach zostały opisane w punkcie 19 rozdziału III Sprawozdania Finansowego za rok 2017 opublikowanego w dniu 19 marca 2018 roku. MSSF 15 uchyla MSR 11 Umowy o usługę budowlaną, MSR 18 Przychody i związane z nimi interpretacje i ma zastosowanie do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem tych, które wchodzą w zakres innych standardów, w tym przede wszystkim MSSF 16.

Nowy standard ustanowił tzw. „Model Pięciu Kroków” rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które, zgodnie z oczekiwaniem Spółki, przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Spółka prowadzi działalność w obszarze sprzedaży licencji i szeroko pojętych usług IT i wyróżnia następujące rodzaje przychodów:

- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych,
- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług obcych, oraz
- przychody ze sprzedaży sprzętu.

a) Sprzedaż licencji i usług własnych

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi własne" prezentowane są przychody z tytułu umów z klientami, których przedmiotem jest dostarczanie oprogramowania własnego i/lub świadczenie usług z nim związanych.

- **Kompleksowe projekty IT**

W przypadku tych przychodów znaczącą część stanowią przychody z kompleksowych projektów IT, w których Spółka zobowiązuje się do dostarczenia klientowi funkcjonalnego systemu IT. Dla klienta wartość ma bowiem dopiero dostarczony system czyli finalny produkt, na który złożyły się dostarczone licencje własne i związane z nimi istotne usługi (np. modyfikacyjne czy wdrożeniowe). Praktycznie zawsze w przypadku takich umów Spółka jest zobowiązana do dostarczenia do klienta kompleksowych dóbr lub usług, na które składają się dostawy: licencji własnych i/lub własnych usług modyfikacyjnych i/lub własnych usług wdrożeniowych. Oznacza to, że z tzw. kompleksowych kontraktów IT wynika najczęściej odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu klientowi funkcjonalnego systemu IT. W przypadku zobowiązania do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu funkcjonalnego systemu IT szczególnej analizie poddawane jest przyrzeczenie udzielenia licencji z każdej umowy. Spółka dokonuje analizy pod kątem odrębności licencji od innych dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie. Co do zasady Spółka stwierdza, że samo zobowiązanie do sprzedaży licencji w ramach takiego zobowiązania do wykonania świadczenia nie spełnia warunków odrębności - przekazanie licencji jest jedynie częścią większego zobowiązania do wykonania świadczenia a sprzedawane wraz z licencją usługi mają na tyle istotną wartość, iż nie można stwierdzić, że sama licencja jest zobowiązaniem dominującym.

Przychody z tytułu zobowiązania do dostarczenia funkcjonalnego systemu IT są w Spółce rozpoznawane w okresie, w którym budowany jest taki system. Zgodnie bowiem z MSSF 15 przychód może być rozpoznawany w okresie przekazywania kontroli nad świadczonymi dobrami/usługami, o ile w wyniku działań jednostki nie powstają składniki o alternatywnym zastosowaniu i jednocześnie przez cały okres trwania umowy jednostce przysługuje egzekwulne prawo do uzyskania wynagrodzenia za dostarczone świadczenia. W ocenie Zarządu w przypadku dostarczania kompleksowych projektów IT nie można mówić o alternatywnym ich zastosowaniu z punktu widzenia dostawcy, ponieważ systemy te wraz z towarzyszącymi im usługami wdrożeniowymi są „szyte na miarę”. Jednocześnie przeprowadzona dotychczas analiza wykazała, że właściwie we wszystkich przypadkach dla umów zawieranych przez Spółkę spełnione jest kryterium przysługiwania egzekwulnego prawa do zapłaty za wykonane świadczenie przez cały okres trwania umowy. Oznacza to, że przychody ze sprzedaży kompleksowych systemów IT, w których sprzedawane są licencje własne i usługi własne rozpoznawane są zgodnie ze stopniem zaawansowania (metodą bazującą na nakładach, opartą o procent zaawansowania kosztowego) w okresie, kiedy klient nabywa kontrolę nad sprzedawanym dobrem/usługą. Szczególnym przypadkiem są stosunkowo nieduże projekty IT, które zazwyczaj zamykają się w ciągu jednego roku lub z których przychód nie stanowi istotnej wartości w ocenie Zarządu Spółki – wówczas przychód z takich projektów rozpoznawany jest w kwocie, którą Spółka ma prawo zafakturować.

▪ **Sprzedaż licencji własnych bez istotnych usług towarzyszących**

W przypadku gdy licencje własne sprzedawane są odrębnie, tzn. nie towarzyszą tej sprzedaży istotne usługi modyfikacyjne i/lub wdrożeniowe i tym samym sprzedaż licencji własnej jest odrębnym zobowiązaniem do wykonania świadczenia, Spółka rozważa, czy przyrzeczenie udzielenia licencji ma na celu zapewnienie klientowi:

- ✓ prawa do dostępu do własności intelektualnej jednostki w formie, w jakiej istnieje ona przez cały okres ważności licencji; czy
- ✓ prawa do korzystania z własności intelektualnej jednostki w formie, w jakiej istnieje ona w momencie udzielenia licencji

Zdecydowana większość licencji własnych sprzedawanych w Spółce oddzielnie, i tym samym stanowiących odrębne zobowiązanie do dokonania świadczenia, ma charakter licencji z prawem korzystania z własności intelektualnej, co oznacza, że przychód ze sprzedaży takich licencji rozpoznawany jest jednorazowo w momencie przekazania kontroli nad licencją klientowi. Jest to równoznaczne ze stwierdzeniem, że w przypadkach licencji własnych sprzedawanych bez istotnych usług towarzyszących niezależnie od okresu, na jaki sprzedawana jest licencja, momentem rozpoznania przychodu jest moment przekazania kontroli, co w konsekwencji powoduje jednorazowe rozpoznanie przychodu w tym właśnie momencie. W Spółce istnieją również jednak przypadki sprzedaży licencji, które mają naturę przyznania prawa do dostępu do własności intelektualnej. Licencje takie sprzedawane są co do zasady na czas określony. Na bazie stosowanej do 31 grudnia 2017 polityki rachunkowości dla licencji zawartych na czas określony, przychód był rozpoznawany w miarę upływu czasu (w trakcie okresu, na jaki udzielono licencji). Na bazie MSSF 15 spółka rozpoznaje przychód w oparciu o ocenę, czy licencja stanowi dla klienta prawo do dostępu, czy prawo do korzystania.

▪ **Usługi utrzymania i gwarancje**

W ramach kategorii licencje i usługi własne prezentowane są również przychody z własnych usług utrzymania, w tym także przychody z gwarancji. Polityka rachunkowości w zakresie rozpoznania przychodów z usług utrzymaniowych nie uległa zmianie po wprowadzeniu MSSF 15 – w ocenie Zarządu usługi takie stanowią co do zasady odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia, w przypadku którego klient korzysta z dostarczanych dóbr/usług w miarę jak są one do niego dostarczane, co w konsekwencji powoduje rozpoznanie przychodu po stronie dostawcy w okresie świadczenia usługi.

Spółka w wielu przypadkach udziela również gwarancji na sprzedawane dobra i usługi. Spółka przeprowadziła analizę, w wyniku której ustaliła, że w jej działalności przeważają gwarancje spełniające definicję usługi – tj. są to gwarancje, które mają zakres szerszy niż tylko zapewnienie klienta, że dany produkt/usługa jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją, tzw. gwarancje ponadstandardowe. Konkluzja o tym, że gwarancje mają charakter ponadstandardowy jest podejmowana zawsze, gdy Spółka na mocy umów zobowiązuje się do naprawy błędów w dostarczonym oprogramowaniu w ściśle ustalonym rygorze czasowym i/lub gdy gwarancja taka ma wymiar szerszy niż wymagane przez polskie prawo minimum. W kontekście MSSF 15 fakt, iż Spółka zobowiązała się do gwarancji ponadstandardowej oznacza, że de facto świadczy dodatkową usługę. W rozumieniu MSSF 15 oznacza to więc dla Spółki konieczność ujęcia rozszerzonej gwarancji jako zobowiązania do wykonania świadczenia i przypisania do takiej usługi części ceny transakcyjnej z umowy. We wszystkich przypadkach, w których jednocześnie z gwarancją rozszerzoną świadczona jest usługa utrzymania, która co do zasady stanowi kategorię jeszcze obszerniejszą niż gwarancja rozszerzona, przychód rozpoznawany jest w czasie, ponieważ klient korzysta ze świadczonej usługi w miarę jej świadczenia przez dostawcę. W takich przypadkach Spółka niezmiennie dokonuje alokacji części ceny z umowy do usługi utrzymaniowej. Analogicznie w przypadkach, w których usługa gwarancyjna świadczona jest po zakończeniu projektu, któremu nie towarzyszy usługa utrzymania część ceny transakcyjnej i tym samym rozpoznanie części przychodów z umowy jest odroczone do momentu faktycznego świadczenia usługi gwarancyjnej. Dla gwarancji, w przypadku których zakres gwarancji nie przekracza wymaganego prawem minimum polityka rachunkowości pozostała niezmienna – na takie przyszłe i niepewne zobowiązania tworzone są rezerwy na naprawy gwarancyjne, których odzwierciedleniem po stronie wynikowej są koszty operacyjne.

b) Sprzedaż licencji i usług obcych

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi obce" prezentowane są przychody z tytułu sprzedaży licencji obcych oraz ze świadczenia usług, które ze względu na technologicznych lub prawnych muszą być realizowane przez podwykonawców (dotyczy to usług utrzymania sprzętu i licencji oraz outsourcingu świadczonych przez ich producentów). Przychody ze sprzedaży licencji obcych są co do zasady rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów, co oznacza, że w momencie przekazania kontroli nad licencją przychód ujmowany jest jednorazowo. Jednocześnie przychody z tytułu usług obcych, wśród których dominuje utrzymanie obce, rozpoznawane są przez okres świadczenia usługi do klienta. Każdorazowo w przypadku sprzedaży usług i licencji obcych Spółka rozważa zagadnienie zleceniodawca - pośrednik, w większości jednak przypadków konkluzja jest taka, że to Spółka jest głównym zobowiązanym do realizacji tego obowiązku świadczenia i tym samym przychód rozpoznawany jest w wartości brutto.

c) Sprzedaż sprzętu

W kategorii przychody ze sprzedaży sprzętu prezentowane są przychody z tytułu umów z klientami na dostawę infrastruktury. Przychody w tej kategorii są zasadniczo rozpoznawane w momencie przekazania kontroli nad sprzętem. Nie dotyczy to jedynie przypadków, kiedy sprzęt nie stanowi świadczenia odrębnego od dostarczanych razem z nim usług,

wówczas bowiem przychody z jego sprzedaży są elementem zobowiązania do wykonania świadczenia polegającego na dostawie kompleksowego systemu infrastrukturalnego. W Spółce takie kompleksowe projekty są jednak rzadkością - dominuje sprzedaż sprzętu na zasadzie dystrybucji.

Zmienne wynagrodzenie

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Spółka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennej wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennej.

Spółka jest stroną wielu umów, w przypadku których przewidziano kary umowne za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie zobowiązań umownych. Spodziewane kary umowne mogą więc powodować, że wynagrodzenie, które w umowie zakwotowano w kwocie stałej, będzie jednak podlegać zmianom. Począwszy od 1 stycznia 2018 roku w ramach szacowania wysokości wynagrodzenia, do którego Spółka jest uprawniona na podstawie umowy szacuje się w Spółce wartość oczekiwaną zapłaty uwzględniając prawdopodobieństwo zapłacenia takich kar umownych i innych elementów, które mogłyby potencjalnie zmienić wynagrodzenie. Wpływa to więc na pomniejszenie wartości przychodów, nie zaś, jak to było do tej pory, powiększenie wartości rezerw i odpowiednich kosztów. Poza karami umownymi nie występują znaczące inne czynniki mogące wpływać na wysokość wynagrodzenia (jak na przykład rabaty czy upusty) w przypadku gdyby je jednak zidentyfikowano, również wpływałyby one na wysokość rozpoznawanych w Spółce przychodów.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Spółka przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Spółki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Istotny element finansowania

Ustalając cenę transakcyjną, Spółka koryguje przyrzoną kwotę wynagrodzenia o zmianę wartości pieniądza w czasie, jeśli rozkład w czasie płatności uzgodniony przez strony umowy (w sposób wyraźny lub domyślny) daje klientowi lub Spółce istotnie korzyści z tytułu finansowania przekazania dóbr lub usług klientowi. W takich okolicznościach uznaje się, że umowa zawiera istotny element finansowania.

Spółka stosuje wyjątek praktyczny dopuszczony w MSSF 15 i nie koryguje przyrzonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok.

Istotny element finansowania nie występuje w umowie z klientem m.in. wtedy, gdy różnica między przyrzoną kwotą wynagrodzeniem a ceną sprzedaży gotówkowej dobra lub usługi wynika z powodów innych niż udostępnienie finansowania klientowi lub Spółce oraz różnica między tymi kwotami jest proporcjonalna do jej przyczyny. Zazwyczaj ma to miejsce, gdy zgodnie z warunkami płatności klient Spółki może być zabezpieczony przed brakiem właściwego wywiązania się z części lub całości zobowiązań umownych przez drugą stronę umowy.

Koszty umów z klientami

Koszty pozyskania umowy (doprowadzenia do zawarcia umowy) to dodatkowe (przyrostowe) koszty pozyskania umowy ponoszone przez Spółkę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których Spółka nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Spółka ujmuje te koszty jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Okres amortyzacji aktywowanych kosztów z tytułu pozyskania umowy to okres, w którym Spółka wypełnia obowiązki świadczenia wynikające z tej umowy.

Z praktycznego punktu widzenia Spółka ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, tylko jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Spółkę, wynosi jeden rok lub krócej.

Koszty wykonania umowy to koszty poniesione w związku z wykonywaniem umowy zawartej z klientem. Spółka ujmuje te koszty jako składnik aktywów, gdy nie są objęte zakresem innego standardu (np. MSR 2 Zapasy, MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe lub MSR 38 Wartości niematerialne), oraz gdy spełniają one wszystkie następujące kryteria:

- a) koszty te są bezpośrednio powiązane z umową lub z przewidywaną umową z klientem,
- b) koszty te prowadzą do wytworzenia lub ulepszenia zasobów Spółki, które będą wykorzystywane do spełnienia (lub do dalszego spełniania) zobowiązań do wykonania świadczenia w przyszłości; oraz
- c) Spółka spodziewa się, że koszty te odzyska.

Inne zastosowane w Spółce wyjątki praktyczne

Spółka w uzasadnionych przypadkach stosuje również rozwiązania praktyczne dozwolone przez MSSF 15 polegające na tym, że jeżeli Spółka ma prawo do otrzymania wynagrodzenia od klienta w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane przez Spółkę (na przykład w przypadku umowy o świadczenie usług, w ramach której jednostka nalicza klientowi stałą kwotę za każdą godzinę wykonanej usługi), Spółka może ująć przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

Szacunki

Tak jak zostało to opisane powyżej Spółka realizuje zobowiązania do wykonania świadczenia wśród których znaczna część, między innymi te polegające na dostarczeniu funkcjonalnego systemu IT, podlegają wycenie zgodnie ze stopniem zaawansowania. Wycena taka wymaga oszacowania pozostałych do poniesienia kosztów i przychodów w celu dokonania pomiaru stopnia zaawansowania prac na projekcie. Stopień zaawansowania prac ustala się jako stosunek poniesionych kosztów (zwiększających postęp realizacji prac) do kosztów planowanych lub stosunek przepracowanych robocizni w stosunku do całkowitego czasu pracy. Dokonanie wyceny i co za tym idzie rozpoznanie przychodu każdorazowo wymaga dokonania profesjonalnego osądu oraz znaczącej dozy szacunków.

Przychody operacyjne w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
<i>Przychody z umów z klientami</i>		
Oprogramowanie i usługi własne	818,8	773,8
Oprogramowanie i usługi obce	36,0	48,5
Sprzęt i infrastruktura	32,9	36,7
Pozostała sprzedaż	5,6	2,2
Razem przychody operacyjne	893,3	861,2

Dane w odniesieniu do przychodów z tytułu umów z klientami za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zaprezentowane w powyższej tabeli zostały sporządzone zgodnie z wymogami MSSF 15. Jak wspomniano wyżej w punkcie Stosowane zasady rachunkowości – MSSF 15 zastosowanie po raz pierwszy, Spółka skorzystała z przewidzianego w MSSF 15 zwolnienia i nie zdecydowała się na przekształcenie danych za 2017 rok. W rozdziale Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego oraz zasady rachunkowości zaprezentowano tabelę pokazującą jaki byłby wpływ zastosowania standardów obowiązujących przed wdrożeniem MSSF 15 na przychody i wynik finansowy Spółki w 2018 roku.

i. Struktura sprzedaży segmentów w rozbiciu na rodzaje przychodów

	Finanse i Bankowość mln PLN	Administracja Publiczna mln PLN	Przedsiębiorstwa mln PLN	Pozostałe mln PLN	Razem mln PLN
12 miesięcy do 31 grudnia 2018					
Oprogramowanie i usługi własne	338,2	346,2	134,3	0,1	818,8
Oprogramowanie i usługi obce	2,6	31,2	2,2	-	36,0
Sprzęt i infrastruktura	2,6	30,4	-	(0,1)	32,9
Pozostała sprzedaż	-	-	0,1	5,5	5,6
Razem przychody operacyjne	343,4	407,8	136,6	5,5	893,3
12 miesięcy do 31 grudnia 2017					
Oprogramowanie i usługi własne	304,5	314,2	152,1	3,0	773,8
Oprogramowanie i usługi obce	3,0	38,7	6,8	-	48,5
Sprzęt i infrastruktura	2,6	33,6	0,5	-	36,7
Pozostała sprzedaż	0,1	0,1	0,1	1,9	2,2
Razem przychody operacyjne	310,2	386,6	159,5	4,9	861,2

ii. Przychody z tytułu umów z klientami w przychodach operacyjnych ogółem według metody ujęcia w rachunku wyników

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 <i>mln PLN</i>
Przychody z tytułu umów z klientami rozpoznawane zgodnie z MSSF 15	
Z tytułu dóbr i usług przekazywanych w miarę upływu czasu, w tym:	831,5
Segment Finanse i Bankowość	328,2
Segment Administracja Publiczna	364,1
Segment Przedsiębiorstwa	133,5
Segment Pozostałe	5,6
Z tytułu dóbr i usług przekazanych w określonym momencie, w tym:	61,8
Segment Finanse i Bankowość	15,2
Segment Administracja Publiczna	43,7
Segment Przedsiębiorstwa	3,1
Segment Pozostałe	(0,1)
Pozostałe przychody operacyjne	-
Razem przychody operacyjne	893,3

iii. Pozostałe zobowiązania do wykonania świadczenia

W tabeli poniżej przedstawiono informacje na temat łącznej ceny transakcyjnej przypisanej do pozostałych zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione (lub częściowo niespełnione) na koniec okresu sprawozdawczego. Spółka zastosowania praktyczny wyjątek, zgodnie z którym nie musi ona ujawniać informacji o cenie transakcyjnej przypisanej do niewykonanych zobowiązań, jeśli zobowiązanie do wykonania świadczenia stanowi część umowy, której przewidywany okres obowiązywania wynosi jeden rok lub krócej lub też Spółka ujmuje przychody z tytułu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia w wysokości, którą ma prawo zafakturować.

	<i>mln PLN</i>
Wartość niewykonanych zobowiązań, z których przychody będą rozpoznane w kolejnych latach	
rok 2019*	59,5*
rok 2020	60,5
rok 2021 i później	42,8
Razem	162,8

* W linii rok 2019 ujęta została jedynie kwota przypadająca na najbliższy rok z umów, które kończą się po 1 stycznia 2020 lub później, co oznacza, że kwota nie zawiera żadnych przychodów z umów, których data zakończenia przypada w trakcie roku 2019 lub z dniem jego zakończenia

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka przeanalizowała łączną kwotę ceny transakcyjnej przypisanej do zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione (lub częściowo niespełnione) na koniec okresu sprawozdawczego. W efekcie przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż na dzień 31 grudnia 2018 roku większość zobowiązań do wykonania świadczenia polegającego na dostawie kompleksowego systemu IT (wycenianych według stopnia zaawansowania) wynika z umów kończących się przed dniem lub dnia 31 grudnia 2019 roku. Podobnie w przypadku umów na utrzymanie systemów IT znaczącą większość stanowią umowy na czas nieokreślony z terminem wypowiedzenia krótszym niż 12 miesięcy lub umowy na czas określony kończące się przed dniem lub dnia 31 grudnia 2019 roku. W związku z powyższym Spółka uznaje takie zobowiązania do wykonania świadczenia za krótkoterminowe i tym samym podlegające opisanemu wyjątkowi praktycznemu.

Oznacza to , że wskutek zastosowania wyjątku praktycznego w tabeli powyżej zaprezentowano w podziale na lata jedynie tę część zobowiązań, która dotyczy umów kończących się w 2020 roku lub później lub umów na czas nieokreślony z terminami wypowiedzenia dłuższymi niż rok.

iv. Przychody w podziale na kraje

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Polska	869,2	834,5
Zagranica w tym:	24,1	26,7
Austria	1,4	2,9
Belgia	6,6	2,4
Etiopia	4,8	10,6
Francja	1,0	2,0
Gibraltar	3,2	4,7
Luxemburg	1,2	-
Rumunia	0,5	-
Czechy	-	0,7
Rosja	-	1,2
Słowacja	5,0	0,3
Wietnam	-	1,1
Pozostałe	0,4	0,8
Razem	893,3	861,2

4.2. Struktura kosztów operacyjnych

Wybrane zasady rachunkowości

Spółka prowadzi ewidencję kosztów w układzie rodzajowym oraz w układzie kalkulacyjnym. Koszt własny sprzedaży obejmuje koszty bezpośrednio związane z nabyciem sprzedanych towarów i wytworzeniem sprzedanych usług. Koszty sprzedaży obejmują koszty handlowe i koszty marketingowe (w tym sponsoring). Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z kierowaniem Spółką oraz koszty administracji.

Wartość sprzedanych towarów, materiałów, usług (COGS) to koszty zakupu towarów lub usług podwykonawców (z wyłączeniem outsourcingu personalnego) wykorzystywanych do realizacji projektów. Koszty dotyczą zarówno przychodów prezentowanych jako przychody własne (dot. przychodów z usług, które są realizowane przez podwykonawców, jeśli wykorzystanie zasobów obcych wynika z decyzji Spółki, która traktuje zasoby obce jako substytut zasobów własnych), jak i przychodów obcych (usługi, które muszą być realizowane przez zasoby obce - najczęściej producentów oprogramowania lub sprzętu).

Świadczenia na rzecz pracowników to wszystkie formy świadczeń jednostki oferowane w zamian za pracę wykonaną przez pracowników lub z tytułu rozwiązania stosunku pracy. W przypadku wykonywania przez pracownika pracy na rzecz Spółki, ujmuje się w wyniku przewidywaną niezdyktowaną wartość świadczeń pracowniczych, które zostaną wypłacone w zamian za tę pracę. Poza wynagrodzeniem koszty świadczeń na rzecz pracowników obejmują wszystkie płatne nieobecności, świadczenia wynikające z systemów premiowych występujących w Spółce, a także świadczenia po okresie zatrudnienia.

Szacunki

W związku z faktem, iż Spółka ujmuje koszty zgodnie z metodą memoriałową część kosztów ujętych w Rachunku zysków i strat, to koszty ujęte wskutek dokonania szacunków dotyczących na przykład spodziewanych kosztów związanych z systemem premiowym, którym objęta jest część pracowników Spółki.

Koszty działalności operacyjnej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 <i>mln PLN</i>	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 <i>mln PLN</i>
Koszty działalności operacyjnej		
Wartość odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych	(63,2)	(80,4)
Świadczenia na rzecz pracowników	(354,7)	(362,0)
Amortyzacja	(51,5)	(49,4)
Usługi obce	(168,9)	(171,1)
Pozostałe	(75,3)	(78,7)
Razem	(713,6)	(741,6)
Koszt własny sprzedaży	(588,6)	(600,9)
Koszty sprzedaży	(46,4)	(50,8)
Koszty ogólnego zarządu	(82,0)	(87,2)
Odpis (odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług	3,4	(2,7)
Razem	(713,6)	(741,6)

W 2018 roku w pozycji 'Pozostałe' w kosztach działalności operacyjnej ujęto przede wszystkim koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych w wysokości 49,2 mln PLN oraz koszty reklamy w wysokości 21,2 mln PLN.

W okresie porównywalnym pozostałe koszty działalności operacyjnej zawierały głównie koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych w wysokości 50,8 mln PLN oraz koszty reklamy w wysokości 26,5 mln PLN.

i. Koszty świadczeń na rzecz pracowników

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 <i>mln PLN</i>	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 <i>mln PLN</i>
Wynagrodzenia	(298,6)	(301,3)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(24,4)	(24,2)
Koszty świadczeń emerytalnych	(22,4)	(23,6)
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	(2,2)	(6,0)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(7,1)	(6,9)
Razem koszty świadczeń pracowniczych	(354,7)	(362,0)

ii. Uzgodnienie kosztów amortyzacji

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie odpisu amortyzacyjnego ujętego w rachunku zysków i strat z tabelami ruchu środków trwałych (5.1) oraz wartości niematerialnych (5.2):

	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Odpis amortyzacyjny za rok wynikający z tabeli ruchu środków trwałych	<u>5.1</u>	(31,2)	(28,7)
Odpis amortyzacyjny za rok wynikający z tabeli ruchu wartości niematerialnych	<u>5.2</u>	(27,5)	(27,7)
Odpis amortyzacyjny odniesiony bezpośrednio na pozostałe dochody całkowite		0,8	0,8
Pomniejszenie kosztu amortyzacji z tytułu rozliczenia dotacji do wewnętrznie utworzonych licencji		1,3	1,4
Kapitalizacja kosztów amortyzacji w ramach realizowanych projektów badawczo-rozwojowych		-	0,1
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w rachunku przepływów pieniężnych		(56,6)	(54,1)
Koszty amortyzacji wynajmowanych nieruchomości ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych		5,1	4,7
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w kosztach działalności operacyjnej		(51,5)	(49,4)

4.3. Przychody i koszty finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Przychody z odsetek stanowią głównie odsetki od inwestycji w instrumenty dłużne (w tym zwłaszcza udzielone pożyczki) oraz depozyty. Przychody te naliczane są w zamortyzowanym koszcie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Pozostałe przychody odsetkowe stanowią odsetki od należności z tytułu dostaw i usług oraz rozliczone (odwijane) zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej dyskonto kosztów (zobowiązań).

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania (tj. najczęściej w tzw. dniu dywidendy lub w przypadku braku określenia takiego dnia w uchwale zgromadzenia wspólników w dniu podjęcia uchwały o podziale wyniku).

Koszty odsetek wynikających z uzyskanego przez Spółkę finansowania są naliczane według zamortyzowanego kosztu.

Przychody finansowe w okresie 12 miesięcy zakończonych dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

Przychody finansowe	MSSF 9 12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	MSR 39 12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Przychody odsetkowe od inwestycji w instrumenty dłużne oraz depozyty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6,5	9,9
Pozostałe przychody odsetkowe	0,2	0,1
Dodatnie różnice kursowe	5,0	-
Dywidendy otrzymane i należne	20,5	145,3
Zysk ze sprzedaży akcji/udziałów w jednostkach zależnych	-	184,1
Zyski netto z realizacji i/lub wyceny instrumentów pochodnych	-	11,6
Odpis (odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	8,0	19,9
Razem	40,2	370,9

Istotny spadek przychodów z tytułu dywidend w 2018 w porównaniu do okresu poprzedniego wynikał z faktu, iż w roku 2017 Asseco Poland S.A. utworzyło spółkę Asseco International, do której aportem wniesiono inwestycje w spółki zależne, których siedziba mieści się poza granicami Polski (poza inwestycją w grupę Formula). Wskutek tej transakcji nastąpiło roczne przesunięcie w zakresie dystrybucji dywidend z tych spółek do Asseco Poland S.A.

Koszty finansowe w okresie 12 miesięcy zakończonych dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

Koszty finansowe	MSSF 9 12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	MSR 39 12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Koszty odsetek od kredytów bankowych, papierów dłużnych oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług	(2,8)	(3,7)
Koszty odsetek od leasingu finansowego	(3,1)	(4,3)
Pozostałe koszty odsetkowe	(2,1)	(3,3)
Ujemne różnice kursowe	-	(14,7)
Utrata wartości inwestycji w jednostki zależne, współzależne, stowarzyszone	-	(80,2)
Strata na sprzedaży akcji/udziałów w jednostkach zależnych, współzależne, stowarzyszone	-	(17,4)
Straty z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(0,3)	-
Straty z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych (odpis udzielonych pożyczek)	-	(23,9)
Odpis z tytułu utraty wartości należności	(0,1)	(54,9)
Odpis z tytułu utraty wartości firmy	-	(80,1)
Straty z realizacji i/lub wyceny instrumentów pochodnych	(2,8)	-
Przeszacowanie do wartości godziwej inwestycji	-	(4,2)
Razem	(11,2)	(286,7)

Dodatnie i ujemne różnice kursowe prezentowane są netto (jako nadwyżka dodatnich nad ujemnymi lub odwrotnie).

Koszty odsetek od leasingu finansowego dotyczą głównie umowy leasingu nieruchomości budynku biurowego w Gdyni.

W pozycji 'Straty z realizacji i/lub wyceny instrumentów pochodnych' ujęte są per saldo, ujemny wynik z wyceny kontraktów forward na walutę w kwocie 4,2 mln PLN oraz przychód z realizacji takich kontraktów w kwocie 1,4 mln PLN.

W pozycji 'Odpis/odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek i pozostałych instrumentów finansowych' zaprezentowanej bezpośrednio w Rachunku zysków i strat ujęto na kwotę 8,0 mln PLN częściowe odwrócenie dokonane w roku 2017 odpisu aktualizującego wartość pożyczek udzielonych Spółkom: Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A. oraz Asseco Resovia S.A. Odwrócenie odpisu, który w sumie opiewał na 19,7 mln PLN, nastąpiło wskutek spłaty części pożyczek w trakcie 2018 roku.

4.4. Podatek dochodowy

Wybrane zasady rachunkowości

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało ono zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty. Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie, jeżeli istnieje możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat ujmowanych kwot.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Szacunki

Spółka ocenia na każdy dzień bilansowy możliwość realizacji aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Ocena ta wymaga zaangażowania profesjonalnego osądu i szacunków.

Główne składniki obciążenia wyniku z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (bieżącego i odroczonego):

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Bieżący podatek dochodowy oraz korekty lat ubiegłych	(36,1)	(25,7)
Odroczony podatek dochodowy	(8,1)	(3,5)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(44,2)	(29,2)

W tabeli poniżej zaprezentowano kwotę bieżącego obciążenia podatkowego z tytułu podatku dochodowego za rok 2018 ujętego w rachunku zysków i strat w podziale na rodzaje działalności oraz pozostałe pozycje:

Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN
Bieżący podatek dochodowy - działalność podstawowa	(33,0)
Bieżący podatek dochodowy - zyski kapitałowe	(0,8)
Korekty deklaracji CIT dotyczące ubiegłych okresów	(0,8)
Rezerwa na podatek od zagranicznych jednostek kontrolowanych (CFC)	(1,5)
Razem obciążenie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ujęte w rachunku zysków i strat	(36,1)

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znośzących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji. Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiąganymi. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają częstym zmianom, wskutek czego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonej linii orzecznictwa. Obowiązujące przepisy nie zawsze są jednoznaczne, co dodatkowo powoduje rozbieżności w ich interpretacji. Rozliczenia podatkowe są przedmiotem kontroli organów podatkowych. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych, podatnik zobowiązany jest do uiszczenia kwoty zaległości wraz z należnymi odsetkami ustawowymi. Zapłata zaległych zobowiązań nie zawsze zwalnia z odpowiedzialności karno-skarbowej. Opisane zjawiska powodują, że rozliczenia podatkowe są obarczone stosunkowo wysokim ryzykiem. Rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat, licząc od końca roku, w którym zostały złożone deklaracje podatkowe. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

Poniżej zaprezentowano uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Wynik finansowy brutto z działalności kontynuowanej	210,7	204,8
Obowiązująca stawka podatku dochodowego od osób prawnych	19%	19%
Podatek dochodowy według obowiązującej ustawowej stawki podatkowej	40,0	38,9
Dywidendy otrzymane od spółek zależnych i stowarzyszonych	(2,0)	(26,7)
Odpis aktualizujący wartość firmy	-	15,2
Transakcja sprzedaży akcji R-Style Softlab	-	(4,7)
Transakcje sprzedaży akcji i udziałów	-	0,9
Odwrocenie opisu aktualizującego wartość inwestycji	-	(3,8)
Odpisy wartości inwestycji w jednostkach zależnych	-	3,3
Odpis aktualizujący pożyczki	-	4,5
Opodatkowanie dochodów uzyskanych przez zagraniczne Spółki kontrolowane (podatek CFC)	-	1,6
Objęcie akcji Asseco International w zamian za aport Spółek	-	(0,4)
Koszty reprezentacji	0,2	-
CIT AP 2017 - (różnica pomiędzy podatkiem zaksięgowanym w 2017 a deklaracją CIT-8)	0,4	-
Odpis aktualizujący wartość należności - VAT	(0,1)	-
Podatek CFC- Rezerwa	1,5	-
Odwrocenie odpisu aktualizującego pożyczki	(1,5)	-
Kary umowne - rozwiązanie aktywa na podatek odroczony	4,2	-
Objęcie akcji Asseco International w zamian za wniesienie aportu w postaci należności R-Style	0,4	-
Pozostałe różnice trwałe	1,1	0,4
Według efektywnej stawki podatkowej:	44,2	29,2

Efektywna stopa podatkowa wyniosła w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku 21,0 % wobec 14,2 % w okresie porównywalnym.

Podwyższenie efektywnej stopy podatkowej w stosunku do obowiązującej w Polsce stawki 19% wynika głównie z rozwiązania aktywa na podatek odroczony na kary umowne w wysokości 4,2 mln. Zgodnie z wyrokiem, który Spółka otrzymała w marcu 2018 roku, a który został opisany w śródrocznym skróconym sprawozdaniu finansowym Spółki za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku w punkcie 4 dodatkowych not objaśniających, kary umowne za nieterminowe wykonanie usług informatycznych, powstałe z przyczyn leżących po stronie Spółki, nie są zaliczane do kosztów uzyskania przychodów w podatku dochodowym.

	Rezerwa z tytułu podatku odroczonego			Aktywa z tytułu podatku odroczonego			Dochody całkowite za okres
	31 grudnia 2018	Korekta wynikająca z wdrożenia MSSF 15	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	Korekta wynikająca z wdrożenia MSSF 15	31 grudnia 2017	12 miesięcy do 31 grudnia 2018
	mln PLN		mln PLN	mln PLN		mln PLN	mln PLN
Rzeczowe aktywa trwałe	13,2	-	12,3	8,9	-	8,9	(0,9)
Wartości niematerialne	25,0	-	27,2	-	-	-	2,2
Wartość akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych	-	-	-	0,7	-	0,7	-
Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	0,1	-	-	0,1
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	-	-	0,1	(0,1)
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy	0,3	-	0,8	0,3	-	-	0,8
Pożyczki	0,1	-	0,1	-	-	0,1	(0,1)
Rozliczenia międzyokresowe	1,7	-	0,2	3,2	-	4,7	(3,0)
Należności z tytułu dostaw i usług	0,4	-	25,4	2,9	-	6,2	21,7
Aktywa z tytułu umów z klientami	23,3	-	-	-	-	-	(23,3)
Pozostałe należności	5,0	-	7,7	3,3	-	3,4	2,6
Aktywa długoterminowe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0,3	-	0,3	0,2	-	0,1	0,1
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki	-	-	-	-	-	0,1	(0,1)
Rezerwy	-	-	-	4,4	(1,0)	8,0	(2,6)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	-	-	2,7	-	5,6	(2,9)
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	-	-	-	1,5	-	-	1,5
Zobowiązania finansowe	-	-	-	3,6	-	6,0	(2,4)
Pozostałe zobowiązania	-	-	0,2	-	-	3,6	(3,4)
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	-	-	-	6,3	-	5,7	0,6
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	-	-	-	5,3	1,2	2,3	1,8
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	69,3	-	74,2	-	-	-	4,9
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	-	-	-	43,4	0,2	55,5	(12,3)
Odpis dotyczący braku możliwości realizacji aktywa z tytułu podatku odroczonego	-	-	-	(0,6)	-	-	(0,6)
Aktywa (+) /Rezerwa (-) netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(26,5)	(0,2)	(18,7)	-	-	-	-
Zmiana podatku odroczonego w okresie sprawozdawczym, w tym:							(8,0)
zmiana podatku odroczonego ujęta bezpośrednio w pozostałych dochodach całkowitych							0,1
zmiana podatku odroczonego ujęta w rachunku zysków i strat							(8,1)

4.5. Zysk przypadający na jedną akcję

Wybrane zasady rachunkowości

Podstawowy zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Rozwodniony zysk netto na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji nowych emisji.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym nie występowały w Spółce instrumenty rozładniające.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz ilości akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (w sztukach)	83 000 303	83 000 303
Zysk netto za okres sprawozdawczy (w milionach PLN)	166,5	175,6
Zysk netto przypadający na jedną akcję (w PLN)	2,01	2,12

4.6. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy

W dniu 25 kwietnia 2018 roku odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Asseco Poland S.A., które postanowiło zysk netto wypracowany w roku obrotowym 2017 w kwocie 175,6 mln PLN przeznaczyć w całości do podziału między Akcjonariuszy, tj. na wypłatę dywidendy. Dodatkowo Walne Zgromadzenie postanowiło przeznaczyć do podziału pomiędzy Akcjonariuszy, tj. na wypłatę dywidendy część środków zgromadzonych na kapitale zapasowym, pochodzących z zysku netto z lat ubiegłych w kwocie 74,3 mln PLN. Oznacza to, iż łączna kwota przeznaczona do wypłaty dywidendy wyniosła 249,8 mln PLN, co oznacza dywidendę po 3,01 PLN na jedną akcję. Dzień dywidendy ustalano na dzień 21 maja 2018 roku, a dzień wypłaty dywidendy na dzień 7 czerwca 2018 roku.

W 2017 roku Spółka wypłaciła dywidendę za 2016 rok. Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Asseco Poland S.A., podjętą w dniu 25 kwietnia 2017 roku, część zysku netto za rok obrotowy 2016 w kwocie 249,8 mln PLN została przeznaczona na wypłatę dywidendy, która w przeliczeniu na jedną akcję wyniosła 3,01 PLN. Pozostała kwota zysku netto w wysokości 102,3 mln PLN została wykazana w pozycji zyski/straty z lat ubiegłych. Dzień dywidendy został ustalony na dzień 16 maja 2017 roku, a dzień wypłaty dywidendy na dzień 1 czerwca 2017 roku.

V. Noty objaśniające do bilansu

5.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Wybrane zasady rachunkowości

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria ich ujęcia na wartości aktywów. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częściami składową są również koszty generalnych remontów.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Szacunki

Spółka ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika rzeczowych aktywów trwałych. Dodatkowo na koniec każdego roku obrotowego Spółka weryfikuje okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów. Okresy użytkowania zostały zaprezentowane w tabeli poniżej:

	Okres (w latach)
Grunty i budynki	0-50
Komputery i inny sprzęt biurowy	3-7
Środki transportu	5
Pozostałe środki trwałe	2-40
Inwestycje w obcym środku trwałym	5-15

Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. W 2018 roku nie dokonano istotnych zmian w stosowanych przez Spółkę stawkach amortyzacyjnych.

Zmiana wartości netto rzeczowych aktywów trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

	Grunty i budynki	Komputery i inny sprzęt biurowy	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku, z uwzględnieniem umorzenia i odpisów aktualizujących	243,4	55,6	14,5	7,7	0,9	322,1
Zwiększenia stanu, z tytułu:	-	10,5	6,3	2,3	6,0	25,1
Zakupu i modernizacji	-	9,6	5,4	1,3	6,0	22,3
Przesunięcia ze środków trwałych w budowie	-	0,9	0,9	1,0	-	2,8
Przesunięcia z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(13,9)	(12,6)	(5,4)	(2,3)	(2,8)	(37,0)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(11,6)	(12,5)	(4,8)	(2,3)	-	(31,2)
Sprzedaży i likwidacji	(2,3)	(0,1)	(0,6)	-	-	(3,0)
Przesunięcia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(2,8)	(2,8)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku, z uwzględnieniem umorzenia i odpisów aktualizujących	229,5	53,5	15,4	7,7	4,1	310,2
Na dzień 1 stycznia 2018 roku						
Wartość brutto	343,8	126,8	25,9	31,4	0,9	528,8
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(100,4)	(71,2)	(11,4)	(23,7)	-	(206,7)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	243,4	55,6	14,5	7,7	0,9	322,1
Na dzień 31 grudnia 2018 roku						
Wartość brutto	340,4	131,4	26,2	33,0	4,1	535,1
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(110,9)	(77,9)	(10,8)	(25,3)	-	(224,9)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	229,5	53,5	15,4	7,7	4,1	310,2

	Grunty i budynki	Komputery i inny sprzęt biurowy	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2017 roku, z uwzględnieniem umorzenia i odpisów aktualizujących	254,5	57,4	13,3	9,8	0,4	335,4
Zwiększenia stanu, z tytułu:	0,6	8,6	6,4	0,5	2,0	18,1
Zakupu i modernizacji	0,3	8,2	5,4	0,4	2,0	16,3
Przesunięcia ze środków trwałych w budowie	-	0,4	1,0	0,1	-	1,5
Przesunięcia z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	0,3	-	-	-	-	0,3
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(11,7)	(10,4)	(5,2)	(2,6)	(1,5)	(31,4)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(11,7)	(10,0)	(4,5)	(2,5)	-	(28,7)
Sprzedaży i likwidacji	-	(0,4)	(0,7)	(0,1)	-	(1,2)
Przesunięcia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(1,5)	(1,5)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku, z uwzględnieniem umorzenia i odpisów aktualizujących	243,4	55,6	14,5	7,7	0,9	322,1
Na dzień 1 stycznia 2017 roku						
Wartość brutto	343,2	126,3	26,2	31,0	0,4	527,1
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(88,7)	(68,9)	(12,9)	(21,2)	-	(191,7)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	254,5	57,4	13,3	9,8	0,4	335,4
Na dzień 31 grudnia 2017 roku						
Wartość brutto	343,8	126,8	25,9	31,4	0,9	528,8
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(100,4)	(71,2)	(11,4)	(23,7)	-	(206,7)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	243,4	55,6	14,5	7,7	0,9	322,1

5.2. Wartości niematerialne

Wybrane zasady rachunkowości

Nabyte wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane według ceny nabycia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Wartość firmy

Wartość firmy to składnik aktywów reprezentujący przyszłe korzyści ekonomiczne powstające z aktywów nabytych w ramach połączenia przedsięwzięć, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

W sprawozdaniu jednostkowym wartość firmy to wartość powstała z połączeń jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą. Wartość ta została pierwotnie wyliczona jako nadwyżka zapłaconej ceny nad przejętymi, możliwymi do zidentyfikowania aktywami netto, a w księgach jednostkowych ujęta została na moment fuzji przejętych jednostek.

Połączenie jednostek gospodarczych pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w ramach którego wszystkie łączące się podmioty znajdują się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa. W szczególności, chodzi tu o takie transakcje, jak transfer spółek lub przedsięwzięć pomiędzy jednostkami Spółki lub połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną.

Do rozliczenia skutków połączeń pomiędzy jednostkami znajdującymi się pod wspólną kontrolą Spółka stosuje metodę łączenia udziałów, która zakłada, że:

- aktywa i zobowiązania łączących się jednostek wycenione są w wartościach bilansowych pochodzących ze sprawozdań skonsolidowanych Spółki. Oznacza to, że wartość firmy rozpoznawana wcześniej w sprawozdaniu skonsolidowanym oraz wszystkie inne wartości niematerialne rozpoznane w ramach procesu rozliczenia połączenia są przenoszone do sprawozdania jednostkowego;
- koszty transakcyjne związane z połączeniem są odnoszone do rachunku zysków i strat (koszty finansowe);
- wzajemne salda należności/zobowiązań są eliminowane;
- jakkolwiek różnica pomiędzy kwotą zapłaconą lub przekazaną i objętymi aktywami netto (w wartościach pochodzących ze sprawozdań skonsolidowanych) jest odzwierciedlona w kapitałach własnych jednostki przejmującej (kwota osadzona w kapitale nie stanowi elementu kapitału zapasowego, stąd nie podlega podziałowi);
- rachunek zysków i strat prezentuje wyniki połączonych jednostek od momentu, kiedy nastąpiło połączenie a dane za wcześniejsze okresy nie są przekształcane.

W przypadku przekształceń polegających na wniesieniu aportem inwestycji w jedną jednostkę zależną do drugiej jednostki zależnej lub połączenia dwóch jednostek zależnych od Spółki Asseco Poland S.A., następuje jedynie przeksięgowanie wartości inwestycji w przejmowaną jednostkę zależną na wartość inwestycji w przejmującą jednostkę zależną. Tym samym przeniesienie jednej jednostki zależnej pod drugą jednostkę zależną nie ma wpływu na wynik finansowy Spółki.

Znak towarowy „Asseco”

Wartość niematerialna w postaci znaku towarowego ASSECO została uznana przez Zarząd za wartość niematerialną o nieokreślonym okresie użytkowania. Tym samym wartość ta nie podlega amortyzacji i jest corocznie testowana pod kątem ewentualnej utraty wartości. Decyzja o uznaniu okresu ekonomicznej użyteczności znaku za nieokreślony wynika z oczekiwania Zarządu, iż znak ten będzie się przyczyniał do wypracowywania przez Spółkę przepływów pieniężnych netto w przyszłości przez nieokreślony czas.

Na potrzeby przeprowadzania testu na utratę wartości, wartość znaku towarowego, który został uznany za element majątku wspólnego, jest alokowana na spójnych zasadach (wg klucza alokacji) do poszczególnych segmentów operacyjnych, które są traktowane jako ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne.

Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie

Spółka prezentuje w odrębnych kategoriach produkty końcowe projektów rozwojowych („oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie”) oraz produkty, których proces wytwórczy nie został jeszcze ukończony („koszty niezakończonych projektów rozwojowych”). Składnik wartości niematerialnych wytworzony we własnym zakresie w wyniku prac rozwojowych (lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie) jest ujmowany wtedy i tylko wtedy, gdy Spółka jest w stanie wykazać:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży;
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych;
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych;
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne;
- dostępność odpowiednich środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych;

- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie jest sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni kryteria ujmowania opisane powyżej. Nie podlegają aktywowaniu wartości nakładów ujętych uprzednio w kosztach. Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie obejmuje nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Do kosztów tych zalicza się przede wszystkim: koszty świadczeń na rzecz pracowników, nakłady na materiały i usługi wykorzystane lub bezpośrednio zużyte przy realizacji projektu, koszty amortyzacji sprzętu wykorzystywanego w procesie wytwórczym oraz koszty powierzchni biurowej, która jest zagospodarowana przez zespół wytwórczy.

Do momentu zakończenia prac rozwojowych, skumulowane koszty pozostające w bezpośrednim związku z tymi pracami prezentuje się jako „Koszty niezakończonych projektów rozwojowych”. W momencie ukończenia prac rozwojowych, gotowy efekt prowadzonego procesu wytwórczego jest przenoszony do kategorii „Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie” i od tego momentu Spółka rozpoczyna amortyzowanie wytworzonego we własnym zakresie oprogramowania. Koszty prac rozwojowych spełniające powyższe kryteria są skapitalizowane i pomniejszone na bilansie o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady dotyczące zakończonych już prac rozwojowych są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są przynajmniej raz w roku oraz zawsze gdy istnieją ku temu przesłanki poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania, wartości, które nie są użytkowane oraz pozostałe wartości niematerialne są poddawane testom na utratę wartości, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata ich wartości. Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość możliwą do odzyskania (wyższa z następujących dwóch wartości – ceny sprzedaży netto lub wartości użytkowej), wartość tych aktywów obniżana jest do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych w momencie jego wyksięgowania.

Szacunki

Spółka ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika wartości niematerialnych, co opisano w punkcie 5.4 poniżej.

Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o szacowany okres ich użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania.

Okresy użytkowania zostały zaprezentowane w tabeli poniżej:

Typ	Okres (w latach)
Nabyte licencje i oprogramowanie	2-6 lat
Koszty prac badawczo - rozwojowych	2-10 lat
Relacje z klientami	18-19 lat
Inne	4-18 lat

Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. W 2018 roku nie dokonano istotnych zmian w stosowanych przez Spółkę stawkach amortyzacyjnych.

Koszty wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie są określane i kapitalizowane zgodnie z polityką rachunkowości Spółki. Określenie momentu rozpoczęcia kapitalizacji kosztów jest przedmiotem profesjonalnego osądu kierownictwa co do możliwości (technologicznej oraz ekonomicznej) ukończenia realizowanego projektu. Moment ten jest wyznaczany przez osiągnięcie etapu (kamienia milowego) projektu, w którym Spółka ma uzasadnioną pewność, że jest w stanie ukończyć dany składnik wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży oraz że przyszłe korzyści ekonomiczne osiągnięte w wyniku użytkowania lub sprzedaży przekroczą koszt wytworzenia danego składnika wartości niematerialnych.

Tym samym określając wartość kosztów, które mogą podlegać kapitalizacji, Zarząd dokonuje oszacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych wygenerowanych przez dany składnik wartości niematerialnych. Corocznie oraz na każdy dzień bilansowy, na który występuje odpowiednia przesłanka, wartość firmy poddawana jest testowi na

utrata wartości. Dokonanie takiego testu wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej ośrodka generującego przepływy pieniężne i dokonywane jest najczęściej poprzez metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych co wiąże się z potrzebą dokonania szacunków w zakresie przyszłych przepływów pieniężnych, zmian stanu kapitału obrotowego oraz średnioważonego kosztu kapitału.

Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia

Poniższa tabela prezentuje wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia Asseco Poland S.A. z innymi spółkami:

	Relacje z klientami	Wytworzone oprogramowanie	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku:			
Wartość brutto	130,0	63,1	193,1
Umorzenie	(67,8)	(47,5)	(115,3)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2018	62,2	15,6	77,8
Na dzień 31 grudnia 2018 roku:			
Wartość brutto	130,0	63,1	193,1
Umorzenie	(74,8)	(51,3)	(126,1)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2018	55,2	11,8	67,0
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	(7,0)	(3,8)	(10,8)
Na dzień 1 stycznia 2017 roku:			
Wartość brutto	130,0	63,1	193,1
Umorzenie	(60,9)	(43,6)	(104,5)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2017	69,1	19,5	88,6
Na dzień 31 grudnia 2017 roku:			
Wartość brutto	130,0	63,1	193,1
Umorzenie	(67,8)	(47,5)	(115,3)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2017	62,2	15,6	77,8
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	(6,9)	(3,9)	(10,8)

Zmiana wartości netto wartości niematerialnych i prawnych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

	Wartość firmy	Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Znak towarowy "ASSECO"	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku, z uwzględnieniem umorzenia i odpisów aktualizujących	1 932,5	26,4	23,5	19,3	77,8	137,6	2 217,1
Zwiększenia stanu, z tytułu:	-	1,6	13,4	11,0	-	-	26,0
Zakupu i modernizacji	-	-	-	11,0	-	-	11,0
Kapitalizacji kosztów projektów badawczo-rozwojowych	-	-	13,4	-	-	-	13,4
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	-	1,6	-	-	-	-	1,6
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	-	(7,7)	(2,4)	(9,0)	(10,8)	-	(29,9)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	n/d	(7,7)	n/d	(9,0)	(10,8)	n/d	(27,5)
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości i likwidacja	-	-	(0,8)	-	-	-	(0,8)
Przeniesienie do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	-	(1,6)	-	-	-	(1,6)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	1 932,5	20,3	34,5	21,3	67,0	137,6	2 213,2
Na dzień 1 stycznia 2018 roku							
Wartość brutto	2 012,7	90,1	32,1	120,5	193,1	137,6	2 586,1
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(80,2)	(63,7)	(8,6)	(101,2)	(115,3)	-	(369,0)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	1 932,5	26,4	23,5	19,3	77,8	137,6	2 217,1
Na dzień 31 grudnia 2018 roku							
Wartość brutto	2 012,7	91,7	43,9	131,5	193,1	137,6	2 610,5
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(80,2)	(71,4)	(9,4)	(110,2)	(126,1)	-	(397,3)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	1 932,5	20,3	34,5	21,3	67,0	137,6	2 213,2

	Wartość firmy	Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Znak towarowy "ASSECO"	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2017 roku, z uwzględnieniem umorzenia i odpisów aktualizujących	2 012,6	22,7	24,8	25,4	88,6	137,6	2 311,7
Zwiększenia stanu, z tytułu:	-	11,5	10,2	3,2	-	-	24,9
Zakupu i modernizacji	-	-	-	3,2	-	-	3,2
Kapitalizacji kosztów projektów badawczo-rozwojowych	-	-	10,2	-	-	-	10,2
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	-	11,5	-	-	-	-	11,5
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(80,1)	(7,8)	(11,5)	(9,3)	(10,8)	-	(119,5)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	n/d	(7,8)	n/d	(9,1)	(10,8)	n/d	(27,7)
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości i likwidacja	(80,1)	-	-	(0,2)	-	-	(80,3)
Przeniesienie do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	-	(11,5)	-	-	-	(11,5)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	1 932,5	26,4	23,5	19,3	77,8	137,6	2 217,1
Na dzień 1 stycznia 2017 roku							
Wartość brutto	2 012,7	78,6	33,4	117,3	193,1	137,6	2 572,7
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(0,1)	(55,9)	(8,6)	(91,9)	(104,5)	-	(261,0)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	2 012,6	22,7	24,8	25,4	88,6	137,6	2 311,7
Na dzień 31 grudnia 2017 roku							
Wartość brutto	2 012,7	90,1	32,1	120,5	193,1	137,6	2 586,1
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(80,2)	(63,7)	(8,6)	(101,2)	(115,3)	-	(369,0)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	1 932,5	26,4	23,5	19,3	77,8	137,6	2 217,1

Największy udział w saldzie wartości niematerialnych ma wartość firmy powstała w wyniku połączeń, jakie miały miejsce w latach 2007-2016. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym wartość firmy powstała w wyniku połączeń wynosiła 1 932,5 mln PLN.

Wartość firmy jest zaalokowana do następujących segmentów operacyjnych, które są traktowane jako ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Wartość firmy przypisana do segmentu "Bankowość i finanse"	896,8	896,8
Wartość firmy przypisana do segmentu "Administracja Publiczna"	854,7	854,7
Wartość firmy przypisana do segmentu "Przedsiębiorstwa"	181,0	181,0
Wartość firmy prezentowana w wartościach niematerialnych	1 932,5	1 932,5

Koszty niezakończonych prac rozwojowych

W roku zakończonym 31 grudnia 2018 roku skapitalizowane koszty nakładów na prace rozwojowe wyniosły 13,4 mln PLN, z czego 2,5 mln PLN w ramach segmentu „Bankowość i finanse”, 2,8 mln PLN w segmencie „Administracja Publiczna” oraz 8,1 mln PLN w segmencie „Przedsiębiorstwa”. Natomiast w roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku skapitalizowane koszty nakładów na prace rozwojowe wyniosły 10,2 mln PLN, z czego 1,8 mln PLN w ramach segmentu „Bankowość i finanse”, 3,8 mln PLN w segmencie „Administracja Publiczna” oraz 4,6 mln PLN w segmencie „Przedsiębiorstwa”.

Do największych projektów realizowanych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 należały następujące projekty:

- AUMIS

Celem projektu jest opracowanie wersji AUMS przygotowanej do sprzedaży i wdrożeń w sektorze power utility jako rozwiązanie klasy Billing&CIS. W szczególności przetłumaczenie na język angielski i przygotowanie do tłumaczenia na inne języki systemu UMTS oraz rozbudowa o funkcjonalności wymagane na rynkach zagranicznych.

Faza badawcza projektu została rozpoczęta w drugim kwartale 2014 roku, a faza rozwojowa rozpoczęła się w pierwszym kwartale 2015 roku. Łączna wartość nakładów jakie do dnia 31 grudnia 2018 roku zostały aktywowane na wartości niematerialne wyniosła 18,0 mln PLN z czego 6,5 mln PLN w 2018. Projekt zostanie zakończony 31 grudnia 2019 roku.

- BSS CLOUD

Celem projektu jest utworzenie produktu dedykowanego kompleksowej obsłudze procesów Business Support Systems małych i średnich detalicznych oraz hurtowych operatorów telekomunikacyjnych oraz telewizyjnych. W efekcie Asseco Poland będzie dysponowało kompleksową ofertą BSS oraz Network Inventory dla ww. operatorów telekomunikacyjnych. Faza badawcza projektu została rozpoczęta w kwietniu 2014 roku, a faza rozwojowa rozpoczęła się w maju 2014 roku. Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2018 roku zostały aktywowane na wartości niematerialne wyniosła 5,6 mln PLN, z czego w 2018 roku 1,6 mln PLN. Projekt zostanie zakończony w pierwszym kwartale 2019 roku.

- DEF3000/CBP dla CUI

Celem projektu jest dostosowanie oprogramowania def3000/CBP do świadczenia usług w chmurze obliczeniowej w modelu Saas.

Faza rozwojowa projektu rozpoczęła się w październiku 2015 roku. Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2018 roku zostały aktywowane na wartości niematerialne wyniosła 2,6 mln PLN, z czego w 2018 roku 0,6 mln PLN. Projekt zakończony w 2018 roku.

- SIWZFM

Celem jest dostosowanie rozwiązania klasy ERP Zefir2 wdrożonego w Ministerstwie Finansów do potrzeb zarządzania finansami miast. Projekt wykonywany jest w oparciu o wdrożenie systemu dla miasta Łódź.

Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2018 roku zostały aktywowane na wartości niematerialne wyniosła 1,5 mln PLN, z czego w 2018 roku 1,3 mln PLN. Projekt ma zostać zakończony 31 sierpnia 2019.

- NGUI

Celem projektu jest powstanie następujących produktów: Nowe GUI Systemu, Nowe API Systemu.

Produkt przeznaczony dla Banków Komercyjnych, realizowany z powodu przestarzałej technologii Forms&Reports. Ma umożliwić zastąpienie obecnych formularzy Interfejsu Użytkownika Systemu nowymi formularzami (NGUI). Nowe GUI będzie pozbawione elementów wrażliwych na zmiany oraz wycofanie z rynku narzędzi i platform informatycznych. Ponadto będzie zapewniać łatwość tworzenia wersji językowych i będzie zgodne ze współczesnymi standardami według oczekiwań klientów.

Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2018 roku zostały aktywowane na wartości niematerialne wyniosła 1,8 mln PLN, z czego w 2018 roku 1,0 mln PLN. Projekt ma zostać zakończony w pierwszym kwartale 2019 roku.

- Poczta plus

Projekt jest kontynuacją prac prowadzonych w roku 2017 i ma na celu rozbudowę funkcjonalności Systemu Poczta+. Ma umożliwić uzyskanie frontendu sprzedażowego, czyli podstawową obsługę pracy kasjera w okienku pocztowym. Planowana jest możliwość oferowania produktu pocztom zagranicznym.

Łączna wartość nakładów, jakie do dnia 31 grudnia 2018 roku zostały aktywowane na wartości niematerialne wyniosła 0,9 mln PLN, z czego w 2018 roku 0,5 mln PLN. Projekt został zakończony w 2018 roku.

5.3. Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Wybrane zasady rachunkowości

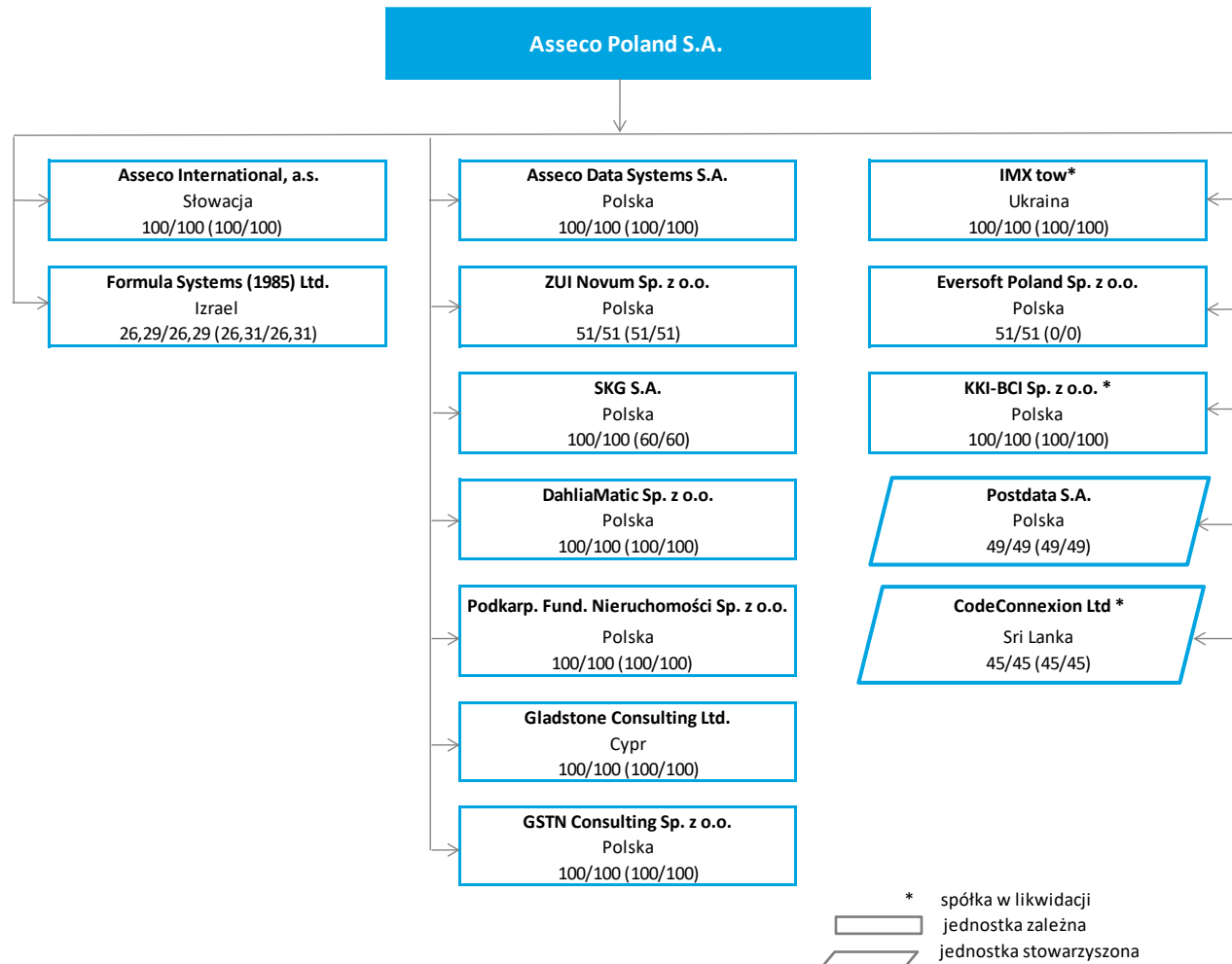
Jednostkami zależnymi są jednostki, co do których spełnione są następujące trzy elementy kontroli:

- *Spółka sprawuje władzę nad tymi jednostkami,*
- *Spółka ma prawo do zmiennych zwrotów wypracowanych w wyniku zaangażowania w te podmioty,*
- *oraz w przypadku których Spółka ma zdolność do sprawowania władzy w celu wpłynięcia na wysokość zwrotów wypracowanych przez te podmioty.*

Jednostkami stowarzyszonymi są takie jednostki, w których Spółka posiada więcej niż 20% oraz nie więcej niż 50% udziału w głosach na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy oraz na które Spółka wywiera znaczący wpływ, ale ich nie współkontroluje, czyli nie są ani jednostkami zależnymi, ani wspólnym przedsięwzięciem.

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych Spółka ujmuje według kosztu historycznego po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości.

Struktura inwestycji Spółki w jednostkach zależnych i stowarzyszonych została zaprezentowana na poniższym schemacie:

100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2018 roku (w procentach)
 (100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2017 roku (w procentach)

Inwestycje kapitałowe Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym zostały zaprezentowane w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Inwestycje w podmioty notowane na aktywnym rynku		
Formula Systems (1985), Ltd.	242,6	242,6
Inwestycje w podmioty nienotowane		
Asseco International, a.s.	1 178,7	894,6
Asseco Data Systems S.A.	414,6	414,6
Asseco Western Europe S.A.	-	212,8
Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o.o.	89,2	89,2
Dahliamatic Sp. z o.o.	73,6	73,6
Asseco Enterprise Solutions, a.s.	-	69,0
Gladstone Consulting Ltd i GSTN Consulting Sp. z o.o.	33,8	33,8
SKG S.A.	14,2	8,7
ZUI Novum Sp. z o.o.	3,9	3,9
Modulus Sp. z o.o.	-	2,0
Postdata S.A.	1,0	1,0
Eversoft Poland Sp. z o.o.	0,5	-
Asseco Central Europe a.s	-	0,4
	2 052,1	2 046,2

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku miały miejsce następujące zmiany dotyczące inwestycji Spółki Asseco Poland w jednostki zależne i stowarzyszone:

- **Zakup przez Asseco Poland S.A. akcji spółki SKG S.A.**

W dniu 15 marca 2018 roku została podpisana umowa, w ramach której akcjonariusze mniejszościowi, na drodze realizacji opcji put, sprzedali na rzecz Asseco Poland S.A. swój 40% udział w kapitale zakładowym spółki SKG S.A. Cena nabycia pakietu akcji została ustalona na kwotę 5,4 mln PLN. Wskutek realizacji opisanej transakcji Asseco Poland S.A. dysponuje 100% udziałem w kapitale zakładowym spółki SKG S.A.

- **Podwyższenie kapitału w spółce Asseco International, a.s.**

W dniu 29 marca 2018 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału w spółce Asseco International, a.s., które nastąpiło w wyniku wniesienia aportem akcji spółki Asseco Western Europe S.A. Transakcja ta została rozliczona zgodnie z polityką rachunkowości Spółki w zakresie rozliczania przekształceń spółek znajdujących się pod wspólną kontrolą, tj. nastąpiło jedynie przebieganie wartości inwestycji w przejmowaną jednostkę zależną (Asseco Western Europe S.A.) na wartość inwestycji w przejmującą jednostkę zależną (Asseco International, a.s.). Transakcja pozostała bez wpływu na wynik finansowy Spółki.

W dniu 15 czerwca 2018 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału w spółce Asseco International, a.s., które nastąpiło w wyniku wniesienia aportem akcji spółki Asseco Enterprise Solutions S.A. Transakcja ta została rozliczona w sposób analogiczny jak transakcja opisana powyżej.

- **Zakup i sprzedaż udziałów Asseco Central Europe A.S.**

W 2018 roku nabyto udziały od akcjonariuszy mniejszościowych spółki Asseco Central Europe A.S. Sprzedaż udziałów do Kiuk, spol. s.r.o. w ilości 54 817 sztuk nastąpiła 24 września 2018. Wpływ transakcji na wynik Spółki był nieistotny.

- **Podwyższenie kapitału i odsprzedaż udziałów w Modulus Sp. z o.o.**

W dniu 10 sierpnia 2018 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego w kwocie 2,0 mln PLN w spółce Modulus Sp. z o.o. Na skutek podwyższenia kapitału, wartość udziałów Asseco Poland

w spółce Modulus Sp. z o.o. wzrosła z 50% do 70,01%, co w konsekwencji przełożyło się również na objęcie kontroli nad spółką Modulus przez Asseco Poland.

Następnie w dniu 21 grudnia 2018 roku zawarta została umowa nabycia 70,01% udziałów własnych pomiędzy spółką Modulus Sp. z o.o. a spółką Asseco Poland S.A. W związku z powyższym, na dzień 31 grudnia 2018 roku spółka Asseco Poland S.A. nie posiada żadnych udziałów spółki Modulus Sp. z o.o., a tym samym nie sprawuje kontroli nad tą spółką. Transakcja pozostała bez wpływu na wynik finansowy Spółki.

- **Nabycie udziałów w spółce Eversoft Poland Sp. z o. o.**

W dniu 27 września 2018 roku spółka Asseco Poland S. A. nabyła 51% udziałów spółki Eversoft Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Rejestracja nabytych udziałów nastąpiła w dniu 3 grudnia 2018 roku i od tego dnia, spółka Asseco Poland S. A. sprawuje kontrolę nad spółką Eversoft Poland Sp. z o.o.

5.4. Testy na utratę wartości aktywów

Wybrane zasady rachunkowości

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów został przypisany.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub ośrodka, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie przepływów pieniężnych, a są one w większości niezależnie generowane przez inne aktywa lub Spółki aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa od jego wartości odzyskiwalnej, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do wysokości oszacowanej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się jako element kosztów operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako pomniejszenie kosztów operacyjnych. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Wartość firmy – test na utratę wartości

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji. Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy: odpowiada najniższemu poziomowi w Spółce, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne. Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. Odpis taki powiększa koszty finansowe w Spółce. Odwrócenie dokonane poprzednio odpisu z tytułu utraty wartości firmy nie jest możliwe.

W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Szacunki

Spółka ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika wartości niematerialnych. Rozważenie przesłanek wskazujących na utratę wartości, a także dokonanie testów w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych wymaga zaangażowania profesjonalnego osądu i szacunków na dużą skalę. Przede wszystkim dotyczy to oszacowania przyszłych przepływów operacyjnych, ale także oszacowania odpowiedniej stopy dyskonta.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, jak i w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, kapitalizacja giełdowa Spółki Asseco Poland S.A. utrzymywała się na poziomie poniżej wartości księgowej aktywów netto Spółki (tzw. „niska kapitalizacja”). Sytuacja ta została przez Zarząd Spółki uznana za czynnik wskazujący na możliwość utraty wartości aktywów Grupy.

Na potrzeby analizy przesłanek wskazujących na możliwość utraty wartości, aktywa Spółki zostały podzielone na dwie grupy:

1. aktywa zaangażowane do prowadzenia działalności operacyjnej Spółki. Aktywa te obejmują między innymi wartość firmy, wartości niematerialne oraz kapitał pracujący Spółki;
2. aktywa związane z działalnością inwestycyjną Spółki – tj. głównie aktywa finansowe oraz inwestycje kapitałowe w spółki zależne i stowarzyszone.

Ad. 1 Aktywa zaangażowane do prowadzenia działalności operacyjnej Spółki

Jak zostało to opisane powyżej wartość firmy powstała w wyniku połączeń została zaalokowana do segmentów operacyjnych Spółki. Wartość poszczególnych ośrodków została następnie powiększona o aktywa operacyjne netto, które są wykorzystywane przez dany ośrodek do generowania przepływów pieniężnych.

W odniesieniu do każdego ze zidentyfikowanych ośrodków został przeprowadzony test na utratę wartości aktywów poprzez oszacowanie wartości użytkowej ośrodka/segmentu.

Kluczowe założenia zastosowane do obliczenia wartości odzyskiwanej:

- Wartość odzyskiwalna ośrodka została oszacowana na podstawie wartości użytkowej skalkulowanej na bazie prognozy przepływów środków pieniężnych opartej na zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą budżetach finansowych na 2019 rok.
- Szczegółową prognozą objęto okres 5 lat, w czasie którego zostały założone wzrosty przepływów w kolejnych latach, dla reszty okresu funkcjonowania jednostki obliczono wartość rezydualną przy założonym braku wzrostu przepływów.
- Zakładane wzrosty przepływów zależą od strategii dla całej Spółki, taktycznych planów dla jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania dla poszczególnych rynków, jednocześnie zaś odzwierciedlają obecny oraz potencjalny portfel zamówień. Potencjalny portfel zamówień zakłada utrzymanie bieżących oraz pozyskanie nowych klientów. Założone wzrosty nie odbiegają od średniego wzrostu na danym rynku.
- Stopa dyskontowa zastosowana do wyliczenia wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych to szacunek średnioważonego kosztu kapitału Spółki. Poszczególne składniki tej stopy zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych dotyczących stóp wolnych od ryzyka, wartości współczynnika beta (przyjęto wartość β odlewarowanej na poziomie 0,97, która została zalewarowana w oparciu o średnią rynkową strukturę wskaźnika dług/kapitał) oraz wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku.

Stopy wzrostu wolnych przepływów pieniężnych w ujęciu uśrednionym dla każdego z segmentów, a także średni ważony koszt kapitału zaprezentowano w tabeli poniżej.

Przeprowadzone testy na utratę wartości polegające na oszacowaniu wartości użytkowej za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFE) wykazały, że wartość księgowa ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne jest wyższa niż wartość użytkowa

Analiza wrażliwości

Dodatkowo Spółka przeprowadziła analizę wrażliwości w odniesieniu do przeprowadzonego testu na utratę wartości. W analizie tej badano wpływ zmiany:

- zastosowanej stopy dyskonta dla okresu rezydualnego, tj. dla przepływów po 2023 roku;
- średniorocznej stopy zmiany tzw. wolnych przepływów pieniężnych (CAGR) w okresie prognozy, tj. w latach 2019-2023,

jako czynnika wpływającego na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, przy założeniu braku zmian pozostałych czynników.

Celem analizy wrażliwości było zbadanie wartości granicznych, które odpowiadałyby na pytanie o ile można zmienić wybrane parametry modelu, aby oszacowana wartość użytkowa ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne zrównała się z jego wartością bilansową. Wyniki przeprowadzonej analizy zostały zestawione w poniższej tabeli:

	Stopa dyskontowa dla okresu rezydualnego		Średnia stopa zmiany wolnych przepływów pieniężnych (FCFF)	
	zastosowana w modelu	graniczna	zastosowana w modelu	Graniczna
Wartość firmy przypisana do segmentu "Bankowość i Finanse"	7,70%	9,50%	13,39%	9,18%
Wartość firmy przypisana do segmentu "Administracja Publiczna"	7,70%	10,79%	12,45%	5,18%
Wartość firmy przypisana do segmentu "Przedsiębiorstwa"	7,70%	21,03%	32,89%	13,70%

Dodatkowo w poniższej tabeli zaprezentowano analizę wrażliwości modeli wyliczających wartości odzyskiwalne ośrodków generujących przepływy pieniężne na zmiany stóp dyskontowych oraz na procentową zmianę prognozowanych wolnych przepływów pieniężnych.

Segment Bankowość i Finanse	zmiana wartości stopy dyskonta dla okresu rezydualnego (zmiana podana w punktach procentowych)						
	-1,5 p.p.	-1,0 p.p.	-0,5 p.p.	0,0 p.p.	+0,5 p.p.	+1,0 p.p.	+1,5 p.p.
Wartość bieżąca FCFF (w mln PLN)	1 537,1	1 448,5	1 372,2	1 305,8	1 247,6	1 196,0	1 150,0
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)	412,2	323,6	247,3	180,9	122,7	71,1	25,1

Segment Bankowość i Finanse	Zmiana wartość FCFF w latach 2019-2023 (zmieniona o wartość procentową)						
	-5%	-3%	-1%	0%	+1%	+3%	+5%
Wartość bieżąca FCFF (w mln PLN)	1 240,5	1 266,7	1 292,8	1 305,8	1 318,9	1 345,0	1 371,1
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)	115,6	141,8	167,9	180,9	194,0	220,1	246,2

Segment Administracja Publiczna	zmiana wartości stopy dyskonta dla okresu rezydualnego (zmiana podana w punktach procentowych)						
	-1,5 p.p.	-1,0 p.p.	-0,5 p.p.	0,0 p.p.	+0,5 p.p.	+1,0 p.p.	+1,5 p.p.
Wartość bieżąca FCFF (w mln PLN)	1 562,9	1 472,3	1 394,3	1 326,3	1 266,7	1 213,9	1 166,9
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)	516,4	425,8	347,7	279,8	220,2	167,4	120,4

Segment Administracja Publiczna			Zmiana wartość FCFF w latach 2019-2023 (zmieniona o wartość procentową)						
			-5%	-3%	-1%	0%	+1%	+3%	+5%
Wartość bieżąca FCFF (w mln PLN)			1 260,0	1 286,6	1 313,1	1 326,3	1 339,6	1 366,1	1 392,7
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)			213,5	240,0	266,6	279,8	293,1	319,6	346,1

Segment Przedsiębiorstwa			zmiana wartości stopy dyskonta dla okresu rezydualnego (zmiana podana w punktach procentowych)						
			-1,5 p.p.	-1,0 p.p.	-0,5 p.p.	0,0 p.p.	+0,5 p.p.	+1,0 p.p.	+1,5 p.p.
Wartość bieżąca FCFF (w mln PLN)			513,9	484,1	458,3	436,0	416,3	398,9	383,4
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)			282,2	252,4	226,6	204,3	184,6	167,2	151,7

Segment Przedsiębiorstwa			Zmiana wartość FCFF w latach 2019-2023 (zmieniona o wartość procentową)						
			-5%	-3%	-1%	0%	+1%	+3%	+5%
Wartość bieżąca FCFF (w mln PLN)			414,2	422,9	431,6	436,0	440,3	449,0	457,8
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)			182,5	191,2	199,9	204,3	208,6	217,3	226,1

Ad. 2 Aktywa związane z działalnością inwestycyjną

Przeprowadzenie testu z tytułu utraty wartości inwestycji w spółki zależne wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej ośrodka lub ośrodków Spółki, którymi są poszczególne spółki zależne.

W przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki notowane na aktywnym rynku, wartością odzyskiwalną może być wartość rynkowa (tzw. kapitalizacja giełdowa) spółki lub jej wartość użytkowa, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. Tym samym w przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki notowane na aktywnym rynku test z tytułu utraty wartości był przeprowadzany w dwóch etapach. W pierwszej kolejności porównywano wartość księgową inwestycji w spółkę z jej wartością rynkową (giełdową). Jeśli wartość rynkowa przewyższała wartość księgową uznawano, że nie występuje utrata wartości danej inwestycji. W przeciwnym przypadku szacowano wartość użytkową inwestycji w spółkę za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

W poniższej tabeli zaprezentowano porównanie wartości rynkowej inwestycji z jej wartością księgową na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień ostatniego corocznego testu, tj. na dzień 31 grudnia 2017 roku:

	Formula Systems (1985), Ltd.	Asseco South Eastern Europe S.A.	Asseco Business Solutions S.A.
31 grudnia 2018			
wartość księgową	242,6	268,8*	69,0*
wartość kapitalizacji giełdowej	558,8	298,8	383,8
nadwyżka (+) /niedobór (-) wartości godziwej nad wartością księgową	316,2	30,0	314,8
31 grudnia 2017			
wartość księgową	242,6	268,8*	69,0*
wartość kapitalizacji giełdowej	557,5	312,2	419,3
nadwyżka (+) /niedobór (-) wartości godziwej nad wartością księgową	314,9	43,4	350,3

*Na dzień 31 grudnia 2018 roku inwestycje w spółki Asseco South Eastern Europe S.A. oraz Asseco Business Solutions S.A. stanowiły jednostki pośrednio zależne od Asseco Poland S.A. Oznacza to, że wartość inwestycji w te spółki jest prezentowane w saldzie inwestycji Asseco Poland w Asseco International, która sprawuje bezpośrednią kontrolę nad wyżej wymienionymi spółkami.

W przypadku inwestycji w spółki nienotowane na aktywnym rynku, wartość odzyskiwalna jest ustalona w oparciu o ich wartość użytkową, która jest szacowana za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFE).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość użytkową oszacowano dla inwestycji w podmioty nienotowane na aktywnym rynku.

W wyliczeniach wartości użytkowej ośrodków/grup wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są poszczególne spółki zależne, zostały przyjęte następujące założenia:

- w każdej jednostce zależnej analizowano tzw. jednostki biznesowe, które w sumie składają się na budżet i prognozy całej jednostki zależnej;
- szczegółową prognozą objęto okres 5 lat, w czasie którego zostały założone wzrosty przepływów w kolejnych latach, dla reszty okresu funkcjonowania jednostek obliczono wartość rezydualną przy założonym braku wzrostu przepływów;
- zakładane wzrosty przepływów zależą od strategii dla całej Spółki, taktycznych planów poszczególnych jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania poszczególnych rynków geograficznych, jak i sektorowych, a ponadto odzwierciedlają obecny oraz potencjalny portfel zamówień. Potencjalny portfel zamówień zakłada utrzymanie bieżących oraz pozyskanie nowych klientów;
- prognozy jednostek zagranicznych zakładają wzrosty przychodów w ich walutach funkcjonalnych;
- stopa dyskonta jest zgodna ze średnioważonym kosztem kapitału dla danej spółki. Poszczególne składniki tej stopy zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopach wolnych od ryzyka, wartości współczynnika beta, która została zalewarowana w oparciu o rynkową strukturę wskaźnika dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku.

Przeprowadzone testy na utratę wartości polegające na oszacowaniu wartości użytkowej za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFE) wykazały, że wartość użytkowa inwestycji przewyższa ich wartość księgową.

Analiza wrażliwości

Dodatkowo Spółka przeprowadziła analizę wrażliwości w odniesieniu do przeprowadzonego testu na utratę wartości aktywów związanych z działalnością inwestycyjną. W analizie tej badano wpływ zmiany:

- a. zastosowanej stopy dyskonta dla okresu rezydualnego, tj. dla przepływów po 2023 roku;
- b. średniorocznej stopy zmiany tzw. wolnych przepływów pieniężnych w okresie prognozy, tj. w latach 2019-2023;

jako czynnika wpływającego na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, przy założeniu braku zmian pozostałych czynników.

Celem analizy wrażliwości było zbadanie o ile można zmienić wybrane parametry modelu, aby oszacowana wartość użytkowa ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne zrównała się z wartością bilansową ośrodka. Wyniki przeprowadzonej analizy zostały zestawione w poniższej tabeli:

	Wartość księgowa inwestycji	Stopa dyskontowa dla okresu rezydualnego		Graniczna stopa zmiany wolnych przepływów pieniężnych (FCFF)
		zastosowana w modelu	graniczna	
<i>Inwestycje w podmioty nienotowane</i>				
Asseco Spain S.A.	77,3	9,7%	∞	(25,5%)
Necomplus S.L.	32,7	9,7%	22,1%	-
Asseco PST (dawniej Exictos).*	103,4	9,9%	70,5%	(23,5%)
Asseco Data Systems S.A.	414,6	8,8%	23,9%	(3,1%)
Dahlomatic Sp. z o.o.	73,6	11,3%	13,3%	(7,6%)
Asseco Danmark & Peak Consulting*	37,6	6,7%	23,9%	2,9%
GSTN Consulting/ Gladstone Consulting Ltd	33,8	11,3%	13,6%	(3,6%)
Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB*	6,6	11,3%	∞	-
Z.U.I. Novum Sp. z o.o.	3,9	11,3%	∞	-
SKG S.A.	14,2	11,3%	33,5%	(9,3%)
Asseco Central Europe a.s.*	542,8	6,7%	∞	(50,5%)

∞ -oznacza, że wartość graniczna stopy dyskonta dla okresu rezydualnego jest większa niż 100%.

*Na dzień 31 grudnia 2018 roku inwestycje w spółki Asseco Spain S.A. oraz Necomplus SL (spółki bezpośrednio zależne od Asseco Western Europe S.A), Asseco PST, Asseco Danmark, Peak Consulting, Sintagma UAB, Asseco Lietuva UAB i Asseco Central Europe stanowiły jednostki pośrednio zależne od Asseco Poland S.A. Oznacza to, że wartość inwestycji w te spółki jest prezentowana w saldzie inwestycji Asseco Poland w Asseco International, która sprawuje bezpośrednią kontrolę nad wyżej wymienionymi spółkami.

W efekcie przeprowadzonych testów na utratę wartości stwierdzono, że na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiła konieczność utworzenia odpisu z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostki zależne.

5.5. Pozostałe aktywa finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Dane zaprezentowane za rok 2017 zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi wówczas Standardami dotyczącymi aktywów finansowych w tym głównie MSR 39. Wybrane zasady rachunkowości oparte na tych standardach zostały szczegółowo opisane w punkcie 8 Rozdziału III do jednostkowego Sprawozdania Finansowego za rok 2017 opublikowanego w dniu 19 marca 2018 roku.

MSSF 9 zaczął obowiązywać od 1 stycznia 2018 roku. Zastąpił on MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. Od 1 stycznia 2018 Spółka kwalifikuje aktywa finansowe do następujących kategorii wyceny określonych w MSSF 9:

- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Spółka dokonuje klasyfikacji składników aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego Spółki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych dla danego składnika aktywów finansowych. Spółka dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

Na moment początkowego ujęcia Spółka klasyfikuje inwestycje w instrumenty kapitałowe (inne niż dotyczące inwestycji w spółki zależne i stowarzyszone), które nie są przeznaczone do obrotu oraz nie są notowane na aktywnym rynku, jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite.

Spółka wycenia natomiast w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne oraz inwestycje w instrumenty kapitałowe jednostek notowanych na aktywnym rynku.

Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Spółka wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej. W przypadku składników aktywów finansowych, które nie są zaklasyfikowane do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy Spółka może na moment początkowego ujęcia powiększyć ich wartość godziwą o koszty transakcyjne dające się bezpośrednio przypisać do ich nabycia.

Ujęcie i prezentacja aktywów finansowych w bilansie na każdy dzień bilansowy

- **Wycena aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie**

Spółka wycenia aktywa finansowe w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Należności długoterminowe podlegające pod zakres MSSF 9 są dyskontowane na dzień bilansowy.

- **Wycena aktywów finansowych w wartości godziwej przez wynik finansowy**

Spółka ujmuje w wyniku finansowym zmiany wartości godziwych aktywów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii aktywów finansowych. W wyniku finansowym ujmowane są również przychody z tytułu odsetek oraz dywidendy otrzymanych z instrumentów kapitałowych notowanych na aktywnym rynku.

- **Wycena aktywów finansowych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite**

Spółka ujmuje zyski/straty z wyceny inwestycji w instrumenty dłużne oraz w instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane przez Spółkę na moment początkowego ujęcia do tej kategorii aktywów, w pozostałych dochodach całkowitych. Dywidendy z instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, Spółka ujmuje jako przychód w wyniku finansowym.

Zaprzestanie ujmowania

Spółka wyłącza aktywa finansowe z ksiąg rachunkowych, w sytuacji gdy: (i) prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub (ii) prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Spółka dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadza nową koncepcję szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych. Model strat poniesionych wynikający z MSR 39 zostaje zastąpiony modelem bazującym na stratach oczekiwanych.

Model strat oczekiwanych ma zastosowanie do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem inwestycji w instrumenty kapitałowe.

Spółka do szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych stosuje następujące podejścia:

- podejście ogólne,
- podejście uproszczone.

Spółka stosuje podejście ogólne do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite oraz do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług i aktywów z tytułu umów z klientami.

Szacunki

Zgodnie z wymogami MSSF 9 Instrumenty finansowe Spółka na każdy dzień bilansowy odpowiednio klasyfikuje i wycenia udzielone pożyczki, jak również dokonuje szacunków wielkości odpisów aktualizujących ich wartość. Na każdy dzień bilansowy dokonuje się wyceny pochodnych instrumentów finansowych do ich wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała wymienione w tabeli poniżej kategorie i klasy aktywów finansowych (poza aktywami z tytułu umów z klientami, należnościami z tytułu dostaw i usług oraz środkami pieniężnymi, które prezentowane są w punktach 5.7 i 5.9 not objaśniających do niniejszego sprawozdania finansowego). Zgodnie z informacją zaprezentowaną w punkcie 5i rozdziału II niniejszego sprawozdania wskutek wdrożenia w Spółce MSSF 9 nastąpiła reklasyfikacja aktywów finansowych, co prezentuje tabela we wspomnianej notcie.

	MSSF 9 31 grudnia 2018 roku		MSR 39 31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	18,3	1,2	25,3	1,6
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym	18,0	0,2	24,9	0,3
Pożyczki udzielone pracownikom	0,3	1,0	0,4	1,3
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy, w tym:	1,9	0,2	3,1	10,1
kontrakty forward na waluty	1,1	0,2	2,0	10,1
akcje w spółkach notowanych na aktywnym rynku (poza spółkami zależnymi i stowarzyszonymi)	0,8	-	1,1	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite, w tym:	26,2	-	8,8	-
akcje i udziały w spółkach nienotowanych (poza spółkami zależnymi i stowarzyszonymi)	26,2	-	8,8	-
Razem	46,4	1,4	37,2	11,7

Pożyczki udzielone, które przejdą test charakterystyki umownych przepływów pieniężnych – tzw. test SPPI, są wyceniane na każdą datę bilansową według zamortyzowanego kosztu. Pożyczki dla podmiotów powiązanych zostały udzielone na warunkach rynkowych.

Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym

Na saldo pożyczek udzielonych podmiotom powiązanym składają się wyłącznie pożyczki udzielone podmiotom kontrolowanym przez Asseco Poland S.A. Na saldo pożyczek udzielonych na dzień 31 grudnia 2018 składa się jedynie pożyczka udzielona przez Spółkę do swojej jednostki zależnej – Podkarpackiego Funduszu Nieruchomości Sp. z o.o. Poza pożyczkami ujętymi na saldzie na dzień 31 grudnia 2018 Asseco Poland S.A. udzieliło jeszcze pożyczki spółkom kontrolowanym: Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A. oraz Asseco Resovia S.A. Pożyczki te zostały jednak w całości odpisane w roku 2017, wskutek czego ich saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku było równe zero.

Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy obejmują transakcje typu „forward” na zakup i sprzedaż walut obcych, inwestycje w instrumenty kapitałowe notowane na aktywnym rynku. Transakcje „forward” zostały zawarte w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego wynikającego z umów handlowych oraz ryzyka walutowego związanego z umową leasingu finansowego nieruchomości oraz pozostałych umów.

Wartość godziwa kontraktów „forward” oraz instrumentów wbudowanych jest określana na każdy dzień bilansowy przy użyciu modelu, dla którego dane wejściowe są obserwowalne bezpośrednio na rynkach aktywnych. Wartość godziwa portfela aktywów jest określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za te aktywa na aktywnych rynkach. Inwestycje w podmioty notowane na aktywnym rynku, nad którymi Spółka nie sprawuje kontroli ani na które nie wywiera istotnego wpływu, są na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej na podstawie kursu zamknięcia notowań z dnia bilansowego. Zmiana z tytułu wyceny jest odnoszona w rachunek zysków i strat.

Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite to inwestycje w instrumenty kapitałowe nienotowane na aktywnym rynku. Na saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku składają się głównie akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A oraz udziały w Spółce NextBank Software Sp. z o.o.

Zmiany sposobu ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz zmiany w klasyfikacji instrumentów finansowych

W okresie 12 miesięcy zakończonym na 31 grudnia 2018 roku w Spółce nie dokonano zmian w sposobie ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz nie wystąpiły przesunięcia instrumentów pomiędzy hierarchią wartości godziwej ani też nie dokonywano zmian klasyfikacji instrumentów finansowych.

5.6. Rozliczenia międzyokresowe

Wybrane zasady rachunkowości

W rozliczeniach międzyokresowych kosztów wykazywane są wydatki poniesione do dnia bilansowego, które dotyczą przyszłych okresów (czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów) lub są związane z przyszłymi przychodami.

Koszty umów z klientami

Koszty pozyskania umowy (doprowadzenia do zawarcia umowy) to dodatkowe (przyrostowe) koszty pozyskania umowy ponoszone przez Spółkę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których Spółka nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Spółka ujmuje te koszty jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Okres amortyzacji aktywowanych kosztów z tytułu pozyskania umowy to okres, w którym Spółka wypełnia obowiązki świadczenia wynikające z tej umowy.

Z praktycznego punktu widzenia Spółka ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, tylko jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Spółkę, wynosi jeden rok lub krócej.

Koszty wykonania umowy to koszty poniesione w związku z wykonywaniem umowy zawartej z klientem. Spółka ujmuje te koszty jako składnik aktywów, gdy nie są objęte zakresem innego standardu (np. MSR 2 Zapasy, MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe lub MSR 38 Wartości niematerialne), oraz gdy spełniają one wszystkie następujące kryteria:

- koszty te są bezpośrednio powiązane z umową lub z przewidywaną umową z klientem,
- koszty te prowadzą do wytworzenia lub ulepszenia zasobów Spółki, które będą wykorzystywane do spełnienia (lub do dalszego spełniania) zobowiązań do wykonania świadczenia w przyszłości; oraz
- Spółka spodziewa się, że koszty te odzyska.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym na saldo czynnych rozliczeń międzyokresowych składały się następujące pozycje:

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przedpłacone usługi, w tym:	5,9	14,2	1,7	7,2
usługi serwisowe i opłaty licencyjne	5,4	9,7	0,9	3,5
czynsze oraz uśrednienie rat z tytułu leasingu operacyjnego	-	1,2	-	0,7
ubezpieczenia	-	0,5	-	0,5
inne usługi	0,5	2,8	0,8	2,5
Wydatki związane z realizacją usług, dla których nie ujęto jeszcze przychodów, w tym:	0,1	1,4	0,1	0,6
Koszty umów z klientami	0,1	1,4	-	-
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	-	0,5	-	0,3
Razem	6,0	16,1	1,8	8,1

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na koniec okresu porównywalnego składały się głównie z kosztów przedpłaconych usług serwisowych i opłat licencyjnych, które będą odnoszone do rachunku zysków i strat sukcesywnie w okresach przyszłych.

5.7. Aktywa z tytułu umów z klientami, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Wybrane zasady rachunkowości

Aktywa z tytułu umów z klientami to prawo do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które jednostka przekazała klientowi.

Aktywa z tytułu umów z klientami (dotychczas prezentowane jako Należności z tytułu wyceny kontraktów IT) wynikają z przewagi stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur. W przypadku tych aktywów Spółka spełniła swoje zobowiązanie do wykonania świadczenia, ale prawo do wynagrodzenia zależy od spełnienia warunków innych niż tylko upływ czasu, co odróżnia aktywa z tytułu umów od należności z tytułu dostaw i usług.

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 14 do 30 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego. Należności o odległych terminach płatności są ujmowane według wartości bieżącej oczekiwanej zapłaty w pomniejszeniu o ewentualne odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej.

Należności z tytułu dostaw niezafakturowanych to należności z tytułu usług, które zostały wykonane w okresie sprawozdawczym (Spółka spełniła swoje zobowiązanie do wykonania świadczenia), ale za które do dnia bilansowego nie została wystawiona faktura sprzedaży. Na dzień bilansowy Spółka uznaje jednak, że ma bezwarunkowe prawo do otrzymania wynagrodzenia, dlatego klasyfikuje tę pozycję aktywów jako należności.

Odpisy aktualizujące należności i aktywa z tytułu umów

Do szacowania odpisu z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług, Spółka stosuje uproszczone wyceniając odpis z tytułu utraty wartości w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w horyzoncie życia należności. Spółka do oszacowania wartości tego odpisu stosuje macierz rezerw opracowaną na podstawie danych historycznych dotyczących spłat należności przez kontrahentów, skorygowanych w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości. W tym celu Spółka dzieli swoich klientów na homogeniczne grupy i dokonuje statystycznej analizy wiekowej oraz analizy ściągłości należności w oparciu o dane z min. 2 lat wstecz.

Odpis z tytułu utraty wartości jest aktualizowany na każdy dzień sprawozdawczy.

Dla należności z tytułu dostaw i usług przeterminowanych powyżej 180 dni Spółka poza metodą statystyczną szacowania wartości odpisu z tytułu utraty wartości opartą o macierz rezerw stosuje także indywidualne podejście. Dla każdej należności z tytułu dostaw i usług, która jest przeterminowana o ponad 180 dni, a kwota tej należności jest istotna, kierownictwo stosuje profesjonalny osąd na podstawie analizy sytuacji finansowej kontrahenta oraz ogólnych warunków rynkowych.

Odpisy z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywów z tytułu umów z klientami zalicza się do działalności operacyjnej.

W przypadku pozostałych należności i innych aktywów finansowych Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia.

Odpisy wartości pozostałych należności zalicza się do pozostałej działalności operacyjnej lub do działalności finansowej, jeśli należność powstała wskutek transakcji sprzedaży inwestycji lub innej działalności, której koszty i przychody co do zasady obciążają działalność finansową. Odpisy salda należności wynikającego z naliczonych odsetek zalicza się do kosztów finansowych.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego, całość lub odpowiednia część uprzednio dokonanego odpisu zwiększa wartość danego składnika aktywów.

Szacunki

Każdorazowo Spółka dokonuje profesjonalnego osądu polegającego na oszacowaniu stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur. Podobnie pewna doza szacunków i profesjonalnego osądu potrzebna jest przy dokonywaniu alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia.

Spółka szacuje wielkość odpisów aktualizujących wartości należności i aktywów z tytułu umów z klientami zgodnie z nowymi wymogami MSSF 9 Instrumenty finansowe. W podejściu uproszczonym wymaga to analizy statystycznej, która z zasady wiąże się z dokonywaniem pewnych założeń i stosowaniem profesjonalnego osądu.

W tabeli poniżej zostały przedstawione salda należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w rozbiciu na salda od jednostek zależnych, stowarzyszonych i pozostałych powiązanych.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Należności z tytułu dostaw i usług	1,8	191,3	1,7	414,7
Od jednostek powiązanych, w tym:	-	7,8	-	12,0
Należności zafakturowane	-	4,1	-	2,4
<i>od jednostek zależnych</i>	-	2,9	-	2,2
<i>od jednostek stowarzyszonych</i>	-	0,7	-	0,2
<i>od pozostałych podmiotów powiązanych</i>	-	0,5	-	-
Należności niezafakturowane	-	3,7	-	7,8
<i>od jednostek zależnych</i>	-	3,4	-	7,4
<i>od jednostek stowarzyszonych</i>	-	0,3	-	0,3
<i>od pozostałych podmiotów powiązanych</i>	-	-	-	0,1
Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT	-	-	-	1,8
<i>od jednostek zależnych</i>	-	-	-	1,8
Od jednostek pozostałych, w tym:	1,8	183,5	1,7	402,7
Należności zafakturowane	-	124,7	0,6	187,2
Należności niezafakturowane	1,8	58,8	1,1	89,8
Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT	-*	-*	-	125,7
Odpis aktualizujący należności nieściągalne (-)	-	(17,6)	-	(20,9)
Razem należności z tytułu dostaw i usług	1,8	173,7	1,7	393,8

* *Kategoria należności z wyceny bilansowej od 1 stycznia 2018 roku prezentowana jest w aktywach z tytułu umów (w tabeli poniżej)*

W tabeli poniżej zostały przedstawione salda aktywów z tytułu umów na dzień 31 grudnia 2018 roku. Saldo na dzień 31 grudnia 2017 roku nie występowało, ponieważ zgodnie z wyjaśnieniem zaprezentowanym w punkcie 5i rozdziału II pozycja aktywa z tytułu umów powstała wskutek wdrożenia w Spółce MSSF 15.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa z tytułu umów z klientami				
od jednostek powiązanych, w tym:	-	6,5	-	-
Aktywa z tytułu umów z klientami	-	6,5	-	-
<i>od jednostek zależnych</i>	-	5,0	-	-
<i>od jednostek stowarzyszonych</i>	-	1,5	-	-
od jednostek pozostałych	-	115,9	-	-
Aktywa z tytułu umów z klientami	-	115,9	-	-
Razem aktywa z tytułu umów z klientami	-	122,4	-	-

Zmiana wartości aktywa z tytułu umów z klientami w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN
Wartość aktywa z tytułu umów z klientami na początek okresu, zgodnie z MSSF 15	127,5
Przekształcenie danych porównywalnych wynikające z wdrożenia MSSF 15	16,6
Wartość aktywa z tytułu umów na dzień 1 stycznia po uwzględnieniu wpływu MSSF 15	144,1
Przeklasyfikowanie na należności	(165,6)
Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury, zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej, inne zmiany założeń	143,9
Wartość aktywa z tytułu umów z klientami na koniec okresu, zgodnie z MSSF 15	122,4

W tabeli poniżej zaprezentowano ruch w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 oraz w analogicznym okresie roku poprzedniego na saldach odpisów na należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów z klientami.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Stan na dzień 1 stycznia	(20,9)	(16,2)
Utworzenie (+)	(6,6)	(3,9)
Rozwiązanie/wykorzystanie (-)	9,9	1,2
Przeklasyfikowanie z pozostałych należności	-	(2,0)
Stan na dzień 31 grudnia	(17,6)	(20,9)

Transakcje z podmiotami powiązаныmi zostały przedstawione w punkcie 5.18 not objaśniających do niniejszego sprawozdania finansowego.

Spółka posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem Zarządu Spółki, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem aktualizującym należności.

W poniższej tabeli zaprezentowano strukturę wiekową należności brutto (tj. bez odpisów i dyskonta) na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	mln PLN	%	mln PLN	%
Należności niewymagalne	147,7	46,8%	309,8	74,4%
Należności przeterminowane	34,4	10,9%	19,8	4,8%
Należności przeterminowane do 3 miesięcy	11,0	3,5%	7,8	1,9%
Należności przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	5,8	1,8%	1,7	0,4%
Należności przeterminowane od 6 do 12 miesięcy	13,2	4,2%	3,5	0,9%
Należności przeterminowane pow.12 miesięcy	4,4	1,4%	6,8	1,6%
	182,1	57,7%	329,6	79,2%
Należności z tytułu dostaw i usług dochodzonych na drodze sądowej	11,0	3,5%	86,8	20,8%
Wiekowanie aktywa z tytułu umów z klientami				
Aktywa z tytułu umów z klientami				
Niewymagalne	122,4	38,8%	-	-%
Razem	315,5	100,0%	416,4	100,0%

W dniu 19 kwietnia 2018 roku Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej zatwierdził ugodę pomiędzy Asseco Poland S.A. a KT Corporation, na mocy której KT Corporation zostało zobowiązane do zapłaty na rzecz Spółki kwoty 21,4 mln USD brutto, w tym całości kwoty stanowiącej wartość wynagrodzenia ustalonego w umowie konsorcjum podpisanej w celu realizacji projektu „Internet dla Mazowsza”, w ciągu dwóch miesięcy od dnia zatwierdzenia ugody przez sąd tj. do dnia 19 czerwca 2018 roku. KT Corporation zastosowało się do wyroku sądu i całość należności została przelana na konto Asseco Poland S.A. w wymaganym terminie.

W poniższej tabeli zaprezentowano pozostałe należności na dzień 31 grudnia 2018 oraz 2017 roku:

Pozostałe należności	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Należności z tytułu dywidend	-	15,3	-	12,4
Należności z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	0,9	0,2	1,1	0,2
Należności z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych lub inwestycji kapitałowych	73,2	8,8	79,3	9,9
Należności z tytułu wpłaconych kaucji	6,8	2,6	5,8	15,4
Należności dochodzone na drodze postępowania sądowego	-	0,8	-	0,2
Pozostałe należności	-	1,1	-	1,3
Odpis aktualizujący inne należności nieściągalne (-)	-	(11,4)	-	(12,3)
Razem pozostałe należności	80,9	17,4	86,2	27,1

W tabeli poniżej zaprezentowano ruch w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 oraz w analogicznym okresie roku poprzedniego na saldach odpisów na należności pozostałe.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Stan na dzień 1 stycznia	(12,3)	(2,3)
Utworzenie (+)	(0,6)	(12,0)
Rozwiązanie/wykorzystanie (-)	1,5	-
Przeklasyfikowanie na należności z tytułu dostaw i usług	-	2,0
Stan na dzień 31 grudnia	(11,4)	(12,3)

Saldo należności z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych lub inwestycji kapitałowych obejmuje należności z tytułu sprzedaży udziałów w spółkach: Formula Systems (1985) Ltd w wysokości 37,1 mln PLN, Asseco Central Europe 20,7 mln PLN, Asseco South Eastern Europe 22,2 mln PLN oraz Modulus Sp. z o.o. w wysokości 2 mln PLN.

Na odpis aktualizujący inne należności nieściągalne składa się głównie wartość odpisu należności z tytułu dywidendy od R-Style Softlab w wysokości 10,3 mln PLN.

5.8. Zapasy

Wybrane zasady rachunkowości

Zapasy są wyceniane przez Spółkę według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Spółka dzieli zapasy na dwie kategorie: towary i części serwisowe (części zamienne oraz sprzęt komputerowy, który został nabyty w celu realizacji kontraktów na usługi utrzymania).

Wartość początkowa części serwisowych jest odnoszona w koszty liniowo na przestrzeni trwania kontraktu na usługi utrzymania, pod które części te zostały nabyte.

Rozchód zapasów ujmowany jest za pomocą metody szczegółowej identyfikacji.

Na każdy dzień bilansowy Spółka analizuje czy wartość bilansowa zapasów jest wyższa lub równa cenie sprzedaży możliwej do uzyskania. Odpisy z tytułu aktualizacji wartości zapasów ujmowane są w kosztach operacyjnych.

Kategoria towarów obejmuje przede wszystkim sprzęt komputerowy oraz licencje obce do odsprzedaży w ramach realizowanych umów wdrożeniowych lub umów, których przedmiotem jest dostawa sprzętu. Tym samym większość towarów jest nabywana w celu realizacji podpisanych lub wysoce prawdopodobnych umów.

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Sprzęt komputerowy, licencje obce oraz pozostałe towary do odsprzedaży	2,5	2,3
Sprzęt komputerowy, części zamienne oraz inne materiały utrzymywane w celu realizacji usług serwisowych/utrzymawczych	0,9	1,1
Odpis aktualizujący (-)	(0,8)	(0,7)
Razem	2,6	2,7

5.9. Środki pieniężne

Wybrane zasady rachunkowości

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie, lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy oraz inne instrumenty o wysokim stopniu płynności.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych Spółka przyjęła zasadę pomniejszania salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o wartość zaciągniętych kredytów w rachunkach bieżących, stanowiących element finansowania.

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mln PLN	mln PLN
Środki pieniężne na rachunkach bankowych bieżących	33,6	21,7
Środki pieniężne na rachunkach dotyczących płatności split payment	0,6	-
Lokaty krótkoterminowe (overnight)	230,5	286,3
Razem saldo środków pieniężnych wykazane w bilansie	264,7	308,0
Kredyty w rachunku bieżącym wykorzystywane do bieżącego zarządzania płynnością	-	-
Razem saldo środków pieniężnych wykazane w rachunku przepływów pieniężnych	264,7	308,0

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są zakładane na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

5.10. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Wybrane zasady rachunkowości

Aktywa trwałe i ich grupy uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji, gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Saldo aktywów przeznaczonych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 6,0 mln PLN, a w okresie porównywalnym wartość wynosiła 3,9 mln PLN. W skład tych aktywów wchodzi nieruchomości znajdujące się na terenie Polski. Wzrost wartości aktywów przeznaczonych do sprzedaży wynika przede wszystkim z zaklasyfikowania do sprzedaży budynku biurowego w Bydgoszczy o wartości 1,8 mln PLN.

5.11. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników na pełne etaty. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Spółka skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Spółki.

Tabela poniżej przedstawia analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Pożyczki udzielone pracownikom	-	-
Środki pieniężne	0,9	0,8
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(0,8)	(0,8)
Saldo po skompensowaniu	0,1	-
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	(0,8)	(0,8)

5.12. Kapitał zakładowy i pozostałe elementy kapitału własnego

Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym wynosił 83 000 303,00 PLN i był w całości opłacony. Na kapitał zakładowy składa się 83 000 303 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 PLN każda. Spółka nie wyemitowała akcji uprzywilejowanych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wartość kapitału zakładowego nie uległa zmianie względem 31 grudnia 2017 roku. Kapitał docelowy Spółki jest równy kapitałowi zakładowemu.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy (zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych – KSH) został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad wartością nominalną, po pomniejszeniu o koszty emisji akcji oraz z zysków lat ubiegłych, które decyzją Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy Spółki zostały przeznaczone na kapitał zapasowy. Pozostała część kapitału zapasowego prezentowana jest w pozycji zysków zatrzymanych i dotyczy rozliczenia wyników z lat poprzednich zgodnie z KSH.

W celu prezentacji zdolności dywidendowej Spółki w poniższej tabeli przedstawiono składniki i saldo kapitału zapasowego na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	4 180,1	4 180,1
Zyski z lat ubiegłych przeznaczone uchwałami ZWZ na kapitał zapasowy	1 217,3	1 291,6
Wynik na rozliczeniu transakcji na akcjach własnych	(734,0)	(734,0)
	4 663,4	4 737,7

Zdolność dywidendowa

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, Spółka jest zobowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego. W następstwie przekroczenia salda kapitału zapasowego wartości 1/3 kapitału zakładowego wygaść wymieniony wyżej ustawy obowiązek dokonywania dopłat z zysku na kapitał zapasowy. O użyciu kapitału zapasowego, w tym rezerwowego, decyduje Walne Zgromadzenie. Ponadto, nadmienić należy, że, jak to

zostało opisane w polityce rachunkowości powyżej, kapitał powstały z połączenia jednostek gospodarczych nie powiększa kapitału zapasowego, a tym samym nie będzie w przyszłości podlegał podziałowi.

Podsumowując należy stwierdzić, że zdolność dywidendowa Asseco Poland S.A. na dzień 31 grudnia 2018 jest równa zyskom z lat ubiegłych przeznaczonych uchwałami ZWZ na kapitał zapasowy (powiększonym o wynik okresu bieżącego), ale to przy założeniu, że ujemny wynik na rozliczeniu transakcji na akcjach własnych pokryty zostanie z agio. Nadwyżkę ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej (agio) można wykorzystać jedynie na pokrycie ewentualnych strat wykazanych w sprawozdaniu finansowym i w związku z tym nie zwiększa ona zdolności dywidendowej Spółki. Nie może też podlegać wypłacie na rzecz akcjonariuszy kapitał zapasowy w wysokości odpowiadającej 1/3 kapitału zakładowego. Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

5.13. Kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych

Wybrane zasady rachunkowości

Od 1 stycznia 2018 roku obowiązuje nowy standard dotyczący instrumentów finansowych – MSSF 9. Klasyfikacja zobowiązań finansowych zasadniczo nie uległa zmianie w stosunku do klasyfikacji pod wcześniej obowiązującym standardem – MSR 39.

Spółka kwalifikuje zobowiązania finansowe do jednej z kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Według zamortyzowanego kosztu Spółka wycenia kredyty bankowe, pożyczki oraz papiery dłużne. Pozostałe zobowiązania finansowe Spółka wycenia w wartości godziwej przez wynik finansowy, poza wyceną zobowiązań z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (opcje put), które rozliczone są zgodnie z MSSF 3.

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki oraz papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji zobowiązań finansowych.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki oraz papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki lub emisji papierów dłużnych oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Spółka usuwa zobowiązania finansowe ze sprawozdania z sytuacji finansowej, wtedy, gdy zobowiązanie to przestało istnieć, tzn., gdy obowiązek wynikający z umowy został wypełniony, umorzony lub wygasł. Różnice pomiędzy wartością bilansową zobowiązania finansowego, które wygasło, a kwotą zapłaty z uwzględnieniem wszystkich przeniesionych aktywów niebędących środkami pieniężnymi ujmuje się w wyniku finansowym.

	Maksymalna wysokość zadłużenia	Efektywna stopa procentowa %	Termin spłaty	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
				Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Kredyty w rachunkach bieżących				-	-	-	-
Kredyt w rachunku bieżącym	150,0	WIBOR 1M + marża	2020-08-31	-	-	-	-
Kredyt w rachunku bieżącym	150,0	WIBOR 1M + marża	2020-06-30	-	-	-	-
Kredyt w rachunku bieżącym	200,0	WIBOR 1M + marża	2020-07-31	-	-	-	-
Kredyt w rachunku bieżącym	70,0	WIBOR 1M + marża	2020-04-02	-	-	-	-
Kredyty inwestycyjne				38,8	13,1	51,6	13,2
Kredyt inwestycyjny	n/d	WIBOR 3M + marża	2022-11-18	19,4	6,6	25,8	6,6
Kredyt inwestycyjny	n/d	WIBOR 3M + marża	2022-11-18	19,4	6,5	25,8	6,6

Pożyczki otrzymane				-	2,1	12,0	12,1
Pożyczka	n/d	stała stopa	2019-12-25	-	2,1	2,1	2,1
Pożyczka	n/d	WIBOR 3M + marża	2019-06-30	-	-	9,9	10,0
RAZEM				38,8	15,2	63,6	25,3

Na dzień 31 grudnia 2018 i na 31 grudnia 2017 roku Spółka posiada otwarte linie kredytowe w rachunkach bieżących dające możliwość pozyskania finansowania na kwotę 570 mln PLN. Na dzień 31 grudnia 2018 oraz w okresie porównywalnym nie wystąpiło zadłużenie na posiadanych liniach kredytowych.

Saldo kredytu inwestycyjnego obejmuje kredyt, jaki Spółka zaciągnęła pod budowę biura w warszawskim Wilanowie. Ostateczny termin spłaty kredytu upływa nie później niż 18 listopada 2022 roku. Zobowiązanie z tytułu kredytu jest zabezpieczone hipoteką umowną łączną do kwoty 218,6 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym żadne inne aktywa nie stanowiły zabezpieczenia zaciągniętych kredytów bankowych i pożyczek. Linie kredytowe zabezpieczone są: oświadczeniem o poddaniu się egzekucji oraz pełnomocnictwem do rachunku bieżącego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiada pożyczkę w kwocie 2,1 mln PLN. Ostateczny termin spłaty pożyczki upływa nie później niż 25 grudnia 2019, a jej oprocentowanie oparte jest o stałą stopę. Pożyczka została zaciągnięta na zakup produktów oraz serwisów pod jeden z realizowanych przez Spółkę projektów.

Na dzień 31 grudnia 2018 łączne zadłużenie Spółki wyniosło 54,0 mln PLN.

Tabela poniżej przedstawia wiekowanie zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego wraz z opłatami odsetkowymi na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Kredyt inwestycyjny		
wymagalny do 3 miesięcy	3,6	3,7
wymagalny od 3 do 12 miesięcy	10,7	11,0
wymagalny od 1 do 5 lat	40,5	55,1
wymagalny pow. 5 lat	-	-
Razem	54,8	69,8

Tabela poniżej przedstawia wiekowanie zobowiązań z tytułu pożyczek wraz z opłatami odsetkowymi na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Pożyczka		
wymagalna do 3 miesięcy	0,6	0,7
wymagalna od 3 do 12 miesięcy	1,5	11,7
wymagalna od 1 do 5 lat	-	12,1
wymagalna pow. 5 lat	-	-
Razem	2,1	24,5

5.14. Inne zobowiązania finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

Umowy leasingu, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu zaliczane są do umów leasingu finansowego i są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są alokowane na koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu, chyba że umowa leasingu przewiduje, że po jej zakończeniu korzystający uzyska tytuł własności przedmiotu leasingu, to dany składnik aktywów amortyzuje się przez okres jego ekonomicznej użyteczności, tj. wg zasad amortyzacji stosowanych w odniesieniu do podobnych własnych składników aktywów.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są, jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

Odroczone płatności za nabycie udziałów

Zobowiązania z tytułu odroczonej płatności za nabycie udziałów ujmowane są w wartości bieżącej przewidywanej zapłaty.

Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

Szacunki

Klasyfikacja umów leasingowych (Spółka jako leasingobiorca)

Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku przedmiotem umów leasingu finansowego, w których Spółka jest leasingobiorcą były:

- budynek biurowy
- sprzęt IT.

W poniższej tabeli zaprezentowano saldo zobowiązań z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym:

	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Leasing nieruchomości	20,4	22,9	41,9	20,6
Leasing sprzętu IT	1,4	0,7	2,1	0,9
Razem	21,8	23,6	44,0	21,5

Leasing nieruchomości

Wartość netto budynku (budynek biurowy w Gdyni), będącego przedmiotem umowy leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 13,4 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 20,8 mln PLN.

Przyszłe minimalne przepływy pieniężne oraz zobowiązanie wynikające z umowy leasingu nieruchomości przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	24,8	23,6
w okresie 1-5 lat	20,9	44,2
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	45,7	67,8
Przyszłe koszty odsetkowe	2,4	5,3
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego		
w okresie krótszym niż 1 rok	22,9	20,6
w okresie 1-5 lat	20,4	41,9
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tytułu leasingu	43,3	62,5

Efektywna stopa procentowa z tytułu powyższego leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 5,83 % i nie uległa zmianie w stosunku do dnia 31 grudnia 2017 roku.

Leasing sprzętu IT

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość netto sprzętu IT będących przedmiotem umów leasingu finansowego wynosiła 2,1 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość netto sprzętu IT będących przedmiotem umów leasingu finansowego wynosiła 3,4 mln PLN.

Łączne przyszłe przepływy pieniężne oraz zobowiązanie wynikające z umów leasingu sprzętu przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	0,7	0,9
w okresie 1-5 lat	1,4	2,3
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	2,1	3,2
Przyszłe koszty odsetkowe	-	0,1
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego		
w okresie krótszym niż 1 rok	0,7	1,0
w okresie 1-5 lat	1,4	2,1
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tytułu leasingu	2,1	3,1

Efektywna stopa procentowa z tytułu powyższego leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 5 % i nie uległa zmianie w stosunku do dnia 31 grudnia 2017 roku.

Inne zobowiązania finansowe

Inne zobowiązania finansowe	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów/akcji	1,9	-	-	9,0
Zobowiązania z tytułu forwardów	0,3	1,0	-	7,8
Razem	2,2	1,0	-	16,8

Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów/akcji obejmują odroczone płatności z tytułu zawartej w dniu 28 listopada 2018 roku umowy nabycia udziałów w spółce Nextbank Software. Zobowiązanie będzie ostatecznie rozliczone do 7 kwietnia 2021 roku.

Zobowiązania z tytułu forwardów obejmują transakcje „forward” w walutach obcych, które zostały zawarte w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego.

Wartość godziwa kontraktów „forward” jest określana na każdy dzień bilansowy przy użyciu modelu, dla którego dane wejściowe są obserwowalne bezpośrednio na rynkach aktywnych.

5.15. Zobowiązania z tytułu umów z klientami, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu umów z klientami to obowiązek jednostki do przekazania na rzecz klienta dóbr i usług, w zamian za które jednostka otrzymała wynagrodzenie (lub kwota wynagrodzenia jest należna) od klienta.

Od momentu wdrożenia w Spółce MSSF 15 tj. od dnia 1 stycznia 2018 roku w ramach zobowiązań z tytułu umów z klientami prezentowane są zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu nierozliczonych na dzień bilansowy licencji z prawem do dostępu, a także przyszłe przychody z tytułu usług takich jak opieka informatyczna (utrzymanie), które są rozliczane w czasie.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług dotyczące działalności operacyjnej są ujmowane i wykazywane według kwot wymaganej zapłaty.

Szacunki

Każdorazowo Spółka dokonuje profesjonalnego osądu i szacunku wartości stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur i alokacji ceny transakcyjnej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresach porównywalnych zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów Spółki wynikały z następujących tytułów:

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Wobec jednostek powiązanych, w tym:	-	13,8	-	50,3
Zobowiązania zafakturowane	-	10,7	-	44,5
wobec jednostek zależnych	-	10,6	-	42,7
wobec pozostałych podmiotów powiązanych	-	0,1	-	1,8
Zobowiązania niezafakturowane	-	3,1	-	5,6
wobec jednostek zależnych	-	3,0	-	5,5
wobec pozostałych podmiotów powiązanych	-	0,1	-	0,1
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	-	-	-	0,2
wobec jednostek zależnych	-	-	-	0,2
Wobec jednostek pozostałych, w tym:	-	62,0	-	72,1
Zobowiązania zafakturowane	-	38,0	-	33,8
Zobowiązania niezafakturowane	-	24,0	-	33,2
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	-	-	-	5,1
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów	-	75,8	-	122,4

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane. Transakcje z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 5.18 not objaśniających do niniejszego sprawozdania finansowego.

Tabela poniżej przedstawia wartość brutto zobowiązań z tytułu dostaw i usług Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	mln PLN	%	mln PLN	%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług				
Zobowiązania wymagalne	32,0	42,2%	10,2	8,3%
Zobowiązania niewymagalne do 3 miesięcy	43,8	57,8%	111,9	91,4%
Zobowiązania niewymagalne od 3 do 6 miesięcy	-	-%	0,1	0,1%
Zobowiązania niewymagalne powyżej 6 miesięcy	-	-%	0,2	0,2%
	75,8	100,0%	122,4	100,0%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania z tytułu umów z klientami Spółki wynikały z tytułów wyszczególnionych w tabeli poniżej (pozycja 'Zobowiązania z tytułu umów' powstała w skutek wdrożenia MSSF 15, który Spółka wdrożyła bez przekształcania danych porównywalnych, dlatego w tabeli poniżej nie zaprezentowano danych na dzień 31 grudnia 2017 – szczegóły dotyczące pozycji przeklasyfikowanych do zobowiązań z tytułu umów z klientami przedstawiono w nocie 5i):

	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Zobowiązania z tytułu umów z klientami				
Wobec jednostek powiązanych, w tym:		1,9	-	-
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu umów z klientami	-	0,6	-	-
<i>wobec jednostek zależnych</i>	-	0,2	-	-
<i>wobec pozostałych podmiotów powiązanych</i>	-	0,4	-	-
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	-	1,3	-	-
<i>wobec jednostek zależnych</i>	-	1,3	-	-
Wobec jednostek pozostałych, w tym:	8,7	24,6	-	-
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu umów z klientami	8,7	18,0	-	-
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	-	6,6	-	-
Razem zobowiązania z tytułu umów z klientami	8,7	26,5	-	-

Zmiana wartości zobowiązania z tytułu umów z klientami w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN
Wartość zobowiązania z umowy z klientami początek okresu, zgodnie z MSSF 15	22,8
Przekształcenie danych porównywalnych wynikające z wdrożenia MSSF 15	6,5
Wartość zobowiązania z tytułu umów na dzień 1 stycznia po uwzględnieniu wpływu MSSF 15	29,3
Wystawienie faktur ponad zrealizowany obowiązek świadczenia	(67,8)
Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury (-); zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej, inne zmiany założeń (+) / (-)	73,7
Wartość zobowiązania z umowy z klientami na koniec okresu, zgodnie z MSSF 15	35,2

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pozostałe zobowiązania Spółki wynikały z następujących tytułów:

	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	<i>mIn PLN</i>	<i>mIn PLN</i>	<i>mIn PLN</i>	<i>mIn PLN</i>
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	15,1	-	-
Pozostałe zobowiązania budżetowe				
Podatek od wartości dodanej (VAT)	-	3,9	-	-
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	-	4,8	-	3,7
Składki na ubezpieczenia społeczne (ZUS)	-	6,7	-	7,3
Pozostałe	-	0,2	-	0,3
Razem pozostałe zobowiązania budżetowe	-	15,6	-	11,3
Pozostałe zobowiązania				
Zaliczki otrzymane na dotacje do środków trwałych	-	1,8	-	10,4
Zobowiązania z tyt. zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	-	4,1	-	3,8
Inne zobowiązania	0,5	1,1	0,3	4,1
Razem pozostałe zobowiązania	0,5	7,0	0,3	18,3

5.16. Rezerwy

Wybrane zasady rachunkowości

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Kontrakty uciążliwe

Spółka rozpoznaje rezerwy na umowy rodzące obciążenia, jeżeli nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków przewyższają możliwe do uzyskania korzyści.

Kontraktem uciążliwym jest umowa z klientem, w której łączna kwota przychodów jest niższa niż łączna wartość kosztów obcych (COGS) oraz kosztów wytworzenia.

W przypadku rozpoznania kontraktu uciążliwego (rozpoznanie to może nastąpić w dowolnym momencie trwania kontraktu), cała przewidywana do poniesienia strata na kontakcie powinna być od razu ujęta jako koszt bieżącego okresu. Weryfikacja stanu rezerwy na kontrakt uciążliwy dokonywana jest na każdy dzień bilansowy (na dany dzień bilansowy wartość rezerwy powinna być równa różnicy pomiędzy całą planowaną stratą na kontrakcie a stratą zrealizowaną do dnia bilansowego), w efekcie czego może nastąpić zwiększenie lub zmniejszenie rezerwy.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest na pokrycie przyszłych przewidywanych kosztów realizacji zobowiązań gwarancyjnych lub serwisowych wynikających z realizowanych kontraktów IT, o ile zobowiązania do świadczenia gwarancji spełniają, w rozumieniu MSSF 15, definicję gwarancji standardowej.

Jeżeli gwarancja spełniające definicję usługi (jest gwarancją ponadstandardową w rozumieniu MSSF 15) tj. gwarancja ma zakres szerszy niż tylko zapewnienie klienta, że dany produkt/usługa jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją, nie są na nią tworzone rezerwy. Świadczenie gwarancji ponadstandardowej jest bowiem zobowiązaniem do wykonania usługi i jako takie powinno być ujęte w przychodach ze sprzedaży, nie zaś w kategorii rezerw.

Na każdy dzień bilansowy Spółka dokonuje weryfikacji wysokości zawiązyanych rezerw na naprawy gwarancyjne. Jeśli faktyczna realizacja zobowiązania lub przewidywane przyszłe koszty są niższe/wyższe niż zakładano w momencie początkowego ujęcia rezerwy, rezerwa jest odpowiednio obniżana/zwiększana tak, aby odzwierciedlić bieżące oczekiwania Spółki, co do kosztów realizacji zobowiązania gwarancyjnego w przyszłych okresach.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia to rezerwa na świadczenia pracownicze (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy i krótkoterminowe świadczenia pracownicze), które są należne po zakończeniu zatrudnienia. W Spółce funkcjonuje program określonych składek, jednostka wpłaca składki w ustalonej wysokości do odrębnego

podmiotu (w warunkach polskich funduszu ubezpieczeń społecznych) i nie będzie ciążył na niej prawny ani zwyczajowo oczekiwany obowiązek zapłacenia dodatkowych składek, jeśli fundusz nie będzie posiadał aktywów w wysokości wystarczającej do zapłaty wszystkich świadczeń pracowniczych, dotyczących pracy wykonanej przez pracownika w okresie bieżącym i w okresach ubiegłych. Spółka tworzy rezerwę na świadczenia po okresie zatrudnienia w oparciu o wyliczenia dokonane przez niezależnego aktuarium. Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

Rezerwa na kary umowne

Rezerwy na kary umowne tworzone są na toczące się postępowania sądowe na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów.

Szacunki

Należy mieć na uwadze, że wszystkie oszacowane w Spółce rezerwy, w tym zwłaszcza rezerwy na kary umowne oraz na kontrakty uciążliwe, wymagały zaangażowania profesjonalnego osądu i szacunków dla skwantyfikowana najbardziej prawdopodobnej kwoty przyszłego wpływu korzyści ekonomicznych ze Spółki. Szacunek ten może jednak ulec w przyszłości zmianie i faktyczny wpływ korzyści może okazać się większy lub mniejszy od ujętego w sprawozdaniu.

Zmiana wartości rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

	Rezerwa na odszkodowania	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwy na naprawy gwarancyjne	Rezerwa na umowy rodzące obciążenia	Pozostałe rezerwy	Ogółem
	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	1,3	2,1	31,2	3,8	0,1	38,5
Zmiana wynikająca z wdrożenia MSSF 15	-	-	(31,2)	26,3	-	(4,9)
Zawiązanie (+)	-	-	0,1	2,2	-	2,3
Odwrocenie dyskonta (+)	-	-	-	1,6	-	1,6
Wykorzystanie (-) /Rozwiązanie (-)	(1,0)	0,1	-	(15,1)	-	(16,0)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku, w tym	0,3	2,2	0,1	18,8	0,1	21,5
Krótkoterminowe	0,3	0,2	0,1	11,1	0,1	11,8
Długoterminowe	-	2,0	-	7,7	-	9,7
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	-	2,0	49,8	16,4	0,1	68,3
Zawiązanie (+)	1,3	0,1	1,8	0,3	-	3,5
Odwrocenie dyskonta (+)	-	-	2,0	-	-	2,0
Wykorzystanie (-) /Rozwiązanie (-)	-	-	(22,4)	(12,9)	-	(35,3)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku, w tym	1,3	2,1	31,2	3,8	0,1	38,5
Krótkoterminowe	1,3	0,3	10,7	3,8	0,1	16,2
Długoterminowe	-	1,8	20,5	-	-	22,3

Rezerwa na naprawy gwarancyjne na dzień 31 grudnia 2018 roku dotyczyła przyszłych, niezrealizowanych na dzień bilansowy jeszcze strat w fazie powdrożeniowej (gwarancyjnej) projektów (lub ich części), wynikających z realizacji zobowiązań umownych do świadczenia usług, za które Spółka, zgodnie z ustaleniami umownymi, nie otrzyma wynagrodzenia lub otrzymane wynagrodzenie nie pokryje w całości kosztów wykonania usługi. W związku z faktem, że Spółka na bazie przeprowadzonej przez siebie analizy doszła do wniosku, że wszystkie tego typu udzielane gwarancje mają charakter gwarancji ponadstandardowych, na dzień 1 stycznia 2018 nastąpiło reklasyfikowanie salda z nich wynikającego do pozycji zobowiązań z tytułu umów z klientami.

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia dotyczy w całości świadczeń emerytalnych, które zostaną potencjalnie wypłacone pracownikom Spółki w momencie przechodzenia na emeryturę. Spółka Asseco Poland S.A. wypłaca odprawę pracownikom przechodzącym na emeryturę, zgodnie z przepisami Kodeksu Pracy, tj. w wysokości jednego średniomiesięcznego wynagrodzenia. Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia została ujęta przez Spółkę na podstawie wyliczeń dokonanych przez aktuarium. Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Stopa dyskontowa (%)	3,05%	3,25%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Prawdopodobieństwo odejścia z pracy przed nabyciem uprawnień do świadczenia (%)	17,50%	12,20%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	5,00%	5,00%

5.17. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Wybrane zasady rachunkowości

Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Spółka tworzy „rezerwę” (ujmowaną jako element rozliczeń międzyokresowych biernych) na niewykorzystane urlopy, które dotyczą okresów poprzedzających datę bilansową, a będą wykorzystane w przyszłości dla wszystkich pracowników Spółki, ponieważ w warunkach polskich niewykorzystane urlopy stanowią kumulowane płatne nieobecności (nieobecności, do których uprawnienia przechodzą na przyszłe okresy i można je wykorzystać, o ile nie zrobiono tego w bieżącym okresie). Wielkość rezerwy zależy od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz liczby niewykorzystanych, a przysługujących pracownikowi dni urlopu na datę bilansową. Spółka uznaje koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów na bazie memoriałowej w oparciu o szacowane wartości i ujmuje je w rachunku zysków i strat w pozycji wynagrodzeń (zgodnie z miejscem ich powstawania).

Rezerwa na premie

Zobowiązanie dotyczące systemów premiowych wynika z pracy pracowników, a nie z transakcji przeprowadzonej z właścicielami Spółki. W związku z tym koszty takich programów (nawet jeśli zakładają one wypłaty premii z zysku) stanowią zawsze koszty działalności Spółki, nie są zaś nigdy ujmowane jako podział zysku.

Spółka ujmuje przewidywane koszty wypłat z zysku i premii wtedy i tylko wtedy, gdy:

- ciąży na niej obecny prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek dokonania takich wypłat w wyniku zdarzeń przeszłych oraz
- można dokonać wiarygodnej wyceny takiego zobowiązania.

Bieżące zobowiązanie występuje wtedy i tylko wtedy, gdy jednostka nie ma realnej możliwości wycofania się z dokonania płatności.

Dotacje do budowy aktywów

Dotacje do budowy aktywów to dotacje rządowe, którym udzieleniu towarzyszy podstawowy warunek mówiący o tym, że jednostka kwalifikująca się do ich otrzymania powinna zakupić, wytworzyć lub w inny sposób pozyskać aktywa trwałe. Tego typu dotacją najczęściej towarzyszą dodatkowe warunki wprowadzające ograniczenia co do rodzaju dotowanych aktywów, ich umiejscowienia lub też okresów, w których mają być one nabyte lub utrzymane przez Jednostkę.

Dotacje ujmuje się w momencie, w którym zaistnieje uzasadnione przekonanie, że Spółka spełni warunki związane z dotacją oraz że dotacja zostanie otrzymana. Sposób, w jaki dotacja została otrzymana, nie wpływa na metodę księgową, którą należy przyjąć w stosunku do dotacji. Kwestią istotną natomiast jest cel przeznaczenia otrzymanej dotacji.

W przypadku, gdy otrzymaną przez Spółkę dotacją stanowi dotacja rządowa do aktywów, jej wartość prezentowana jest w bilansie jako przychód przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, zostaje odoszona na rachunek zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów, poprzez zmniejszenie kosztów odpisu amortyzacyjnego.

Szacunki

Spółka szacuje wysokość zobowiązań w oparciu o przyjęte założenia i metodologię oceniając prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne i za zobowiązania uznaje te kwoty, których prawdopodobieństwo i czas wydatkowania na dzień bilansowy jest wysokie. Rezerwa na premie uzależniona jest w znaczącej części przypadków od szacowań co do zrealizowanego przez Spółkę wyniku na różnych poziomach.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym				
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	-	11,7	-	11,4
Rezerwa na premie dla pracowników i Zarządu	-	22,1	-	19,6
Razem	-	33,8	-	31,0
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym:				
Przedpłacone usługi serwisowe i licencje	-	-	3,2	14,3
Dotacje do budowy aktywów	32,4	1,3	31,7	1,4
Razem	32,4	1,3	34,9	15,7

Na saldo biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów składają się: rezerwy na niewykorzystane urlopy, rezerwy na wynagrodzenia danego okresu, a przeznaczone do wypłaty w okresach następnych wynikające z zasad systemów premiowych obowiązujących w Spółce.

Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów dotyczy głównie dotacji do budowy aktywów. Dotacje do budowy aktywów to dotacje otrzymane przez Spółkę w związku z realizacją projektów rozwojowych lub projektów związanych z tworzeniem centrów kompetencyjnych IT.

Od momentu wdrożenia w Spółce MSSF 15 tj. od dnia 1 stycznia 2018 roku rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu nierozliczonych na dzień bilansowy licencji z prawem do dostępu, a także przyszłe przychody z tytułu usług takich jak opieka informatyczna (utrzymanie), które są rozliczane w czasie prezentowane są w ramach zobowiązań z tytułu umów z klientami, które zaprezentowane zostały w nocie 5.15.

5.18. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Sprzedaż do jednostek powiązanych:		12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Nazwa podmiotu	Typ transakcji		
Transakcje z jednostkami kontrolowanymi przez Spółkę			
Asseco Central Europe a.s.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	1,7	2,0
DanubePay, a.s.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,1	0,4
Asseco Business Solutions S.A.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi; najem powierzchni biurowej</i>	1,7	1,9
Asseco Georgia	<i>sprzedaż usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,2	0,6
Asseco South Eastern Europe S.A.	<i>sprzedaż usług doradczych; najem powierzchni biurowej</i>	0,2	0,2
Asseco Software Nigeria Ltd.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,3	0,2
Asseco Western Europe S.A.	<i>sprzedaż usług doradczych; najem powierzchni biurowej</i>	0,1	0,1
Asseco Data Systems S.A.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi; najem powierzchni biurowej</i>	11,5	20,9
GK Sapiens International Corp. NV	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi;</i>	3,3	4,2
Asseco SEE d.o.o. (CROATIA)	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,1	-
Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A. ¹⁾	<i>najem powierzchni biurowej</i>	0,2	0,1
GSTN Consulting Sp. z o.o.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi;</i>	0,1	-
Asseco International	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi;</i>	2,2	-
SKG S.A.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi, działalnością pozostałą; najem powierzchni biurowej</i>	1,0	-
Dahlmatic Sp. z o.o.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi, działalnością pozostałą; najem powierzchni biurowej</i>	8,5	21,4
		31,2	52,0
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi			
Postdata S.A.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	6,1	4,3
R-Style Softlab JSC	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	0,9
		6,1	5,2
Transakcje z podmiotami powiązаныmi przez Kadrę Zarządzającą			
Decsoft S.A. ²⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,3	-
Alior Bank S.A. ³⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	3,3	-
		3,6	-
Transakcje z Członkami Rady Nadzorczej			
Dariusz Brzeski	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z pozostałą działalnością</i>	-	0,02
		-	0,02
Transakcje z osobami kadry zarządzającej Spółki			
Mr. Yury Vasilievich Otrashesky ⁴⁾	<i>sprzedaż akcji</i>	-	2,2
Menadżerowie Grupy ASEE ⁵⁾	<i>sprzedaż akcji</i>	-	21,8
Menadżerowie Grupy ACE ⁶⁾	<i>sprzedaż akcji</i>	1,4	32,8
Menadżer Formula Systems ⁷⁾	<i>sprzedaż akcji</i>	-	73,5
		1,4	130,3
TRANSAKcje OGÓŁEM		42,3	187,5

- ¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Adam Góral, Prezes Zarządu Spółki pełnił funkcję przewodniczącego rady nadzorczej Gdyńskiego Klubu Koszykówki Arka S.A., a pani Renata Bojdo oraz pan Andrzej Gerlach, Prokurenci Spółki, pełnili funkcje członków rady nadzorczej Gdyńskiego Klubu Koszykówki Arka S.A.
- ²⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Jacek Duch, Przewodniczący Rady Nadzorczej Spółki był przewodniczącym rady nadzorczej spółki Decsoft S.A.
- ³⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku pan Artur Kucharski, członek Rady Nadzorczej był członkiem rady nadzorczej Alior Bank S.A.
- ⁴⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Yury Vasilievich Otrashesky był członkiem rady nadzorczej R-Style Softlab JSC.
- ⁵⁾ sprzedaż akcji spółki Asseco South Eastern Europe S.A. nastąpiła do następujących menedżerów spółek z Grupy ASEE lub do podmiotów przez nich powiązanych: pana Piotra Jeleńskiego, pana Miljana Mališ, pana Miodraga Mirčetić, pana Marcina Rułnickiego oraz pozostałych menedżerów
- ⁶⁾ sprzedaż akcji spółki Asseco Central Europe, a.s. nastąpiła do następujących menadżerów spółek z Grupy ACE lub do podmiotów powiązanych pana Jozefa Kleina, pana Branislava Tkáčika, pana Marka Gráca, pana Davida Stoppani, pana Markusa Hallera.
- ⁷⁾ Sprzedaż akcji spółki Formula Systems (1985) Ltd. nastąpiła do pana Guy'a Bernsteina – CEO spółki Formula Systems oraz do podmiotu przez niego powiązanego.

Zakupy od jednostek powiązanych:		12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Nazwa podmiotu	Typ transakcji	mIn PLN	mIn PLN
Transakcje z jednostkami kontrolowanymi przez Spółkę			
Asseco Business Solutions S.A.	nabycie towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi; wynajem powierzchni biurowej	1,6	1,7
Asseco Central Europe a.s.	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	0,8	0,7
Asseco Data Systems S.A.	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	30,0	57,3
GK Sapiens International Corp. NV	nabycie towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	10,9	30,9
Asseco SEE d.o.o. (CROATIA)	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	0,1	0,1
Dahliamatic Sp. z o.o.	zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	20,1	41,1
SKG S.A.	nabycie usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	1,3	2,0
Sintagma UAB Sp. z o.o.	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	-	2,6
Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A. ¹⁾	sponsoring	4,0	4,7
Asseco Resovia S.A.	sponsoring	11,0	15,3
		79,8	156,4
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi			
Postdata S.A.	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	0,2	0,4
R-Style Softlab JSC ²⁾	zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi	-	0,5
		0,2	0,9
Transakcje z podmiotami powiązanymi przez kadrę zarządzającą i członków Rady Nadzorczej			
Top Fin Sp. z o.o. ³⁾	wynajem lokali mieszkalnych (w tym usługi recepcyjne, porządkowe, ochrona, itp.) wraz z miejscami parkingowymi na potrzeby noclegowe pracowników przebywających w delegacjach	1,1	2,7
Instytut Kościuszki- Instytut Integracji Europejskiej ⁴⁾	sponsoring, warsztaty	-	0,1
		1,1	2,8
Transakcje z Członkami Zarządu i Prokurentami			
Andrzej Gerlach	zakup usług doradczych	0,7	0,7
		0,7	0,7

Transakcje z Członkami Rady Nadzorczej			
Dariusz Brzeski	zakup usług doradczych	1,8	1,7
Jacek Duch	zakup usług doradczych	-	1,3
		1,8	3,0
TRANSAKCJE OGÓŁEM		83,6	163,8

¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Adam Góral, Prezes Zarządu Spółki pełnił funkcję przewodniczącego rady nadzorczej Gdyńskiego Klubu Koszykówki Arka S.A., a pani Renata Bojdo oraz pan Andrzej Gerlach, Prokurenci Spółki, pełnili funkcje członków rady nadzorczej Gdyńskiego Klubu Koszykówki Arka S.A.

²⁾ do dnia 10 marca 2017 roku spółka R-Style JSC była jednostką kontrolowaną przez Spółkę.

³⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Andrzej Gerlach, prokurent Spółki, był współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Ponadto w analizowanym okresie pani Ewa Góral, żona Prezesa Spółki pana Adama Górala, była współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. oraz pani Jolanta Wiza, żona pana Artura Wizy Wiceprezesa Zarządu Spółki, była prezesem zarządu i współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Dodatkowo od lipca 2013 roku właścicielem części lokali wynajmowanych spółce Top Fin Sp. z o.o. był Prezes Spółki Adam Góral. Umowa pomiędzy Asseco Poland S.A. a TopFin Sp. z o.o. na wynajem mieszkań pracownikom została z dniem 31 grudnia 2018 rozwiązana.

⁴⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pani Izabela Albrycht Członek Rady Nadzorczej Spółki, była prezesem zarządu Instytutu Kościuszki – Instytut Integracji Europejskiej.

Nazwa podmiotu	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe od podmiotów powiązanych		Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe wobec podmiotów powiązanych	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Transakcje z jednostkami kontrolowanymi przez Spółkę				
Asseco Business Solutions S.A.	0,1	0,4	-	0,2
Asseco Central Europe A.S.	0,1	1,6	0,1	0,7
Asseco Data Systems S.A.	6,9	7,2	2,8	28,8
Asseco Resovia S.A.	-	-	1,1	1,1
Asseco SEE d.o.o. (CROATIA)	0,8	-	-	-
Asseco Software Nigeria Ltd	-	0,1	1,2	-
Asseco Georgia	0,2	0,5	-	-
Asseco International	1,7	-	-	-
GK Sapiens International Corp. NV.	0,2	0,6	3,6	5,4
GSTN Consulting	0,1	-	-	-
SKG S.A.	1,0	-	0,3	0,9
Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A. ¹⁾	-	-	0,4	2,9
Formula Systems Ltd.	5,0	-	-	-
Dahlmatic Sp. z o.o.	0,5	2,1	5,5	8,5
Eversoft Sp. z o.o.	-	-	0,7	-
	16,6	12,5	15,7	48,5
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi				
Postdata S.A.	2,4	0,5	-	0,1
	2,4	0,5	-	0,1
Transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo				
Mr. Yury Vasilievich Otrashesky ²⁾	-	2,2	-	-
Menadżerowie Grupy ASEE ³⁾	20,0	20,5	-	-
Menadżerowie Grupy ACE ⁴⁾	20,7	24,1	-	-
Menadżerowie FORMULA ⁵⁾	37,1	35,7	-	-
	77,8	82,5	-	-

Transakcje z podmiotami powiązаныmi przez kadre zarządzającą				
Top Fin Sp. z o.o. ⁶⁾	-	0,4	-	0,5
Alior Bank S.A. ⁷⁾	0,5	-	0,4	-
	0,5	0,4	0,4	0,5
Transakcje z Członkami Zarządu i członkami Rady Nadzorczej				
Andrzej Gerlach	-	-	-	0,1
Dariusz Brzeski	-	-	-	0,1
Jacek Duch	-	-	-	1,3
	-	-	-	1,5
TRANSAKcje OGÓŁEM	97,3	95,9	16,1	50,6

¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Adam Góral, Prezes Zarządu Spółki pełnił funkcję przewodniczącego rady nadzorczej Gdyńskiego Klubu Koszykówki Arka S.A., a pani Renata Bojdo oraz pan Andrzej Gerlach, Prokurenci Spółki, pełnili funkcje członków rady nadzorczej Gdyńskiego Klubu Koszykówki Arka S.A.

²⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Yury Vasilievich Otrashesky był członkiem rady nadzorczej R-Style Softlab JSC.

³⁾ sprzedaż akcji spółki Asseco South Eastern Europe S.A. nastąpiła do następujących menedżerów spółek z Grupy ASEE lub do podmiotów przez nich powiązanych: pana Piotra Jeleńskiego, pana Miljana Mališ, pana Miodraga Mirčetić, pana Marcina Rulnickiego oraz pozostałych menedżerów

⁴⁾ sprzedaż akcji spółki Asseco Central Europe, a.s. nastąpiła do następujących menadżerów spółek z Grupy ACE lub do podmiotów powiązanych pana Jozefa Kleina, pana Branislava Tkáčika, pana Marka Gráca, pana Davida Stoppani, pana Markusa Hallera.

⁵⁾ Sprzedaż akcji spółki Formula Systems (1985) Ltd. nastąpiła do pana Guy'a Bernsteina – CEO spółki Formula Systems oraz do podmiotu przez niego powiązanego.

⁶⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Andrzej Gerlach, prokurent Spółki, był wspólnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Ponadto w analizowanym okresie pani Ewa Góral, żona Prezesa Spółki pana Adama Górala, była wspólnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. oraz pani Jolanta Wiza, żona pana Artura Wizy Wiceprezesa Zarządu Spółki, była prezesem zarządu i wspólnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Dodatkowo od lipca 2013 roku właścicielem części lokali wynajmowanych spółce Top Fin Sp. z o.o. był Prezes Spółki Adam Góral. Umowa pomiędzy Asseco Poland S.A. a TopFin Sp. z o.o. na wynajem mieszkań pracownikom została z dniem 31 grudnia 2018 rozwiązana.

⁷⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku pan Artur Kucharski, członek Rady Nadzorczej był członkiem rady nadzorczej Alior Bank S.A.

Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2018 roku obejmuje saldo należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów z klientami w wysokości 14,3 mln PLN oraz saldo pozostałych należności w wysokości 83,0 mln PLN. Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmuje saldo należności z tytułu dostaw i usług w wysokości 12,0 mln PLN oraz saldo pozostałych należności w wysokości 83,9 mln PLN.

Saldo zobowiązań wobec podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2018 roku obejmuje saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu umów z klientami w wysokości 15,7 mln PLN oraz saldo pozostałych zobowiązań w wysokości 0,4 mln PLN. Saldo zobowiązań wobec podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmuje saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług w wysokości 50,3 mln PLN oraz saldo pozostałych zobowiązań w wysokości 0,3 mln PLN.

Pożyczki udzielone podmiotom zależnym	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o.o.	18,2	23,2
Modulus Sp. z o.o.	-	2,0
Razem	18,2	25,2

Transakcje z podmiotami powiązаныmi są zawierane na warunkach rynkowych.

VI. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

6.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

W poniższej tabeli wyszczególniono pozycje, które zostały uwzględnione w linii „Zmiany stanu kapitału pracującego”:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Zmiana stanu zapasów	0,1	3,8
Zmiana stanu należności i aktywów z tytułu umów z klientami	109,8	(21,0)
Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych	(0,7)	0,3
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu umów z klientami	(11,9)	21,9
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(31,5)	(4,2)
Zmiana stanu rezerw	(12,1)	(29,8)
Razem	53,7	(29,0)

W czerwcu 2018 roku Spółka otrzymała zwrot podatku dochodowego nadpłaconego za rok 2017 w wysokości 27,1 mln PLN.

6.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W poniższej tabeli zaprezentowano szczegóły dotyczące wpływów i wydatków związanych z rzeczowymi aktywami trwałymi i wartościami niematerialnymi w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych	2,5	10,9
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(23,5)	(11,9)
Nabycie wartości niematerialnych	(3,6)	(3,3)
Nakłady na prace rozwojowe	(12,6)	(10,0)

W poniższej tabeli zaprezentowano szczegóły dotyczące wydatków na nabycie akcji i udziałów oraz wpływów ze sprzedaży akcji i udziałów w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

Nazwa podmiotu	Wydatki na nabycie akcji i udziałów	Wpływy ze sprzedaży akcji i udziałów
	mIn PLN	mIn PLN
SKG S.A.	(5,5)	-
Asseco South Eastern Europe S.A.	-	1,5
Eversoft Sp. z o.o.	(0,5)	-
Asseco PST Holding – SGPS, S.A.	(7,1)	-
Modulus Sp. z o.o.	(2,0)	-
Sapiens Technologies Ltd.	-	3,5
Asseco Central Europe, a.s.	(1,0)	5,8
One2Tribe Sp. z o.o.	-	1,0
Formula	-	0,3
Razem	(16,1)	12,1

W poniższej tabeli zaprezentowano szczegóły dotyczące wpływów z tytułu pożyczek spłaconych oraz wypływów związanych z pożyczkami udzielonymi w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

Nazwa podmiotu	Pożyczki spłacone	Pożyczki udzielone
	mIn PLN	mIn PLN
Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o.o.	5,0	-
Asseco Resovia S.A.	5,2	-
GKK Arka S.A.	2,8	-
Asseco Enterprise Solutions, a.s.	-	-
Modulus sp. z o.o.	-	(2,0)
GSTN Consulting Sp. z o.o.	0,9	(0,9)
Pozostałe podmioty	1,9	(1,5)
Razem	15,8	(4,4)

6.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

- Dywidendy wypłacone - pozycja zawiera dywidendę wypłaconą przez Spółkę w wysokości 249,8 mln PLN (szczegóły dotyczące dywidendy za 2017 rok zostały przedstawione w punkcie 4.6 not objaśniających);
- Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek w wysokości 34,6 mln PLN są związane ze spłatą pożyczki od jednostki powiązanej Asseco Enterprise Solutions a.s. w kwocie 21,7 mln PLN oraz rat kredytu inwestycyjnego w kwocie 12,9 mln PLN, jaki został zaciągnięty na budowę biura Spółki w warszawskim Wilanowie.

		Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki mln PLN	Leasing finansowy mln PLN	Zobowiązania z tytułu dywidend mln PLN	Dotacje mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2018		88,9	65,5	-	9,9
Przepływy gotówkowe	Wpływy (+)	-	-	-	1,0
	Spłata kapitału - wydatek	(34,6)	(21,9)	(249,8)	-
	Spłata odsetek - wydatek	(2,4)	(3,2)	-	-
	Wypływy (-)	-	-	-	(9,5)
Zmiany bezugotówkowe	Naliczone odsetki	2,1	3,2	-	-
	Bezugotówkowy wzrost zobowiązań	-	-	249,8	-
	Różnice kursowe ujęte w przychodach/kosztach finansowych	-	1,8	-	-
Na dzień 31 grudnia 2018		54,0	45,4	-	1,4

		Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki mln PLN	Leasing finansowy mln PLN	Zobowiązania z tytułu dywidend mln PLN	Dotacje mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2017		84,0	88,9	-	-
Przepływy gotówkowe	Wpływy (+)	19,5	2,8	-	9,9
	Spłata kapitału - wydatek	(15,0)	(21,6)	(249,8)	-
	Spłata odsetek - wydatek	(2,3)	(4,3)	-	-
Zmiany bezugotówkowe	Naliczone odsetki	2,5	4,3	-	-
	Bezugotówkowy wzrost zobowiązań	0,2	-	249,8	-
	Różnice kursowe ujęte w przychodach/kosztach finansowych	-	(4,5)	-	-
	Zmniejszenie zobowiązań	-	(0,1)	-	-
Na dzień 31 grudnia 2017		88,9	65,5	-	9,9

VII. Noty objaśniające cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Asseco Poland S.A. narażona jest na szereg rodzajów ryzyk mających źródła zarówno w sytuacji makroekonomicznej Polski, jak i mikroekonomicznej w samej Spółce. Głównymi czynnikami rynkowymi mogącymi wywierać negatywny wpływ na wynik Spółki są: (i) wahania kursów walut obcych względem złotego oraz (ii) zmiany rynkowych stóp procentowych.

▪ Ryzyko zmian kursów walutowych

Podstawową walutą operacyjną Spółki jest polski złoty, jednak niektóre kontrakty IT oraz umowa leasingu nieruchomości denominowane są w walucie obcej (EUR i USD).

W związku z tym Spółka narażona jest na wahania wyniku będące rezultatem różnic w kursie waluty obcej w stosunku do polskiego złotego w okresie od daty zawarcia kontraktu do daty wystawienia lub płatności faktury.

Identyfikacja: Zgodnie z obowiązującymi w Spółce procedurami zawierania kontraktów handlowych każda umowa zawarta lub denominowana w walucie obcej podlega szczególnej ewidencji.

Pomiar: Miarą ekspozycji na ryzyko kursowe jest wartość kontraktu w walucie obcej oraz nominal instrumentów finansowych powstałych w wyniku zawarcia instrumentów pochodnych na rynku finansowym z drugiej strony. Obowiązujące procedury prowadzenia projektów informatycznych nakazują systematyczne aktualizowanie harmonogramów przepływów pieniężnych poszczególnych projektów.

Cel: Celem przeciwdziałania ryzyku zmian kursów walut jest ograniczenie ich negatywnego wpływu na wynik projektów.

Środkiem stosowanym do zabezpieczeń kontraktów rozliczanych w walucie obcej są proste instrumenty pochodne typu forward (z dostawą lub bez, w zależności od zabezpieczanego kontraktu).

Dopasowanie zabezpieczenia ryzyka walutowego polega na kupowaniu odpowiednich instrumentów finansowych, dzięki którym zmiany czynnika powodującego ryzyko nie wpływają na wynik Spółki (zmiany instrumentów wbudowanych oraz instrumentów zawartych per saldo znoszą się). Niemniej jednak w związku ze znaczną zmiennością harmonogramów projektów oraz wynikającą z nich zmiennością przepływów pieniężnych, Spółka jest narażona na zmiany wielkości ekspozycji na ten czynnik ryzyka. Stąd też Spółka dynamicznie dokonuje przesunięć istniejących instrumentów zabezpieczających lub zawiera nowe tak, aby dopasowanie było jak najbardziej właściwe. Należy jednak wziąć pod uwagę, iż instrumenty wbudowane zmieniają swoją wycenę w oparciu o dane z dnia podpisania umowy (spot i punkty swapowe) natomiast przesunięcie lub zawarcie nowych instrumentów na rynku finansowym może nastąpić jedynie w oparciu o aktualnie obowiązujące stawki. Z tego wynika, że możliwe jest niedopasowanie wartości instrumentów finansowych i potencjalny wpływ wahań kursów walut na bieżący wynik Spółki.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiada otwarte forwardy na sprzedaż waluty EUR na łączną nominalną kwotę 79,4 mln PLN, które zostaną rozliczone najpóźniej w dniu 14 grudnia 2022 roku. Spółka posiada również otwarte forwardy na sprzedaż waluty USD na łączną kwotę nominalną 29,3 mln PLN, które zostaną rozliczone najpóźniej w dniu 24 sierpnia 2022 roku oraz Spółka posiada otwarte forwardy na zakup waluty USD na łączną nominalną kwotę 3,4 mln PLN, których data finalnego rozliczenia przypada w dniu 18 stycznia 2019 roku. Spółka posiada również otwarte forwardy na sprzedaż waluty ILS na łączną kwotę nominalną 18,1 mln PLN, których data rozliczenia również przypada na dzień 18 stycznia 2019 roku.

▪ **Ryzyko zmian stopy procentowej**

Spółka jest narażona na ryzyko zmiany stopy procentowej w dwóch obszarach swojej aktywności: (i) zmiana wartości odsetek naliczonych od otrzymanych kredytów opartych na zmiennej stopie procentowej oraz (ii) zmiana wyceny zawartych instrumentów pochodnych, opartych na krzywej forwardowej stóp procentowych.

Identyfikacja: Ryzyko zmian stopy procentowej powstaje i jest rozpoznawane w Spółce w momencie zawarcia transakcji lub instrumentu finansowego opartego na zmiennej stopie procentowej.

Pomiar: Spółka mierzy ekspozycje na ten czynnik ryzyka zestawiając sumę kwot wynikających ze wszystkich instrumentów finansowych opartych o zmienną stopę procentową. Dodatkowo Spółka prowadzi ewidencję dotyczącą planowanego zadłużenia w ciągu przyszłych 12 miesięcy, a dla instrumentów długoterminowych na okres ich obowiązywania.

Cel: Celem ograniczenia ryzyka jest minimalizacja kosztów z tytułu zawartych instrumentów finansowych opartych na zmiennej stopie procentowej.

Środki: Spółka ma dostępne dwa instrumenty ograniczające ryzyko: (i) stara się unikać zaciągania zobowiązań opartych na zmiennej stopie procentowej, (ii) jeśli pierwsze rozwiązanie nie jest możliwe, Spółka ma możliwość zawarcia kontraktów terminowych na stopę procentową.

Dostosowanie: Spółka gromadzi i analizuje bieżące informacje z rynku na temat aktualnej ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej. W obecnej sytuacji Spółka nie zabezpiecza zmian stopy procentowej z uwagi na niewielką nieprzewidywalność harmonogramów spłat poszczególnych zobowiązań opartych na zmiennej stopie. Na dzień bilansowy Spółka jest narażona na ryzyko zmiany stóp procentowych właściwie jedynie poprzez posiadanie kredytu hipotecznego denominowanego w złotych i oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej WIBOR, co ujawniono w nocie 5.13.

▪ **Ryzyko kredytowe kontrahentów**

Spółka narażona jest na ryzyko związane z niewywiązywaniem się z umów przez kontrahentów. Po pierwsze ryzyko to dotyczy wiarygodności kredytowej oraz dobrej woli odbiorców, którym Spółka dostarcza rozwiązania informatyczne, po drugie dotyczy ono wiarygodności kredytowej kontrahentów, z którymi zawiera transakcje dostawy. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe odpowiada wartości księgowej aktywów finansowych.

Identyfikacja: Ryzyko to identyfikowane jest każdorazowo, przy zawieraniu umowy z klientem oraz później, podczas rozliczania płatności.

Pomiar: Pomiar tego typu ryzyka opiera się na wiedzy o skargach lub toczących się procesach przeciw klientowi podczas zawierania umowy. Co dwa tygodnie przeprowadza się kontrolę rozliczonych płatności dotyczących podpisanych kontraktów, razem z analizą rachunków zysków i strat projektów.

Cel: Minimalizowanie kwoty nieściągalnych należności.

Środkiem kontroli ryzyka jest bieżący monitoring terminowości przelewów oraz w razie potrzeby, upomnienia się o należną zapłatę lub przekazywanie należności do firm windykacyjnych.

Ilościowa analiza ryzyka kredytowego dla należności została przedstawiona w nocie 5.7

▪ **Ryzyko związane z płynnością**

Spółka monitoruje ryzyko braku funduszy za pomocą okresowego planowania płynności, uwzględniając terminy wymagalności/zapadalności aktywów i zobowiązań oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Spółki jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania.

Ilościowa analiza płynności Spółki w podziale na poszczególne kategorie zobowiązań i aktywów została przedstawiona: dla należności w nocie 5.7, dla zobowiązań w nocie 5.15, a dla kredytów w nocie 5.13 not objaśniających do niniejszego sprawozdania finansowego.

▪ **Analiza wrażliwości - ryzyko walutowe**

Spółka stara się zawierać umowy z klientami w walucie polskiej, aby uniknąć narażenia na ryzyko związane z fluktuacjami kursów walut obcych w stosunku do złotego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku jak i na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka przeprowadziła analizę wpływu zmiany kursu PLN do EUR na wynik finansowy brutto. Przy założeniu umocnienia się kursu PLN do EUR o 10 %, wynik Spółki wzrósłby o 11,5 mln PLN. Tym samym osłabienie się kursu PLN do EUR o 10% spowodowałoby obniżenie wyniku finansowego Spółki o 11,5 PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018	Wartość narażona na ryzyko mln PLN	Wpływ na wynik finansowy Spółki	
		(10%)	10%
EUR			
Aktywa finansowe			
Kontrakty forward	1,3	7,3	(7,3)
Należności z tytułu dostaw i usług	2,5	(0,2)	0,2
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,8	0,1	(0,1)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	43,3	4,3	(4,3)
Per saldo		11,5	(11,5)

Na dzień 31 grudnia 2017	Wartość narażona na ryzyko	Wpływ na wynik finansowy Spółki	
EUR	mIn PLN	(10%)	10%
Aktywa finansowe			
Kontrakty forward	1,9	8,1	(8,1)
Należności z tytułu dostaw i usług	5,3	(0,5)	0,5
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	4,6	0,5	(0,5)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	62,5	6,3	(6,3)
Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji	9,0	0,9	(0,9)
Per saldo		15,3	(15,3)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka przeprowadziła analizę wpływu zmiany kursu PLN do USD na wynik finansowy brutto. Przy założeniu umocnienia się kursu PLN do USD o 10%, wynik Spółki wzrósłby o 3,6 mln PLN. Tym samym osłabienie się kursu PLN do USD o 10% spowodowałoby obniżenie wyniku Spółki o 3,6 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018	Wartość narażona na ryzyko	Wpływ na wynik finansowy Spółki	
USD	mIn PLN	(10%)	10%
Aktywa finansowe			
Należności z tytułu dostaw i usług	15,0	(1,5)	1,5
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	7,0	0,7	(0,7)
Kontrakty forward	1,1	4,4	(4,4)
Zobowiązania z tytułu nieopłaconych akcji	0,4	-	-
Per saldo		3,6	(3,6)

Na dzień 31 grudnia 2017	Wartość narażona na ryzyko	Wpływ na wynik finansowy Spółki	
USD	mIn PLN	(10%)	10%
Aktywa finansowe			
Kontrakty forward	10,1	(11,0)	11,0
Należności z tytułu dostaw i usług	74,6	(7,5)	7,5
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,1	-	-
Kontrakty forward	7,2	(3,7)	3,7
Per saldo		(22,2)	22,2

▪ **Analiza wrażliwości - ryzyko stopy procentowej**

Spółka unika zaciągania kredytów opartych na zmiennej stopie procentowej. W przypadku konieczności zawarcia umów kredytowych opartych o zmienną stopę procentową, Spółka nie posiada strategii zabezpieczenia tego ryzyka. Zadłużenie Spółki na dzień 31 grudnia 2018 z tytułu kredytów opartych na zmiennej stopie procentowej wynosiło 51,9 mln PLN, a na koniec 2017 roku 64,8 mln PLN. Zadłużenie to wynika z kredytu celowego, który został zaciągnięty na sfinansowanie budowy biura Spółki w Warszawie.

W poniższej tabeli zaprezentowano wpływ zmiany stopy bazowej kredytu (WIBOR 3M) na koszty odsetkowe poniesione w 2018 roku:

Na dzień 31 grudnia 2018 Kredyty oparte na zmiennej stopie procentowej	Wartość narażona na ryzyko mln PLN	Wpływ na wynik finansowy Spółki	
		-1.0 p.p.	1.0 p.p.
Lokaty terminowe	230,5	2,6	(2,6)
Oprocentowane kredyty bankowe	51,9	(0,6)	0,6

W poniższej tabeli zaprezentowano wpływ zmiany stopy bazowej kredytu (WIBOR 3M) na koszty odsetkowe poniesione w 2017 roku:

Na dzień 31 grudnia 2017 Kredyty oparte na zmiennej stopie procentowej WIBOR	Wartość narażona na ryzyko mln PLN	Wpływ na wynik finansowy Spółki	
		-1.0 p.p.	1.0 p.p.
Lokaty terminowe	286,3	1,5	(1,5)
Oprocentowane kredyty bankowe oraz wyemitowane papiery dłużne	64,8	(0,6)	0,6

Aktywa i pozostałe zobowiązania Spółki oparte na zmiennej stopie procentowej, ze względu na brak istotności, nie są analizowane w kontekście ryzyka stóp procentowych.

▪ **Metody przyjęte przy przeprowadzaniu analizy wrażliwości**

Wartości procentowe, względem których przeprowadzona została analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych mogących mieć wpływ na wynik Jednostki wynoszą +/- 10%. Analiza wrażliwości zakłada powiększanie lub pomniejszanie kursu walutowego z dnia bilansowego o ten procent. Ryzyko stopy procentowej analizowane jest przy wartościach +/- 1 p.p.

▪ **Pozostałe rodzaje ryzyka**

Dla pozostałych rodzajów ryzyka, ze względu na ich naturę i brak możliwości pełnej kwalifikacji nie dokonuje się analizy wrażliwości.

▪ **Wartość godziwa**

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała następujące aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej:

Na dzień 31 grudnia 2018 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mln PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mln PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu "forward"	1,3	-	1,3	-
Akcje i udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	0,8	0,8	-	-
Razem	2,1	0,8	1,3	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite				
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	26,2	-	-	26,2
Razem	26,2	-	-	26,2

i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;

ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;

iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych

Wartość godziwa posiadanych przez Spółkę aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku nie różni się znacząco od ich wartości bilansowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku	Wartość bilansowa	Poziom 1 ⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾
	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Zobowiązania finansowe				
Zawarte kontrakty typu "forward"	1,3	-	1,3	-
Zobowiązanie wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1,9	-	-	1,9
Razem	3,2	-	1,3	1,9

i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;

ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;

iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała następujące aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej:

Na dzień 31 grudnia 2017 roku	Wartość bilansowa	Poziom 1 ⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾
	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu "forward"	12,1	-	12,1	-
Akcje i udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	1,1	1,1	-	-
Razem	13,2	1,1	12,1	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite				
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	8,8	-	-	8,8
Razem	8,8	-	-	8,8

i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;

ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;

iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku	Wartość bilansowa	Poziom 1 ⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾
	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>	<i>mln PLN</i>
Zobowiązania finansowe				
Zawarte kontrakty typu "forward"	7,8	-	7,8	-
Zobowiązanie wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9,0	-	-	9,0
Razem	16,8	-	7,8	9,0

i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;

ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;

iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych

▪ **Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat**

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat:

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku:	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu realizacji i wyceny	Razem
Aktywa finansowe:	6,5	6,8	11,4	6,7	31,4
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	6,7	6,7
Walutowe kontrakty typu forward	-	-	-	6,7	6,7
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3,7	(1,9)	-	-	1,8
Aktywa finansowe, należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności w tym:	2,8	8,7	11,4	-	22,9
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanim	1,4	-	8,0	-	9,4
Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom	0,1	-	-	-	0,1
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	1,3	8,7	3,4	-	13,4
Zobowiązania finansowe:	(5,9)	(1,8)	-	(9,5)	(17,2)
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:	(3,1)	(1,8)	-	(9,5)	(14,4)
Instrumenty pochodne i zobowiązania finansowe	(3,1)	(1,8)	-	(9,5)	(14,4)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(0,6)	-	-	-	(0,6)
Kredyty bankowe i pożyczki:	(2,2)	-	-	-	(2,2)
Kredyty	(1,9)	-	-	-	(1,9)
Pożyczki	(0,3)	-	-	-	(0,3)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat:

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku:	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu realizacji i wyceny	Razem
Aktywa finansowe:	9,6	(20,7)	(37,9)	19,6	(29,4)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	19,6	19,6
Walutowe kontrakty typu forward	-	-	-	19,6	19,6
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1,7	0,8	-	-	2,5
Aktywa finansowe i należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	7,9	(21,5)	(37,9)	-	(51,5)
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanim	1,8	-	(23,9)	-	(22,1)
Należności z tytułu dostaw i usług	6,1	(21,5)	(14,0)	-	(29,4)
Zobowiązania finansowe:	(7,6)	6,0	-	(8,0)	(9,6)
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:	(4,3)	5,3	-	(8,0)	(7,0)
Instrumenty pochodne i zobowiązania finansowe	(4,3)	5,3	-	(8,0)	(7,0)
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych:	(4,3)	5,3	-	(8,0)	(7,0)
Kredyty	(2,8)	-	-	-	(2,8)
Zobowiązania handlowe	(0,5)	0,7	-	-	0,2

VIII. Pozostałe noty objaśniające

8.1. Zobowiązania pozabilansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania pozabilansowe to przede wszystkim zobowiązania warunkowe, przez które Spółka rozumie: możliwy obowiązek, który powstanie na skutek przeszłych zdarzeń, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki, lub obecny obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu ponieważ: (i) nie jest prawdopodobnie, aby wypełnienie obowiązku spowodowało konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, bądź (ii) kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

Leasing operacyjny jest to umowa leasingowa, która nie spełnia kryteriów umożliwiających uznanie jej za umowę leasingu finansowego zgodnie z MSR 17. Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako zobowiązania pozabilansowe. Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są, jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane, jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku stan zobowiązań warunkowych Spółki wynikał z poręczeń udzielonych przez Spółkę na rzecz spółki powiązanej Asseco Lietuva UAB wyglądał następująco:

- w dniu 13 listopada 2017 roku Asseco Poland zobowiązała się do udzielenia poręczenia na rzecz SG Equipment Leasing Polska Sp. z o.o. na kwotę 6,2 mln PLN tytułem zabezpieczenia umowy pożyczki. Odpowiedzialność Asseco Poland S.A. z tytułu niniejszego poręczenia wygaśnie w momencie spłaty przez Asseco Lietuva UAB wszelkich zobowiązań wynikających z Umowy pożyczki nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2020 roku. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku wartość zobowiązania wynosiła 3,5 mln PLN.

Zobowiązania warunkowe na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Zobowiązania warunkowe	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mIn PLN	mIn PLN
Zobowiązania z tytułu gwarancji dobrego wykonania		
Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	4,0	66,4
Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	36,7	48,2
Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	50,4	37,7
Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	5,5	2,9
Razem	96,6	155,2

W ocenie Zarządu prawdopodobieństwo realizacji zobowiązań wynikających z przedstawionych w tabeli powyżej gwarancji jest znikome.

Żadne z opisanych wyżej zobowiązań gwarancyjnych nie spełniają definicji gwarancji finansowej zgodnie z MSSF 9.

Spółka posiada szereg zawartych umów najmu, leasingu i innych o podobnym charakterze, z których wynikały następujące zobowiązania pozabilansowe do dokonania przyszłych płatności:

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mln PLN	mln PLN
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni		
W okresie do 1 roku	6,6	9,5
W okresie od 1 roku do 5 lat	13,7	9,4
Powyżej 5 lat	4,1	-
Razem	24,4	18,9

	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego środków trwałych		
W okresie 1 roku	1,8	1,8
W okresie od 1 do 5 lat	-	1,8
Razem	1,8	3,6

Spory sądowe nierozstrzygnięte na dzień 31 grudnia 2018 roku

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Spółce otwarte były spory sądowe, w których wartość przedmiotu sporu wynosiła łącznie ok. 10,3 mln PLN. Zarząd Spółki dokonał na dzień bilansowy oceny zasadności wnoszonych w postępowaniach sądowych roszczeń oraz prawdopodobieństwo wypływu korzyści ekonomicznych ze Spółki i w konsekwencji ujął na bilansie odpowiednią kwotę rezerwy na dzień 31 grudnia 2018 roku w odniesieniu do jednego z toczących się postępowań. Natomiast w pozostałej części Zarząd uznał roszczenia strony pozwywającej za zupełnie bezzasadne i ocenił, że ryzyko wypływu korzyści ekonomicznych ze Spółki jest znikome, tym samym decydując o braku potrzeby tworzenia rezerwy na dzień 31 grudnia 2018.

8.2. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w okresie sprawozdawczym*	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Zarząd	10	9
Działy produkcyjne	1 835	2 032
Działy handlowe	80	80
Działy administracyjne	326	335
Razem	2 251	2 456

*Przeciętne zatrudnienie w okresie sprawozdawczym w etatach pobierających wynagrodzenie, tj. zatrudnienie w etatach skorygowane (pomniejszone) o etaty, za które Spółka nie wypłaca wynagrodzenia (np. urlop bezpłatny, urlop macierzyński, inne).

Zatrudnienie na dzień w osobach:	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Zarząd	10	10
Działy produkcyjne	1 920	2 104
Działy handlowe	85	87
Działy administracyjne	359	370
Razem	2 374	2 571

8.3. Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i dnia 31 grudnia 2017 roku w podziale na rodzaje usług:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	1,3	1,3

8.4. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie poszczególnych Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu sprawowanej przez nich funkcji w Asseco Poland S.A. za 2018 i 2017 rok.

	31 grudnia 2018 roku mln PLN	31 grudnia 2017 roku mln PLN
Zarząd		
Adam Góral	1,9	1,5
Przemysław Borzestowski ¹⁾	-	1,1
Andrzej Dopierala ²⁾	0,4	-
Tadeusz Dyrga	1,6	1,5
Krzysztof Groyecki	0,8	0,8
Rafał Kozłowski	0,7	1,0
Marek Panek	0,7	1,0
Paweł Piwowar	1,4	1,2
Zbigniew Pomianek	3,5	2,8
Przemysław Sęczkowski ³⁾	-	1,0
Robert Smułkowski ³⁾	-	0,8
Artur Wiza ⁶⁾	0,8	-
Gabriela Żukowicz ⁴⁾	1,1	0,2
Razem	12,9	12,9
Rada Nadzorcza		
Izabela Albrycht	0,12	0,11
Jacek Duch	0,23	0,22
Piotr Agustyniak	0,15	0,14
Dariusz Brzeski	0,12	0,11
Artur Kucharski	0,15	0,14
Adam Noga	0,15	0,16
Razem	0,92	0,88
Razem	13,8	13,8

¹⁾ Pan Przemysław Borzestowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 18 września 2017 roku.

²⁾ Pan Andrzej Dopierala został powołany na funkcję Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 października 2017 roku.

³⁾ Pan Robert Smułkowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 28 marca 2017 roku.

⁴⁾ Pani Gabriela Żukowicz została powołana na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 października 2017 roku.

⁵⁾ Pan Przemysław Sęczkowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 lutego 2018 roku.

⁶⁾ Pan Artur Wiza został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 marca 2018 roku.

8.5. Zarządzenie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest utrzymanie wiarygodności kredytowej i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółki i zwiększałyby wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje.

Spółka monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Spółka wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego oraz zobowiązania tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mIn PLN	mIn PLN
Oprocentowane kredyty i pożyczki	54,0	88,9
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	45,4	65,5
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	118,5	141,0
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty (-)	(264,7)	(308,0)
Zadłużenie netto	(46,8)	(12,6)
Kapitał własny	4 949,8	5 035,7
Kapitał i zadłużenie netto	4 903,0	5 023,1
Wskaźnik dźwigni	(1,0%)	(0,3%)

8.6. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

- *Sprzedaż nieruchomości zlokalizowanej w Warszawie przy ulicy Orzeszkowej*

W dniu 15 marca 2019 roku podpisano akt notarialny dotyczący sprzedaży nieruchomości zlokalizowanej w Warszawie przy ulicy Orzeszkowej. Wartość transakcji wynosiła 2,2 mln PLN i była równa wartości księgowej nieruchomości na dzień 31 grudnia 2018 roku. Nieruchomość ta na dzień bilansowy sklasyfikowana była jako aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.

- *Realizacja warunków kupna spółki Nextbank Software Sp. z o.o.*

W dniu 25 lutego 2019 roku (na skutek podwyższenia kapitału zakładowego spółki Nextbank Software Sp. z o.o.) dokonano rejestracji dodatkowej emisji udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o. skierowanej do Asseco Poland S.A. W związku z przeprowadzoną transakcją, Asseco Poland S. A. w dniu 25 lutego 2019 roku nabyło 9,8% udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o.

Następnie w dniu 4 marca 2019 roku w związku z realizacją drugiego warunku umowy inwestycyjnej (zawartej dnia 28 listopada 2018 roku), spółka Asseco Poland S.A. nabyła efektywnie kolejne 51% udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o. Po dokonanej transakcji (tj. na dzień 4 marca 2019 roku) Asseco Poland S.A. posiada łącznie 60,8% udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o. Ze względu jednak na postanowienia umowne Asseco Poland S.A. nie będzie sprawowało kontroli nad Nextbank Software Sp. z o.o. w rozumieniu MSSF 10, Asseco Poland S.A. będzie natomiast konsolidować wyniki spółki metodą praw własności.

8.7. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy zakończony w dniu 31 grudnia 2018 roku, nie wystąpiły zdarzenia dotyczące lat ubiegłych, które nie zostały, a powinny być ujęte w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Solutions for demanding business.

Dane kontaktowe

inwestor.assoco.pl

ASSECO